Ioan Boacă

PRAHOVA și IDEALUL LEGIONAR

Amintiri din prigoane și pribegii

Colecția „Omul Nou" München 1981

N O T A

In cuprinsul cărţii s'au strecurat unele greşeli, pe care, sper, cititorul cu îngăduinţă, le va corecta.

Cu mulţumiri
Autorul

Ioan Boacă

PRAHOVA
și
IDEALUL LEGIONAR

Colecția „OMUL NOU"
München 1981

Druckgenossenschaft „CICERO“ eG, Zeppelinstrasse 67, 8000 München 80

Închin aceste rânduri,
camarazilor trecuţi dincolo de pragul
vieţii pământeşti.

CUVÂNT ÎNAINTE

Oridecâteori trebue să scriu vreun rând despre Prahova şi eroii ei legionari, un sentiment de sfială mă reţine şi mă turbură. Ei stau atât de sus pe culmile valorilor spirituale încât şi cineva care i-a cunoscut de-aproape se simte copleşit de măreţia acestor oameni. In faţa sublimului ne înfricoşem şi tăcem. Dacă vrem să descoperim eroismul în stare pură, aşa cum l-a definit Moţa, fără adaosuri omeneşti înşelătoare, eroismul lucid şi tragic, care se identifică cu linia neamului şi crează istorie, atunci trebue să ne adresăm lui Teodorescu-Gandhi, lui Lucian Caramlău, lui Miti Dumitrescu şi echipei lui legendare.

Au apărut multe şcoli legionare pe întinsul României Mari, din care au ieşit nenumăraţi eroi şi martiri, cum au fost vestitele centre dela Cluj, Timişoara, Oradia, Iaşi, Cernăuţi, Constanţa, apoi Capitala, dar pare că nicăiri spiritul legionar nu s'a cristalizat cu atâta desăvârşire şi distincţie. Deaceea este atât de greu de vorbit de eroii prahoveni, căci nu le lipseşte nimic, pentru a-i pune în panteonul celor mai înalte exemple de dăruire de sine din istoria neamului.

Camaradul Ioan Boacă s'a încumetat să desvăluie ceva din viaţa eroilor legionari prahoveni. A trăit cu ei câţiva ani, i s'au încrucişat drumurile în tovărăşia lor, prins în activitatea de organizare a acestui judeţ, dar, desigur, abia după fapta lor cutremurătoare, după actul lor liber de sacrificiu total, şi-a dat seama din ce aluat sufletesc au fost făcuţi aceşti oameni, cât de mari au fost, cu câtă simplitate şi eleganţă şi-au dăruit viaţa, pentru a sfărâma lanţul tiraniei carliste.

Aceasta este partea cea mai importantă a lucrării lui. Dar firul istoriei legionare povestită de Boacă, nu se opreşte aici.

El merge mai departe cu amintirile lui, trece Dunărea, poposeşte în Bulgaria, unde, în apropierea Sofiei, se strânsese un numeros grup legionar, care şi-a găsit scăparea peste hotare după începerea prigoanei antonesciene. Rămânând aici până la capitularea României şi invazia Bulgariei de armatele roşii, Boacă a putut fi şi un cronicar al vieţii legionarilor din această ţară, cari se sbăteau între lupta pentru existenţă şi neliniştile viitorului.

Ioan Boacă reuşeşte să se retragă din faţa puhoiului bolşevic cu un ultim convoiu german ce pleacă din Bulgaria şi, după mai multe peripeţii, trenul trecând prin zone controlate de partizani, ajunge la Belgrad. De aici se îndreaptă spre Viena, ascultând de chemarea guvernului naţional.

Insfârşit, la Viena părea că i se va îndeplini dorinţa de atâtea ori căutată, de a merge pe front şi a lupta contra năvălitorului din răsărit. Este repartizat în armata naţională, dar, la vizita medicală, este găsit bolnav şi în loc de regiment, trebue să ia drumul spitalului. Cu această neaşteptată întâmplare nu se termină odisea vieţii lui. După capitularea Germaniei, împărtăşeşte soartea prizonierilor de războiu şi timp de doi ani este purtat din lagăr în lagăr şi din spital în spital în zona engleză de ocupaţie şi în Belgia, până ce este eliberat în 1947. In cursul prizonieratului, are prilejul să cunoască atât ostaşi din armata naţională cât şi români din Nordul Transilvaniei, oameni mai în vârstă, încorporaţi de Unguri şi trimişi ca mână de lucru în Germania. Sunt pagini duioase şi adânc omeneşti, de solidaritate şi ajutor reciproc între toţi românii trecuţi prin aceleaşi suferinţe la sfârşitul unui războiu pierdut. Acest ultim episod, alături de alte scrieri, va putea servi la reconstituirea finalului frăţietăţii de arme între germani şi acei români cari, din motive etice şi politice, nu s'au alăturat actului dela 23 August.

Trei părţi, trei lumi diferite, trei schimbări de decor în viaţa legionarilor prigoniţi, dar un singur fir care le leagă pe toate într'o unitate indestructibilă: continuitatea unui ideal.

24 Iunie 1981 **Horia Sima**

I. PRIMII PAŞI ÎN MIŞCAREA LEGIONARĂ

1) SE PERCHEZIŢIONAU MANTALELE

Repetatele interogări la care erau supuşi unii elevi ai Liceului Sf. Petru şi Pavel din Ploieşti, pentru apartenenţa lor la Mişcarea Legionară şi controlarea prin surprindere a mantalelor acestora, aflate în vestiarul şcolii, mi-au întărit şi mai mult credinţa în tineretul naţionalist din acea vreme. Dorind să aflu cât mai mult despre cele ce se petreceau, am încercat să iau contact cu cei ce erau chemaţi la cancelaria liceului pentru lămuriri în legătură cu anumite evenimente politice. Eram în relaţii de prietenie cu unii dintre elevii care deseori erau întrebaţi despre activitatea ce-o desfăşurau în cadrul organizaţiei de tineret. Dela ei am aflat că interogările şi percheziţiile erau cauzate de dizolvarea Gărzii de Fier, la 10 Decembrie 1933, când odată cu acest act abuziv înfăptuit cu aprobarea primului ministru liberal I. G. Duca, s'au făcut arestări ilegale de legionari în toată ţara, şi nu numai de legionari, ci şi de români cari nu aparţineau Mişcării Legionare, fiind umiliţi şi bătuţi până la sânge iar apoi întemniţaţi. Percheziţiile făcute de agenţii poliţiei erau motivate de „bănuiala“ că elevii posedă material propagandistic, ceeace de altfel nu corespundea realităţii. Prin aceste acţiuni, se intenţiona intimidarea legionarilor cu scopul ca ei să se desolidarizeze de căpeteniile lor în urma actului de dizolvare a Gărzii de Fier.

În casa părintească eram şase copii: două surori şi patru fraţi. Cu excepţia fratelui cel mare, care profesa, frecventam cu toţii şcoli diferite, până la cele universitare. Tatăl meu s'a stins din viaţă la o vârstă nu prea înaintată şi avusese o

funcție de răspundere în rafinăria de petrol Vega, din Ploiești. Nu reușise să ne lase o situație materială bună, deși era bine remunerat, căci pentru el învestirea banilor de care dispunea în scopul educării noastre școlare, constituia cel mai mare capital. Din cauza acestei situații precare a familiei, în urma decesului tatălui a trebuit să lucrez, angajându-mă ca funcționar la aceeași întreprindere, unde el, ani îndelungați, condusese Serviciul Expediției. Paralel urmam liceul în particular.

După un anumit timp de când prestam serviciul la Vega, casierul fabricii, Mihai Papadopol, ofițer deblocat din armata română din cauză de boală, în gradul de căpitan de artilerie, membru al Partidului liberal, încerca deseori să poarte discuții politice cu mine, vorbindu-mi despre activitatea partidului din care făcea parte. Îmi spunea că gruparea lui politică are intenția să înființeze și o secție a tineretului, care avea să se numească „Arcașii". Era vorba de o organizație menită să facă educația tinerilor membri, angajându-i în acțiuni obștești și culturale: îngrijirea gospodăriilor oamenilor nevoiași, a parcurilor publice, manifestări artistice și cu precădere, c â n t e c e. Mi s'a propus participarea la aceste acțiuni. Nu am refuzat, căci eram dornic de o activitate în afara orelor de serviciu și pregătirii pentru examenele de liceu.

În acel timp mă împrietenisem cu Mituș Rădulescu și Gigi Paraschivescu, prietenie care mai târziu s'a transformat în camaraderie. Din contactul cu ei, cea mai mare parte a timpului liber petrecându-o împreună, din discuțiile purtate cu cei doi, am avut posibilitatea să iau cunoștință de diverse activități ale Mișcării Legionare și în special despre persoana Căpitanului, pe care ei l-au cunoscut îndeaproape, în tabăra dela Carmen Sylva, în anul 1935, compusă în cea mai mare parte din tineret. Aici se amenajase malul Mării Negre în scopul construirii unui sanatoriu pentru refacerea sănătății românilor. Cele ce-mi povesteau ei despre viața trăită în tabără, mi-au spulberat gândurile ce mă preocupau în legătură cu proectata activitate a organizației „Arcașii", hotărîndu-mă a evita eventuale discuții cu Papadopol.

La cererea mea, prin intermediul celor doi prieteni, Mituș Rădulescu și Gigi Paraschivescu, m'am dus la sediul organizației legionare din Ploiești, care se afla pe strada Mihai Bravu Nr. 7, unde am luat parte pentru prima dată la o ședință de cuib, dar nu am rostit legământul, așa cum au făcut ceilalți camarazi, întrucât nu eram încadrat. Frecventarea sediului și participarea la ședințe devenise o preocupare cu caracter permanent în timpul liber. Am fost repartizat în cuibul lui Tănase Procopie, pe care deasemeni îl cunoșteam de mai multă vreme, căci aparținea aceluiași cerc de prieteni cu Mituș Rădulescu și Gigi Paraschivescu. Afară de aceasta, pe Tănase Procopie îl cunoșteam din tabăra de muncă obștească dela Slănic-Prahova, unde participau și elevii liceelor în timpul vacanței de vară, în cadrul „Pregătirii premilitare". Această organizație nu avea drept scop instruirea tineretului în sensul apărării cu arma, la caz de nevoie, astfel ca nici o brazdă românească să nu fie dată, așa cum se afirma, ci să înlocuiască formula de educare a tineretului român, concepută de Căpitan. Întrucât guvernul nu putea interzice în mod legal taberele de muncă legionare, cum a fost cazul celei depe Muntele Susai din Prahova, s'a recurs la crearea de tabere de nuncă oficiale, în cadrul „Pregătirii premilitare". Una din acestea a fost tabăra dela Slănic. Pe Muntele Susai-Predeal legionarii începuseră să construiască un mausoleu, unde urma să fie depuse osemintele ostașilor români căzuți în primul războiu mondial rămase încă neîngropate, împrăștiate printre brazi. Diferența între taberele de muncă premilitare și cele legionare, era că la acestea din urmă se participa voluntar, spre deosebire de celelalte, unde tineretul era chemat la lucru, cu „Ordine de concentrare". Care a fost eficacitatea lucrului prestat de tineret, „din ordin", s'a dovedid la scurt timp după terminarea taberei dela Slănic, când digul construit a fost dislocat de primul șuvoiu de apă al unei ploi puternice de toamnă. Prin astfel de măsuri, cârmuitorii țării intenționau să contracareze taberele de muncă legionare, să le eclipseze și să abată tineretul de a participa la ele. Prin alte metode, prin alte formule, se încerca să se stăvilească afluența tineretului, din ce în ce mai accentuată, către Mișcarea Legionară.

Prima mea participare la o şedinţă de cuib, în mod oficial, a avut loc în toamna anului 1936, iar la începutul lui 1937, am fost repartizat în cuibul „Dacia". Treptat am cunoscut la sediul legionar pe Gheorghe Teodorescu, fraţii Luzi, Costică Dumitrescu, Jean Ionescu, Mişu Tase (pe Gică Tase îl cunoşteam de mai multă vreme), Traian Boeru, Nicu Popescu, Badea Popescu, Nelu Moldoveanu, fraţii Cezar, Traian şi Gabi Popescu, Toma Negulescu, Gheorghe Preda, Nicu Comănescu, Gheorghe Voicilă, Ovidiu Isaia, Dr. Niculescu, Alexandru Cojocaru, Filip Dumitru, fraţii Paul şi Ştefan Cojocaru şi alţii.

2) ORGANIZAREA SECŢIEI LEGIONARE ÎN RAFINĂRIA VEGA

Continuam să prestez serviciul la societatea Vega, o întreprindere cu peste 1000 salariaţi. Problema organizării unui cuib în această fabrică m'a preocupat în permanenţă. Exista aici o unitate condusă de funcţionarul Mândricel, care lucra în biroul condus de tatăl meu, însă activitatea ei nu era la nivelul celorlalte cuiburi din restul întreprinderilor industriale din raza oraşului Ploieşti, întrucât avea un număr foarte mic de membri, recrutat din personalul întreprinderii, situaţie care-mi dădea mereu de gândit. Atmosfera politică în fabrică era neprielnică Mişcării Legionare, dat fiind faptul că pe acea vreme director era Gheorghe Balif, fratele Mareşalului Curţii Regale, cel ce alături de câţiva generali — cinci la număr —, l-au sfătuit pe Regele Carol II să nu renunţe la tron când acesta a fost constrâns să abdice în urma evenimentelor politice din toamna anului 1940. În rafinăria Vega domnea o atmosferă politică de nuanţă carlistă. Gheorghe Balif, în calitate de director, dispunea de soarta salariaţilor aşa cum interesele partidelor politice dictau ele fiind la dispoziţia

Palatului. Hotăra singur angajările de personal, criteriul de bază fiind concepţia politică a solicitantului. Nu interesa pregătirea profesională a petiţionarului, nici aptitudinele acestuia, ci din partea cărui membru de partid prezenta cartea de vizită când solicita serviciul. Dela această regulă nu făcea excepţie niciunul din cei în cauză, indiferent dacă era vorba de inginer, funcţionar, meseriaş sau muncitor necalificat. Eram la o vârstă fragedă când vedeam cum, în fiecare dimineată, directorul Balif pleca de acasă, căci locuiam în apropiere şi se ducea pe jos la birou, iar o mulţime dintre cei dornici de lucru, se aliniau dealungul drumului parcurs de el şi îi înmânau scrisori sau cărţi de vizită,recomandaţie, din partea diverşilor proteguitori. La acea vârstă tânără, căci aveam 14-15 ani, nu pricepeam cele ce se petreceau. Era mai mult o distracţie pentru mine să văd acel tablou, aproape în fiecare zi, în timpul vacanţei şcolare. Protecţionismul era la înălţime. Nu primau interesele naţionale, căci nu se avea în vedere îndeplinirea ţelurilor economice generale ale ţării, ci se urmărea întărirea partidelor politice şi cu această ocazie, se satisfăceau interesele partizanilor grupării respective. În cadrul preocupării de a înfiinţa un cuib în rafinărie, am luat contact cu diverse persoane ce prestau serviciu aici şi am purtat cu ele diferite discuţii despre Mişcarea Legionară, despre ce-şi propunea ea să înfăptuiască, folosindu-mă adesea de citate din cartea Căpitanului „Pentru Legionari":

> „Piatra unghiulară dela care porneşte Legiunea este omul, nu programul politic. Reforma omului, nu reforma programului politic.
>
> „Legiunea Arhanghelul Mihail" va fi prin urmare, mai mult o şcoală şi o oaste decât un partid politic.
>
> „Poporul român în aceste zile ale lui, nu are nevoie de un om mare politic, aşa cum greşit se crede, ci de un mare educator şi conducător, care să biruiască puterile răului şi să sdrobească tagma celor răi.
>
> „Pentru aceasta însă, el va trebui să biruiască mai întâi răul din el şi din ai lui."
>
> Corneliu Zelea Codreanu

Deasemeni purtam discuții cu diverși prieteni din cadrul rafinăriei și despre problema evreească, despre unele vârfuri ale acestei minorități, care, în regiunea petroliferă a județului Prahova, juca un mare rol pe plan economic. Las la o parte dominația evreească în domeniul comercial, în raza orașului Ploiești, și nu mă opresc asupra faptului că pe strada Lipscani, arteră comercială principală din oraș, unde prăvăliile erau una lângă alta și rar găseai un nume românesc pe firmele ce atârnau deasupra magazinelor, afirmându-se pretutindeni că românii nu sunt în stare a face negot, ci vreau să amintesc un incident la care am asistat pe vremea când eram elev.

Nu știu datorită cărui fapt, la un moment dat, între doi colegi de clasă, un creștin și un evreu, a izbucnit o discuție contradictorie. În timpul discuției, destul de aprigă, evreul a dat o palmă colegului său. Pălmuirea a produs mare consternare în rândul celorlalți elevi, însă totul era consumat. Elevul evreu era fiul unui funcționar suspus într'o întreprindere din regiunea industrială Moreni, frecventa cursurile liceului „Sf. Petru și Pavel" din Ploiești, locuia la o gazdă particulară în oraș și la sfârșitul săptămânii, venea tatăl său și-l lua cu automobilul acasă. Nu-mi mai amintesc numele lui. Elevul creștin era fiul unei familii împovărate și tatăl său își câștiga existența dintr'o prăvălioară ce-o avea.

Incidentul pălmuirii a fost adus la cunoștința profesorului de dirigenție, Virgil Șerbănescu, titularul catedrei de psihologie, directorul liceului. Acesta era membru al Partidului național-țărănesc, ginerele primarului Ploieștiului, Brezeanu, de aceeași apartenență politică. Cu mult calm, el a anchetat cazul și a stabilit vinovăția evreului. Nu se punea problema sancționării lui, căci directorul vroia să ajungă la o împăcare a lucrurilor, în baza principiului creștin de a-ți iubi chiar pe vrăjmaș; acesta era scopul urmărit de el în acea împrejurare. În timpul micului proces însă, elevul evreu s'a exprimat: „și'n definitiv, dacă este nevoie, pentru palma dată, tatăl meu poate plăti o despăgubire".

Îmi amintesc de reacția directorului, un bărbat tânăr, înalt, blond, cu ochii albaștri, când s'a sculat depe scaunul

catedrei și și-a exprimat indignarea față de îndrăzneala elevului vinovat, calificând încercarea de a plăti o palmă dată unui coleg cu o sumă de bani, ca o nerușinare, ca o sfidare a celui mai elementar bun simț, pentrucă se bizuia pe averea tatălui său. Vinovatul a fost eliminat pentru câteva zile din școală.

Această sfidare, precum și altele asemănătoare, mi-au îndreptat și mai mult pașii spre Mișcarea Legionară, care a luptat întotdeauna împotriva desconsiderării românului la el acasă. În timp ce elevul în cauză oferea bani pentru o palmă dată unui elev creștin, îmi aduc aminte de colegul meu de clasă Zaharia Vasile, căruia îi lipsea strictul necesar pentru a se îmbrăca. Când pentru o palmă dată se oferea o sumă de bani, Zaharia venea iarna cu ghete rupte la școală. Era băiatul lui Neacșu Zaharia din satul Ciorani și locuia în timpul cursurilor școlare într'un internat din Ploiești. Era un elev silitor, capabil și cu talent poetic.

În acel timp eram coleg de școală cu Ion C. Stere, fiul lui Constantin Stere, care locuia la Bucov, în apropiere de Ploiești, unde avea o fermă legumicolă-model, foarte bine organizată. Într'o zi, în timpul iernii, am fost invitat de către Ion C. Stere, pentru a vizita ferma. Am fost în compania mai multor colegi de clasă, printre cari și Zaharia Vasile. Dupăce am vizitat întreprinderea și am făcut o plimbare cu săniile trase de cal, am revenit la locuință, unde, la intrarea în casă, ne-am curățat ghetele de zăpadă, fiind ajutați de personalul de serviciu, fete îmbrăcate în șorțuri negre și bonete albe. În timpul operației de curățire, colegul meu de bancă, Zaharia se tot dădea după noi, refuzând să accepte serviciul uneia din fete. Dupăce ne-am curățat ghetele, am intrat în sufragerie, unde ni s'a servit ceaiul. Vizita luând sfârșit, ne-am înapoiat acasă la Ploiești. Nedumerit dece Zaharia a refuzat serviciul fetelor, l-am întrebat pe drum pentru care motiv a făcut aceasta. Mi-a arătat ghetele rupte, spunându-mi că i-a fost rușine să desvălue servitoarelor starea încălțămintei lui.

Am reflectat mult asupra gradului de diferențiere socială, asupra disproporției de bunuri materiale ce domnea la scară

mare între români, toate aceste fapte fiind pentru mine un imbold şi mai mare a mă ocupa de înfiinţarea unui cuib legionar în rafinăria Vega. În anul 1937 a fost angajat în fabrică dulgherul Curcă Constantin, originar din Transilvania, cu domiciliul în Ploieşti. Era în vârstă de aproximativ 45 de ani, rudă cu Decemvirul Curcă şi aparţinea Mişcării Legionare din anul 1933, un om care mi-a impus mult respect. Era conştiincios în serviciul ce-l presta, stăpânit de mult cuget în toate cele ce întreprindea şi foarte rezervat în vorbă. Ne-am descoperit reciproc la scurt timp după angajarea lui în rafinărie şi dupăce ne-am cunoscut mai bine, el a fost de acord cu înfiinţarea unui cuib legionar. Ştiam deasemeni şi de existenţa altor camarazi în întreprindere, camarazi veniţi din alte fabrici din Ploieşti, unde existau cuiburi şi chiar secţii legionare. Astfel prezentându-se situaţia la Vega, am înfiinţat un cuib, a cărui conducere am luat-o eu.

După câtva timp, cuibul a roit şi Curcă a devenit însuşi şeful unei asemenea unităţi. Nu-mi amintesc câte cuiburi au luat fiinţă după aceea, dar ştiu că se punea problema înfiinţării unei secţii, pentru a cărei constituire era nevoie de aprobarea Corpului Muncitoresc Legionar din Garnizoana Ploieşti, al cărui şef era Dr. Neta. Corpul Muncitoresc Legionar pe întreaga ţară a fost fondat de Căpitan la 25 Octombrie 1936, numindu-l pe Inginerul Gheorghe Clime, şeful acestei organizaţii în cadrul Mişcării. Secţia condusă de mine era în directa subordine a lui Costică Dumitrescu, care pentru a se convinge de starea lucrurilor dela Vega, pe tărâm legionar, a luat contact direct cu şefii de cuiburi. Prin Mituş Rădulescu, l-am cunoscut mai deaproape pe Costică Dumitrescu. Primul contact cu el a fost dificil, întrucât mi se părea a fi pretenţios în discuţiile ce le avea cu camarazii, la care asistam uneori. Aveam impresia că pretenţiile lui depăşeau limita posibilului cu privire la înfăptuirea lor, însă pe măsură ce-l cunoşteam mai de aproape, mă convingeam de adevărul celor susţinute, întrucât el privea problemele prin prizma dăruirii. Trăia o viaţă modestă, fiind capabil să renunţe la orice ar fi putut constitui un avantaj în folosul lui. Era pasionat de amănunt, de traducerea în fapt a cerinţelor legionare,

achitându-se conştiincios în rezolvarea lor. Îşi exprima gândurile cât mai concret posibil, oratoria lui, fiind fapta. Era dornic să se convingă de realitate, oridecâte ori i se prezenta o problemă legionară, şi vroia să se convingă personal, nu pentrucă era stăpânit de sentimentul neîncrederii, ci pentrucă vroia să vadă lucrurile cât mai bine înfăptuite. În majoritatea cazurilor avea ceva de completat în diverse probleme de organizare pe tărâm legionar. Si astfel, numai dupăce Costică Dumitrescu s'a convins de felul cum decurge activitatea legionară în rafinăria Vega, a fost de acord cu înfiinţarea secţiei. Paralel, în cadrul organizaţiei legionare, funcţiona cuibul lui Mândricel, aflat sub conducerea farmacistului Luzi, Şeful Judeţului Prahova, cuib devenit între timp destul de activ.

3) CAMPANIA ELECTORALĂ DIN 1937

În toamna anului 1937, în cadrul Partidului „Totul pentru Ţară“, al cărui şef era Inginerul Gheorghe Clime, se desfăşura intens campania electorală pentru alegerile ce urmau să aibă loc la sfârşitul anului, în Decembrie 1937. Campania electorală a avut loc în cadrul politic legal prevăzut de Constituţia ţării. Am luat parte la ea, în raza oraşului Ploieşti şi în mai multe sate ale judeţului Prahova, unde mă deplasam în special Dumineca. Am luat parte la diferite întruniri organizate în cadrul acestei bătălii electorale din preajma alegerilor ce-au avut loc pe cuprinsul Prahovei şi în majoritatea cazurilor au fost stingherite de jandarmi şi poliţie care veneau să ne împrăştie. Mare rol în reuşita acestor acţiuni în Ploieşti, l-au jucat Gheorghe Teodorescu, Costică Dumitrescu şi Jean Ionescu, cari erau nedespărţiţi. Gheorghe Teodorescu, era de profesie sculptor. Reuşea să câştige încrederea celor cu care venea în contact, de fiecare dată când se ivea ocazia, prin exprimarea gândurilor lui legionare juste şi clare. Deşi palid,

tras la faţă, probabil şi din cauza suferinţii fizice ce-o avea, era totuşi plin de energie, stimulând camarazii din juru-i, la luptă legionară. Felul cum s'a desfăşurat campania electorală din 1937 la Ploişti, a avut mai multe aspecte:

a) Marşul prin oraş

În ultimul marş prin oraş, în cadrul acestei campanii, când am parcurs diferite străzi, s'a mers într'o aliniere şi o cadenţă perfecte cântând „Ştefan Vodă al Moldovei". În fruntea coloanei se afla Gheorghe Teodorescu, manifestaţia terminându-se cu o ciocnire mai aprigă decât deobiceiu, între noi şi jandarmi. Deşi marşul ce-l făceam nu încălca cu nimic legile privind desfăşurarea campaniei electorale, nu deranja ordinea publică, jandarmii au intervenit totuşi să ne împrăştie. Şeful Legiunii de Jandarmi din Prahova, pe acea vreme era maiorul Hariton. Ţinuta noastră în timpul marşului i-a impresionat pe locuitorii oraşului, care se strângeau dealungul străzilor pentru a ne întâmpina. În genere, în Ploieşti, simpatia celor nelegionari faţă de noi creştea mereu. Desigur aceasta a fost cauza care a determinat Comandamentul Jandarmeriei să intervină pentru a ne împrăştia.

Era către seară!

Gheorghe Teodorescu s'a hotărît de data aceasta să nu dea ascultare somaţiilor jandarmilor de a desface rândurile şi a ne duce acasă, ceeace i-a determinat pe aceştia să facă uz de patul armelor. Din partea noastră nu s'a ripostat cu nimic, conform ordinului dat de Gheorghe Teodorescu, dar intervenţia jandarmilor lua proporţii. Întâmplându-se a fi coloana în apropierea sediului legionar din strada Mihai Bravu Nr. 7, casă şi teren ce ne aparţineau în mod legal, conducătorul marşului a îndreptat-o spre sediu, ajungând până în curtea clădirii, unde agresiunea militară a continuat

şi Gheorghe Teodorescu a dispus să răspundem jandarmilor. Cu mâinele goale, contra paturilor de armă, la care atacanţii primiseră ordin să „pună baioneta la armă", era greu de ţinut piept. În curte se aflau obiecte de metal provenite din „bătălia fierului vechiu". Am făcut uz de ele, fiind singurele noastre mijloace de a echivala forţa cu baionetele puse la arme de către jandarmi. Ordinea s'a restabilit dela sine. Jandarmii au părăsit terenul nostru, iar noi am închis porţile sediului.

Gheorghe Teodorescu, trăia frământările poporului şi nu suporta incorectitudinea. Stăpânit de clarviziune în aplicarea principiilor legionare, nu a admis abuzul autorităţilor împotriva noastră, ceeace l-a determinat să dea ordin de rezistenţă împotriva jandarmilor, când aceştia au încercat să ne atace şi în curtea sediului legionar.

Se încerca acelaşi sistem de prigoană folosit împotriva Mişcării Legionare, cu prilejul alegerilor generale din anul 1932, în urma căderii dela putere a guvernului N. Iorga şi constituirea guvernului naţional — ţărănist în frunte cu Vaida. Întocmai intervenţiilor autorităţilor de siguranţă din acea vreme, când pretutindeni legionarii erau maltrataţi, s'a întâmplat cu marşul care a avut loc la Ploieşti.

b) Distrugerea afişelor

Provocările din partea autorităţilor şi partidelor politice împotriva noastră nu luau sfârşit. În perioada campaniei electorale, în timp ce toate celelalte partide politice puteau să-şi desfăşoare după program activitatea, nu acelaşi lucru se întâmpla cu noi. Eram mereu stingheriţi de autorităţile de ordine atunci când ţineam întruniri pentru a lămuri cetăţenilor care ne este programul. Pretutindeni adversarii politici, prin agenţi electorali plătiţi, în timpul nopţii ne

rupeau afişele propagandistice, deşi exista o convenţie între partidele politice a se respecta reciproc integritatea acestora. Cu ale noastre se făcea excepţie, ele fiind deseori distruse. Le înlocuiam imediat, operaţie pe care o făceam noi legionarii întrucât nu dispuneam de fonduri băneşti în acest scop, dar nici noi nu puteam tolera la infinit această încălcare a legii, ceeace ne-a determinat să luăm măsuri şi să facem de strajă acolo unde ele se aflau lipite. Pe înserate, făptaşii începeau să-şi exercite mandatul primit de a ne rupe afişele. Prinşi unii asupra faptului şi dorind să stăm de vorbă cu ei, cuprinşi de frică, o luau la fugă. S'a constatat că autorii acestor acte, erau oameni plătiţi de liberali.

c) În satul Lipăneşti

Pretutindeni în campania electorală aveam numai greutăţi de întâmpinat, pretutindeni în oraşe şi sate eram expuşi agresiunii jandarmilor şi a organelor de poliţie. Era într'o Duminecă, când m'am deplasat în satul Lipăneşti, din judeţul Prahova, cu mai mulţi camarazi, pentru a participa la o întrunire electorală. În aceeaşi zi, în acelaşi sat, liberalii îşi desfăşurau şi ei campania propagandistică, în cadrul unei reuniuni în aer liber, în apropierea locului unde ne hotărîsem să le vorbim şi noi sătenilor. Localnicii participanţi la întrunirea liberalilor veneau unul câte unul la noi pentru a ne asculta şi erau izbiţi de faptul că ce le vorbeam noi contraziceau cele ce le spuneau liberalii. Dela noi nu auzeau niciun fel de promisiuni, spre deosebire de liberali cari le făgăduiau electrificarea satului, repararea şoselelor, construirea unei şcoli, etc. Ceeace le spuneam noi, era exprimarea hotărîrii de a instaura legi noi, menite să situeze fiecare cetăţean pe plan de oportunităţi egale, iar Românul să ajungă stăpân la el în ţară. Despre o întrunire de masă, aşa cum

stabilisem noi, nici nu putea fi vorba. Planul nostru nu a putut fi tradus în fapt, căci pe acea livadă unde ne aflam, erau mai mulţi jandarmi decât cetăţeni dornici să asculte ceeace vroiam să le spunem. Dar soldaţii nu ne-au putut împiedica să stăm de vorbă individual cu cetăţenii din sat, sau în cel mai fericit caz, în grupuri mici.

d) Întâmpinarea Căpitanului

Nu scăpam de urmărirea jandarmilor şi a poliţiei, oridecâteori vroiam să ne afirmăn crezul nostru în public. Era deasemeni în toamna anului 1937, când ştiam că prin Gara de Vest Ploieşti, într'o după amiază, Căpitanul va trece cu trenul spre Capitală şi hotărîsem să ne ducem într'un grup mai mare pentru a-l întâmpina şi saluta. Poliţia aflând de intenţia noastră, ne-a împrăştiat, dar noi totuşi nu am renunţat la planul ce-l aveam. Ne-am răspândit şi fiecare cum a putut, folosind străzi lăturalnice, sau trecând peste câmp, am ajuns la gară, unde imediat a sosit trenul şi a apărut Căpitanul la fereastra vagonului, vorbindu-ne. Rezemat cu mâinele pe fereastră, Căpitanul a schimbat câteva cuvinte cu noi, întrucât trenul avea puţine minute de stat în gară. I s'a raportat despre atitudinea autorităţilor faţă de noi, el sfătuindu-ne să nu ripostăm, întrucât ei vor numai să ne întărâte, pentru a ne pune în conflict cu legile. Pe peron, poliţia nu a intervenit.

Dar, în ciuda tuturor uneltirilor oculte, a încercărilor de distrugere fizică a Mişcării Legionare, ea mergea pe drumul ei de continuă ascensiune. Astfel, la alegerile din 20 Decembrie 1937, a obţinut rezultate neaşteptate: 66 de scaune în Camera Deputaţilor, clasându-se al treilea partid al ţării. Am intervenit în campania electorală din 1937 cu un bogat material documentar asupra stărilor din ţară, situaţii de con-

testat din punct de vedere religios, social, economic, politic, etc. Pretutindeni se observau nedreptățile, lipsurile sociale și nechibzuință în gospodăria Statului.

JEAN IONESCU

În toamna anului 1937, apariția și vânzarea ziarului „Cuvântul" era în plină desfășurare. Propagarea ziarului, vânzarea lui, constituia un punct de program din activitatea legionarilor garnizoanei Ploiești, respectiv a județului Prahova. Paralel cu vânzarea ziarelor prin chioșcurile obișnuite, noi legionarii din Ploiești, în timpul liber, în special seara, vindeam ziarul „Cuvântul" pe stradă, îl ofeream spre cumpărare concetățenilor, mai ales pe Strada Franceză, promenada principală a orașului. Nu rareori se întâmpla ca numărul de ziare ce fiecare dintre noi lua dela centrala de distribuire a publicației să fie epuizate în câteva minute. Atunci ne întorceam la sediul administrației pentru a ne împrospăta stocul de vânzare și rar se întâmpla să fi fost refuzați când ofeream ziarul vreunui trecător. Acțiunea de distribuire a ziarului „Cuvântul" era condusă de Jean Ionescu.

Dar cum noi legionarii nu ne puteam ocupa în permanență de plasarea ziarului, au fost angajați niște olteni, tineri în vârstă de 14-16 ani, aciuiați prin Ploiești, pentru a-și câștiga existența, formându-se o grupă care prelua un număr de exemplare dela administrația din Strada Franceză și le vindeau în schimbul câștigului ce, în prealabil, fusese stabilit să primească. Un timp dat, lucrurlie au mers bine. Tinerele vlăstare oltene luau un număr de ziare pe care le vindeau și depuneau banii, după ce-și rețineau câștigul ce le revenea. Într'o bună zi aceștia nu s'au mai prezentat pentru a da socoteala rezultată din vânzare. Ne-am dat seama că s'a întâmplat ceva neplăcut. Tentați de luciul banului și forțați

de nevoile zilnice, întâmpinate pentru asigurarea existentei, și-au însușit suma din vânzarea efectuată. Faptul nu ne-a șocat. Cunoșteam tragedii mai mari îndurate de români, pe întreg cuprinsul țării, cu privire la asigurarea traiului. Furau ei cei mari, dece să nu fure și cei mici!

La un moment dat, întâmplarea a făcut ca unul dintre camarazi să dea peste întreaga grupă de olteni. Camaradul nu i-ar fi identificat, dacă unul dintre aceștia, aflați la un colț de stradă, nu s'ar fi exprimat: „Le-am pus tunul la legionari!", adică le-au luat banii. Descoperitorul grupei a intrat în vorbă cu ei, foarte prudent, pentru a nu-i scăpa din mână. Îmi închipuiam ce senzație de frică au trăit delicvenții in momentul când au fost descoperiți. Camaradul meu a convenit cu ei să treacă pela oficiul de distribuire al ziarului la un termen stabilit, pentru a rezolva problema. Propunerea a fost acceptată.

Mă aflam de față când tinerii s'au prezentat la sediul din Strada Franceză. Au intrat unul câte unul, foarte rău îmbrăcați, în port oltenesc, cu niște pălărioare de culoare neagră, aproape cenușie, de uzate ce erau, ținându-le în mână, mai mult desculți, căci purtau niște opinci tocite de atâta umblat. Tabloul nu inspira decât compătimire!

I-a întâmpinat Jean Ionescu, eu retrăgându-mă într'un colț al camerei.

Pe Jean Ionescu îl am bine întipărit în minte, tras la față, cu mustață neagră, stăpânit mereu de un zâmbet, care dela primul contact inspira atașament față de el. Zâmbetu-i era expresia mulțumirii sufletești ce și-o manifesta față de camaradul cu care stătea de vorbă, asentimentul că cel în cauză își face datoria față de problemele legionare existente în acele vremuri.

Inculpații s'au aliniat unul lângă altul și mă așteptam ca Jean Ionescu să-i apostrofeze, dar, stăpânit de mult calm și tact, le-a demonstrat incorectitudinea faptei. De data aceasta, în discuție cu vinovații, zâmbetul lui Jean Ionescu îi dispăruse depe față, era cuprins de un adânc sentiment de compătimire, căci ce putea el pretinde dela tinerii care-și însușiseră banii din vânzarea ziarelor? Jean Ionescu și-a dat

bine seama de tragedia acestor copii, plecați dela vatra părintească, la vârstă fragedă, când, în mod normal, nu ei trebuiau să-și asigure existența materială, căci erau încă în sarcina educativă a părinților și nu din spirit de aventură plecau ei de acasă. Era de datoria Statului a călăuzi pașii acestui tineret spre porțile instituțiilor, indiferent de ce natură ar fi fost ele, în vederea educării lor profesionale și nici decum a fi lăsați la voia întâmplării. Nu este de mirare faptul că ei plecau „in corpore“ de acasă către centrele industrializate, unde existau posibilități mai bune de câștig bănesc. Pretutindeni, în orașele mari se semnala prezența lor, văzându-i cu trupurile încovoiate sub povara coșurilor cu fructe, a donițelor cu limonadă sau a bidoanelor cu gaz pentru iluminat, atârnate de cobilițele purtate pe spatele lor.

CEI 40 de COPII

Legionari

„Duminecă, cu ocazia serbării dela Sediul Legionar vor fi îmbrăcați în noile haine cei 40 de copii, pe care îi crește Legiunea, pentru a-i face comercianți.
„Ei sunt toți fii de țărani și muncitori săraci.
„Ei au fost aleși din cele mai împovărate famili și mai încovoiate de sărăcie și necazuri.
„Sunt luați din diferite părți ale țării: Dolj, Someș, Făgăraș, Ialomița, Covurlui, Botoșani, Bacău, Prahova.
„Sunt organizați într'un corp al lor sub comanda Comand. ajutor Mureșanu Ștefan. Capătă o bună educație. Deviza lor este:
„Legionarul nu minte niciodată“
București, 26 Sept. 1936

Corneliu Zelea Codreanu
„Circulări și Manifeste“

În cursul procesului cu micii învinuiți, Jean Ionescu nu i-a dojenit măcar cu un cuvânt și nici nu le-a cerut să restitue suma ce și-o însușiseră din vânzarea ziarelor. I-a întrebat însă dacă vor să continue lucrul și dacă promit că vor aduce banii încasați, urmând să-și rețină numai câștigul ce le revenea.

Răspunsul tinerilor, în cor, a fost: „Da, Domnule!“
Și de atunci lucrurile au mers în ordine.

4) CORUL LEGIONAR

Anul 1937 se terminase și cu ultima filă din calendar, activitatea legionară a garnizoanei Ploiești pe această durată aparținea trecutului.

Cu ocazia sfârșitului de an, s'a luat hotărîrea să se organizeze un cor de Sărbători, care să meargă pela diferiți camarazi și cunoscuți, pentru a le vesti Anul Nou, a le ura fericire și noroc. Conducerea corului a avut-o Gheorghe Teoderescu. Din cor, printre alții, au făcut parte Jean Ionescu, Gică Tase, Mituș Rădulescu. Eu, am participat deasemeni. Am urat mai întâi pela casele camarazilor și cunoscuților, unde pretutindeni eram invitați, dar nu puteam îndeplini toate dorințele, din cauza timpului scurt ce ne stătea la dispoziție. Pășisem pragul Anului 1938, când ne-am dus să vestim începutul acestuia la Cercul Militar din Ploiești, unde garnizoana orașului era reunită într'o sală frumos împodobită, potrivit momentului. Ofițerii în uniforme strălucitoare de gală, iar doamnele îmbrăcate în ținută de seară, dădeau întregii săli und aspect feeric. Ne-am prezentat printr'o carte de vizită ce purta inscripția „Corul legionar“. Am fost acceptați. Toți cei din cor eram îmbrăcați cu sarică și căciulă neagră. Intrați în sală ne-am aliniat într'o formație perfectă. Prezența noastră a atras privirile mesenilor, dornici să ne asculte cântând.

Am început să cântăm:

— Vestirea Anului Nou și

— Urare de prosperitate pentru 1938.

Am fost viu aplaudați!

În încheierea programului coral, am cântat „Sfântă Tinerețe Legionară".

Când am ajuns la refren: „Garda, Căpitanul . . .", Comandantul Garnizoanei Militare Ploiești, Generalul Grigorescu, care prezida reuniunea, s'a sculat depe scaun și a spus:

„Domnilor, noi am venit aici pentru a-l omagia pe Majestatea Sa Regele Carol al II-lea și nu pe Căpitanul Dumneavoastră. Vă rog să părăsiți sala!"

Gheorghe Teodorescu a dat încetarea imnului, a comandat în semn de salut: „Gardă drepți, Gardă pentru onor înainte!"; Am salut și am părăsit salonul cazinoului în formație.

La vreo două zile după cele întâmplate la Cercul Militar, printr'un ofițer de legătură simpatizant legionar, am aflat că majoritatea mesenilor au fost nemulțumiți de faptul că Generalul Grigorescu ne-a tratat în felul acesta și ni s'a comunicat deasemeni că oaspeții ce sărbătoreau Revelionul au colectat pentru noi, o sumă de bani.

Cele întâmplate la Cercul Militar, veneau să confirme și mai mult starea de spirit favorabilă ce dăinuia în rândurile ofițerimii române, în atitudinea acesteia față de Mișcare. Cei cari au manifestat admirație față de noi, fața de prezența corului legionar, erau în majoritate ofițeri tineri, dela gradul de maior în jos. În genere, în Prahova, ca și în restul țării, Mișcarea Legionară se bucura de mare simpatie în cadrul ofițerilor până la gradul de maior, iar de aici în sus într'o măsură mai mică.

II. DICTATURA REGELUI CAROL II

1) SUPRIMAREA CONSTITUȚIEI ȘI PLEBISCITUL

> „La alegerile din Decembrie 1937, Legiunea obține 66 de mandate în Camera Deputaților și se clasează al treilea partid al țării. La alegerile următoare, prevăzute pentru luna Martie 1938, fără îndoială că Mișcarea ar fi obținut majoritatea sufragiilor și ar fi ajuns atunci la putere în mod legal, fără revoluție și fără să se verse o picătură de sânge. Dar Regele Carol II, prizonier al forțelor subversive comuniste, hotărăște să intervină direct în viața publică. La 11 Februarie 1938, suprimă Constituția, disolvă partidele politice și înscăunează un regim de dictatură personală."
>
> Horia Sima „Țara și Exilul" Anul 2 Nr. 6/1966

După suprimarea Constituției, în Februarie 1938, Actul Regelui a fost supus spre aprobare poporului, printr'un plebiscit. La Ploiești, secția de vot unde m'am prezentat eu, era în localul școlii primare Nr. 7. Am fost împreună cu Gigi Paraschivescu. În rândul celor ce s'au prezentat pentru a-și spune părerea și anume dacă sunt „pentru" sau „contra" noii Constituții, s'a aflat că Gigi și cu mine am votat „contra", întrucât votul era public. Vestea despre felul cum votasem a provocat freamăt printre cei de față, căci la acel plebiscit s'au prezentat mai mult partizanii grupărilor politice, cu agenții lor electorali. Când am ieșit din localul școlii, afară stăteau mai mulți votanți cari au

început să vocifereze dece suntem „contra plebiscitului". Cetățenii îl recunoscuseră mai repede pe Paraschivescu, căci el locuia în apropierea școlii și îl știau că este fiul lui Pandele tâmplarul. Gigi Paraschivescu, nu scăpa ocazia de a da replica cuvenită atunci când era pus în situația s'o facă și a explicat atacanților că prin votul de aprobare dat noii Constituții, nu fac cinste neamului românesc, întrucât Regele Carol II, prin drepturile ce și le atribuise, devenise d i c t a t o r. S'a născut o discuție aprigă și foarte greu l-am putut scoate pe Gigi dintre vociferanți, făcându-l să înțeleagă că totul este în zadar, întrucât noi ne spusesem cuvântul în fața instanțelor electorale.

2) SERVICIUL MILITAR

Stagiul militar l-am făcut în Regimentul 32 Infanterie, Mircea, Ploiești, care în acel an a fost numit Regiment de Gardă, pentru victoriile repurtate în războiul mondial.

După perioada de instrucție, am avut concediu de vară și vroiam să folosesc acest prilej pentru a lucra în postul ce-l avusesem înainte de încorporare la Vega, prezentându-mă directorului farbicii, Balif, pentru a-l ruga să fiu primit în serviciu. Dupăce m'a amânat, pentrucă nu are timp să stea de vorbă cu mine, m'am prezentat a doua oară la el, repetând cererea de angajare temporară. Balif mi-a spus că îi este greu să mă primească în serviciu, declarându-mi: „Sunt informat de tot ceeace ai făcut în fabrică pe tărâm legionar; ai produs un haos în rândul personalului rafinăriei. Nu mă așteptam dela tine, Nelule (îmi spunea pe nume, pentrucă mă cunoștea de mic copil), să faci acest lucru!"

Eram sigur că Balif îmi va face un asemenea reproș, dar îmi propusesem să nu răspund, pentrucă îl cunoșteam prea

bine și reacția nu-și avea sens. Am plecat către casă. Mâhnit de faptul că în timpul concediului nu pot câștiga ceva bani, pe drum mi-am adus aminte de scenele dela Vega, la care asistam când eram încă copil. De data aceasta, nu mai eram spectator al scenelor din tinerețe, ci însumi actorul lor. Ajuns acasă și povestindu-i mamei, care-l cunoaștea deasemeni bine pe Balif, a rămas consternată de cele petrecute, dar nu era nimic de făcut.

Întâmplarea aceasta, aflându-se repede în rândul funcționarilor, a produs nemulțumire, întrucât eram cunoscut de întregul personal al fabricii. Nu știu cine dintre cei ce mă cunoșteau, s'a dus la Balif pentru a interveni în favoarea mea, ceeace a avut efect pozitiv, la câteva zile fiind chemat la birou pentru a începe lucru.

Odată cu încorporarea mea, camarazii din rafinăria Vega au fost repartizați secției C.F.P.V. (Calea Ferată Ploiești-Văleni) condusă de Ion Ciupală, care presta serviciu de birou la această instituție.

Pe Ion Ciupală l-am cunoscut încă de când era funcționar la C.F.P.V., dar pe atunci nu știam că el aparține vreuneia din unitățile legionare din Ploiești. După aceea, în timp ce eram încorporat, am aflat despre existența unei secții legionare în cadrul instituției mai sus amintită. A luat parte la acțiunea dela 3 Septembrie 1940 din Brașov, care la fel cu cele desfășurate în mai multe centre importante ale țării au determinat abdicarea Regelui Carol II. A fost deasemeni prezent la evenimentele dela 21 Ianuarie 1941, participare plătită cu o condamnare în curs de execuție în închisoarea din Brașov.

După sosirea mea la Viena din Bulgaria, am aflat despre faptul că Ion Ciupală s'ar fi sfârșit în anul 1945, fără a se cunoaște amănunte cum a murit, întrucât știrile ce parveneau din țară erau incomplete.

În toată activitatea lui legionară, asemenea multor alți camarazi, el nu a căutat să facă publicitate din crezul lui. Totuși, atunci când a fost nevoie, a dat dovadă de devotament

în aplicarea principiilor legionare. Se ştia foarte puţin despre apartenenţa lui la Legiune, întrucât pentru el esenţialul era să traducă în fapt, ceeace îşi însuşise din ideologia ei.

3) ÎN CEHOSLOVACIA

Concediul de vară se terminase şi am revenit la regiment. Către sfârşitul verii anului 1938, armata română trebuia să participe, în cadrul ţarilor constituante ale Micii Antante, Iugoslavia, Cehoslovacia şi România, la serbările Socolilor ce aveau loc la Praga. Am fost selecţionat pentru Detaşamentul Român, menit să reprezinte Armata Ţării noastre la manifestările sportive ale organizaţiei din Cehoslovacia. În timpul şederii la Praga, pentru prezentarea programului militar-sportiv, program care s'a bucurat de mare succes în faţa publicului spectator, am avut ocazia să trăesc starea de spirit încordată ce domnea în rândul populaţiei, potrivnică regimului hitlerist. Aceasta se petrecea cu un an înainte de ocuparea Cehoslovaciei de către armata germană, eveniment care a avut loc în anul 1939. La Praga, pretutindeni domneau sentimente de ură împotriva lui Hitler. În prezenţa noastră, sentimentele de duşmănie împotriva Germaniei naţional-socialiste erau şi mai mari, căci Cehii ne considerau fraţii lor de arme în cadrul Micii Antante şi vedeau în armata română un mare sprijin, în cazul unei agresiuni din partea Germaniei.

Câtă vreme am stat la Praga, în timpul liber, într'una din zile, am fost invitat împreună cu un camarad, de un maior al armatei ţării-gazdă, la el acasă. Populaţia ne-a primit bine, dând dovadă de multă ospitalitate. Ofiţerul fusese cândva în România, despre care ne-a vorbit foarte frumos şi a elogiat Detaşamentul Armatei Române la programul serbărilor Socolilor. Ne spunea că în soldaţii români, respectiv în întreaga

armată română, vedea falnicii brazi din Munţii Carpaţi. Privea lucrurile prin prizma Micii Antante, dela care spera foarte mult. Discutam în limba franceză, eu fiind împreună cu Alecu Georgescu, camarad de armată. Superlativele maiorului ceh la adresa armatei române se datorau probabil şi faptului că noi eram bine echipaţi. Cu puţin înainte de a pleca spre Praga, s'a hotărît să ni se facă o uniformă specială, cum nu exista în niciunul din regimentele ţării. In stil fulger, în Atelierele de Confecţii ale Armatei Române din Bucureşti, ni s'au făcut uniforme pe măsură: chipiu cu calotă rotundă, tunică specială cu buzunare cusute pe dinafară, pantalon lung şi ghete uşoare, centiron de culoare albă, obligaţi fiind să purtăm tot timpul mânuşi albe, primite ca echipament.

Am discutat cu maiorul cehoslovac despre faptele de vitejie de cari au dat dovadă ostaşii români în decursul istoriei, despre eroismul lor atunci când au fost chemaţi la arme pentru a-şi apăra integritatea teritorială şi fiinţa Neamului românesc. Îi povesteam maiorului despre actele de vitejie ale ostaşilor Regimentului 32 Mircea, sau „Dorobanţi", cum i se mai spunea, când, în primul războiu mondial, în timpul unui atac deslănţuit prin suprindere de germani, ostaşii români aflaţi în repaus şi-şi spălau rufele, nemai având timpul necesar să se echipeze, în cămăşi fiind, au pus mâna pe arme, au trecut la contraatac şi au repurtat victoria.

Nu am găsit însă potrivit în discuţia noastră să-i vorbim maiorului despre starea detestabilă a armatei române, din punctul de vedere al înzestrării cu armament şi muniţii, stare creiată de căpeteniile politice din acea vreme, lipsite de simţul responsabilităţii faţă de misiunea ce-o aveau.

„Evenimentele din Europa după 1937-1938 ne-au găsit nepregătiţi din punct de vedere al armamentului. Nu aveam cu ce face faţă unui războiu de maşini terestre şi aeriene. Şefii Marelui Stat Major şi Miniştrii Apărării Naţionale, cari de regulă erau generali, au atras atenţia guvernelor în repetate rânduri asupra lipsei grave de armament şi repercursiunile inevitabile asupra pregătirii şi instrucţiei armatei."

General Platon Chirnoagă

Nu am vrut şi nici nu puteam să-i povestim maiorului ceh despre starea lamentabilă a armatei române, din punct de vedere organizatoric şi administrativ, deşi mai aveam senzaţia paraziţilor cari, în tot timpul încartiruirii noastre la Bucureşti, când pregăteam programul pentru Praga, în cazarma Regimentului de Gardă Mihai Viteazul, ne vizitau în timpul nopţii făcându-ne imposibilă odihna. Si aceasta se întâmpla într'un regiment de gardă din Capitală, regiment ai cărui ofiţeri şi ostaşi, în timp de paradă, purtau uniformele cele mai strălucitoare.

4) PÂNGĂRIREA TRICOLORULUI

Revenit în ţară, din Cehoslovacia, cu întreg Detaşamentul Român, continuam să fiu soldat, când în vara anului 1938, a murit Regina Maria şi conform dorinţei exprimată de Regină, la drapelul ţării arborat în bernă, s'a adăogat culoarea violetă, nu cea neagră, ca de obiceiu. Traseele ce urmau să fie străbătute de cortegiul funerar erau pavoazate în culoare violetă. Înainte de a pleca la Bucureşti, făcând parte din Detaşamentul Regimentului 32 Mircea la funeralii, am avut prilejul să aflu de un act de impietate faţă de Regina Maria şi de sfidare a culorilor drapelului românesc. Pe Strada Lipscani, unde se aflau aproape numai magazine evreeşti, şi aici, ca şi la celelalte instituţii şi prăvălii, se arborase drapelul în semn de doliu. Un evreu, proprietarul unui magazin ce se afla pe această stradă, a arborat la drapel un articol-lenjerie femeiesc de culoare violetă. Această dublă pângărire a sentimentelor Ţării a produs furie printre trecătorii străzii Lipscani, care au rupt zdreanţa pusă în semn de doliu, alături de Tricolorul Românesc şi au vrut să se răzbune pe făptaş, dar a intervenit imediat poliţia punându-l pe acesta la adăpost. Autorul a motivat că în lipsă de altă bucată de pânză de culoare violetă, a recurs la obiectul mai sus amintit.

5) VESTEA ASASINĂRII CĂPITANULUI

În toamna anului 1938 şi în cadrul Cercului de Recrutare Prahova, unde fusesem repartizat dupăce luasem parte la manevrele de toamnă, se făceau lucrări de rechiziţionarea vehicolelor, cu sau fără tracţiune. Pentru efectuarea acestor lucrări de birou, fusese detaşat în Cercul de Recrutare, Căpitanul Ionescu, dacă-i mai reţin bine numele, căruia i-am fost pus la dispoziţie ca furier al Comisiei de rechiziţie. Deşi era mare diferenţă de grad între mine şi el — eu eram sergent —, discutam de multe ori probleme de alt caracter având bucuria să constat că împărtăşim puncte de vedere comune în legătură cu evenimentele politice din acea vreme. Atingeam şi subiecte privind Mişcarea Lgionară, deşi discutarea unor asemenea probleme în cadrul unei unităţi militare ar fi putut avea consecinţe grave pentru cei ce le purtau, întrucât urmărirea vigilentă a legionarilor de către poliţia secretă era frecventă în toate instituţiile de stat. Cu timpul m'am apropiat din ce în ce mai mult de Căpitanul Ionescu. În după amiaza zilei de 30 Novembrie 1938, m'a întrebat dacă în acea seară pot avea învoire, pentru a lua masa cu el. Am acceptat invitaţia. Ne-am dus într'un restaurant, unde după lista de bucate am făcut comanda de mâncare chelnerului. Era vădit faptul că Ionescu vroia să discute despre evenimentele politice ce se desfăşurau în ţară, când pe uşa restaurantului intră un vânzător de ziare, care prin „ediţie specială“ anunţa asasinarea lui Corneliu Zelea Codreanu, respectiv comunicatul oficial că în timpul transportării dela o închisoare la alta, Căpitanul, împreună cu cei 13 camarazi, „intenţionând să fugă de sub escortă, au fost împuşcaţi“.

Căpitanul Ionescu, al cărui invitat eram, a cumpărat imediat un ziar, citind comunicatul scurt formulat despre asasinarea lui Corneliu Zelea Codreanu, Nicadorilor şi Decemvirilor, dându-mi-l să citesc şi eu. Înţelesesem despre ce este vorba şi înmărmurit am pus ziarul pe masă. Palid la

față, desigur la fel ca mine, întrucât cele tipărite în ziar erau realitate, însă nu puteam concepe cum este posibilă realitatea celor ce ele exprimau, cum de Regele Carol II a avut curajul să uneltească suprimarea vieții Căpitanului, ofițerul rămăsese pe gânduri, iar eu nu am mai putut spune un cuvânt. Deodată, s'a produs un freamăt în restaurant, consumatorii schimbându-și reciproc privirile în semn de întrebare: să fie oare adevărat?

Felul formulării comunicatului în legătură cu asasinarea Căpitanului a fost o înscenare, întrucât realitatea este că nu prin împușcare, ci prin ștrangulare premeditată s'a produs acest act de exterminare a Întemeietorului Mișcării Legionare, CORNELIU Zelea CODREANU, împreună cu Nicadorii: CARANICA Ion, BELIMACE Doru, CONSTANTINESCU Nicolae, și Decemvirii: CARATĂNASE Ion, BOZÂNTAN Iosif, CURCĂ Ștefan, PELE Ion, ATANASIU Ion, STATE Gr. Ion, BOGDAN Gavrilă, VLAD Radu, GEORGESCU Ștefan, TRANDAFIR Ion, când erau transporați în noaptea de 29-30 Noembrie 1938, din închisoarea Râmnicul Sărat în cea dela Jilava, au fost ștrangulați. Iată ce a declarat plutonierul de jandarmi Sârbu, Comisiei investigatoare a Curții de Casație din București, în Noembrie 1940:

„Am plecat în noaptea aceea din București cu două mașini dube dela prefectura de poliție. Eram însoțiți de maiorii de jandarmi Dinulescu și Macoveanu."

„Ajunși la Râmnicul Sărat, am tras la Legiunea de jandarmi. Aici Maiorii Dinulescu și Macoveanu au luat contact cu maiorul de origine evreu, Scarlat Roșianu, Comandantul Legiunii de jandarmi din Râmnicul Sărat."

„În lipsa unui ordin precis, jandarmii n'au mai luat pe legionari. Am fost băgați toți jandarmii în mașini. Imediat ne-am întors spre București, dar în același timp sosește din urmă maiorul Dinulescu care ne-a dat ordin răstit: înapoi la Râmnicul Sărat."

„Ne-am întors, dar ne-am oprit în comuna Bălțați, la câțiva kilometri de Râmnicul Sărat, unde am fost cantonați pe timpul nopții. Aici ni s'a dat vin de băut, țigări scumpe și gustări alese."

„În zorii zilei, am pornit spre Râmnicul Sărat."

„Ajunși în închisoare, am fost băgați toți jandarmii într'o celulă, unde maiorii Dinulescu și Macoveanu ne-au dat instrucțiuni asupra modului cum aveam să executăm pe legionari."

„Punând în genunchi pe șoferul mașinei, i-au aruncat un ștreang după gât pela spate, arătând cât de ușor se poate executa astfel."

„Totul a fost gata în câteva minute. Jandarmii au ieșit apoi câte unul afară, în curtea închisorii, și fiecăruia i s'a dat în seamă un Legionar."

„Mie mi-a dat pe unul mai voinic mai înalt. Am aflat mai târziu că acesta era Căpitanul Corneliu Zelea Codreanu."

„I-am dus apoi la mașini. Aici legionarii erau legați cu mâinele de banca din spate, în așa fel că nu se puteau mișca nici într'o parte nici într'alta."

„Așa au fost legați zece legionari într'o mașină și patru în cealaltă."

„Eu am fost în prima mașină, în cea cu zece legionari, în spatele Căpitanului și fiecare jandarm era așezat în spatele legionarului ce-i fusese încredințat."

„În mâini aveam ștreangurile."

„Am pornit. In mașina mea era maiorul Dinulescu, iar în cealaltă maiorul Macoveanu."

„Era o tăcere de mormânt, căci nu aveam voie să vorbim, nici noi între noi jandarmii și nici legionarii între ei."

„Ajunși în dreptul pădurii Tâncăbești, maiorul Dinulescu care stabilise cu noi, printr'un cod de semnale, momentul execuției, a aprins la un moment dat lanterna sa electrică, stingând-o și aprinzând-o iarăși de trei ori."

„Era momentul execuției, dar nu știu dece n'am executat

niciunul. Atunci maiorul Dinulescu a oprit mașina, s'a dat jos, și s'a dus la mașina din spate."

„Acolo maiorul Macoveanu fusese mai autoritar; legionarii erau executați."

„Căpitanul și-a întors puțin capul către mine și mi-a șoptit: „Camarade, dă-mi voie să le vorbesc camarazilor". Dar în aceeași clipă, mai înainte ca el să fi terminat această rugăminte, maiorul Dinulescu a pus piciorul pe scara mașinei și pășind înăuntru cu revolverul în mână a rostit printre dinți: „Executarea"!"

„La aceasta jandarmii au aruncat ștreangurile . . ."

„Cu perdelele trase mașinele și-au continuat drumul până la Jilava."

„Când am ajuns erau orele 7 dimineața. Aici ne așteptau: Colonelul Zeciu, Dan Pascu comandntul închisorii, colonelul Gherovici, medicul legist, locotenent-colonel Ionescu și alții."

„Groapa era făcută."

„Trași din mașini, legionarii au fost așezați apoi cu fața în jos și împușcați în spate, pentru a se simula astfel împușcarea pela spate în timpul evadării de sub escortă."

„După aceasta au fost aruncați în groapa comună."

„La câteva săptămâni însă, aceiași jandarmi, tot noi, am fost aduși din nou la Jilava și desfăcând groapa, am aruncat peste ei o soluție disolvantă și arzătoare, cincisprezece damigene de vitriol."

„După aceasta am fost puși să dăm declarații, cum că legionarii fugind de sub escortă au fost împușcați."

„Apoi am fost adunați într'o încăpere a închisorii Jilava, unde Colonelul ne-a ținut un discurs, spunându-ne: „V-ați făcut datoria, voi nu sunteți asasini de rând".

„La câteva zile după aceasta, eu am fost chemat în cabinetul colonelului Gherovici, care văzându-mă, mi-a spus: „Tu ești voinic, ai fi putut să omori trei deodată". Mi-a întins apoi o hârtie pe care aveam s'o semnez spunând că am primit suma de 20.000 lei drept ajutor de boală. I-am răspuns că „nu sunt bolnav, domnule Colonel". Colonelul mi-a răspuns: „Mă Sârbule, nu vezi cât arăți de rău și să-ți păzești gura, căci altfel ți-o astup cu pământ", arătându-mi cu mâna un pistol Mauser pe birou. Am fost trimis apoi ca și ceilalți jandarmi în concediu."

Am ieșit din restaurant.

Era seară mohorîtă de toamnă târzie!

Ne-am luat rămas bun și am plecat fiecare acasă, fără a fi putut schimba măcar un cuvânt. Căpitanul Ionescu, prin reacția lui față de cutremurătoarea veste a asasinării Căpitanului și a celorlalți 13 legionari, îmi spusese totul, încât orice discuție complimentară ar fi fost înzadar.

Actul mișelesc al ștrangulării a avut loc după farsa celor două procese înscenate împotriva Căpitanului: cel intentat de profesorul Nicolae Iorga, la 19 Aprilie 1938, terminat cu sentința: „Șase luni închisoare pentru ultragiu" și cel de al doilea, numit „Procesul cel mare", ale cărui desbateri au început la 23 Mai 1938 și s'a încheiat prin sentința de condamnare la „10 ani muncă silnică".

> „Era poate 4 dimineața când Colonelul Dumitru intră în sala de ședințe, urmat de ceilalți ofițeri-judecători. Roșu la față și extenuat. Procurorul Radu Ionescu asista. Ne sculăm în picioare. Cu vocea spartă, președintele citește sentința: „Tribunalul a răspuns afirmativ la toate punctele din actul de acuzare (I, II, III) și condamnă pe inculpatul Corneliu Zelea Codreanu la 10 ani muncă silnică, 6 luni degradare civilă, 5000 lei amendă și 2000 lei cheltuieli de judecată"."
>
> „Stăteam încremeniți în poziție de drepți. Așa cum ne învățase Căpitanul să ne rugăm lui Dumnezeu . . . „10 ani muncă silnică" . . . sunase vocea răului de dincolo de ziduri.
>
> „Afară se lumina de ziuă. O frumoasă dimineață de Mai,

CORNELIU ZELEA CODREANU

cum numai Dumnezeu trimite... Dar pentru noi nu se iveau zorile, ci pocăința... Începutul unei suferinți în cursul căreia trebuia să plătească tot neamul..."

„Ne întrebam uluiți dece ni l-a luat pe el, care ne'nvățase că și în politică trebuie să urmăm numai adevărul. După legile pământești ei nu aveau dreptul să ni-l ia. Toate acuzațiile împotriva lui fuseseră spulberate în proces."

Vasile Mailat
Avocat în procesul Căpitanului

PROFESORUL MIȘU TASE

Continuam să lucrez la Cercul de Recrutare Ploiești, secția ofițeri de rezervă. Viza livretului militar era o obligație ce trebuia satisfăcută de orice rezervist, la un interval de timp stabilit conform legii, iar cei ce nu se prezentau în termenul prevăzut pentru satisfacerea acestei formalități, erau sancționați. Profesorul Tase fusese închis pentru activitate legionară și în 1939, a absentat dela viză, prezentându-se ulterior. Când a venit la Cercul de Recrutare în scopul mai sus amintit, Plutonierul major i-a cerut să doneze o cantitate de hârtie, câteva topuri pentru lucrările de birou, întrucât nu respectase termenul prevăzut. Cererea Plutonierului major l-a deranjat pe profesorul Tase cum se întâmpla de obiceiu, atunci când cele pretinse de cineva nu-și aveau justificarea corectă. A refuzat cererea plutonierului, propunându-i acestuia să facă uz de dispozițiile prevăzute de lege în asemenea cazuri și nu să-l oblige să doneze hârtie Statului, drept mituire.

Profesorul Tase era calm în discuția cu majorul, însă convingător, când am intrat eu în acel moment, în birou. M'a recunoscut și ne-am dat mâna. Când am încercat să în-

treb despre ce este vorba, majorul văzând că ne cunoaştem, a încetat discuţia şi mi-a spus să fac viza Sublocotenentului de rezervă, Tase.

Era obiceiul la Cercul de Recrutare şi aceasta cred nu numai la Ploieşti, ci şi în alte garnizoane să se dea mită. Acest sistem, în anumite situaţii din afara normalului şi în special când cineva dispunea de bani şi dorea să fie privilegiat, se practica pe scară largă în întreaga ţară, aproape în toate instituţiile.

La începutul guvernării legionare, în Septembrie 1940, şefia judeţului Prahova a avut-o profesorul Mişu Tase, pe care-l preocupa rezolvarea multor probleme de ordin social în spiritul doctrinei legionare. Una din acestea era şi combaterea flagelului de dare şi luare de mită, propagat pe scară mare, în instituţii. Pentru acest motiv, la Ploieşti, s'au format echipe cu misiunea să supravegheze pe teren asemenea acţiuni de incorectitudine. S'a intervenit în primul rând la funcţionarii de Stat. Se discuta cu ei în momentul săvârşirii infracţiunii, atrăgându-li-se atenţia în mod discret şi cu politeţea cuvenită asupra celor săvârşite, despre consecinţele nefaste pe care asemenea fapte le produceau în rândul contribuabililor. În comportamentul celor ce controlau, faţă de funcţionari, era nevoie de multă precauţie, căci răul era aşa de înrădăcinat, încât pentru ei nu era normal să nu se ia mită, ci invers. Dar se intervenea nu numai când funcţionarii se făceau vinovaţi, ci şi atunci când petiţionarul dispunând de mijloace băneşti, căuta pe cale ilegală să-şi rezolve cât mai repede şi avantajos diversele probleme. În momentul când se semnalau asemenea cazuri, se atrăgea atenţia celui în cauză asupra intenţiei incorecte ce o avea de a se sustrage dela aşteptare, la ghişeul respectiv, printr'o înţelegere tacită cu funcţionarul, căruia i se arăta bancnota camuflată în petiţia ce avea s'o depună spre rezolvare.

Acţiunea întreprinsă de profesorul Tase începuse să dea roade, a produs mare mulţumire în sufletul celor cari nu recurgeau la asemenea fapte. Se putea citi pe feţele oamenilor satisfacţia că noi legionarii acţionam în combaterea corupţiei de dare sau luare de mită. Erau mulţumiţi că, în cazurile

de infracţiune comise de către unii din cetăţeni, se intervenea pentru respectarea egalităţii de tratament pe care fiecare individ trebuia să-l aibe. Luarea de mită era justificată de lipsurile materiale întâmpinate de unii funcţionari în rezolvarea problemei existenţei, iar cei ce ofereau banii, o făceau din dorinţa de a realiza afaceri compromiţătoare, sfidând legile Statului.

6) 21-22 SEPTEMBRIE 1939

Pe măsură ce anul 1939 se depăna, rândurile organizaţiei legionare din Ploieşti deveneau din ce în ce mai rare. În schimb se îngroşau cele ale lagărelor dela Miercurea Ciuc şi Vaslui. Peste tot în Ploieşti plutea un gol cauzat de arestarea camarazilor, în urma declanşării prigoanei carliste. În casele părinteşti, pe unde adesea treceam pentru a mă interesa de soarta unor camarazi, feţele părinţilor erau cernite. Îmi dădeau, dacă aveau, câte o veste dela feciorii lor, dela camarazii mei, rugându-mă să părăsesc cât mai repede casa pentru a nu le pricinui neplăceri lor şi mie. Străzile oraşului erau goale, lipsite de prezenţa de odinioară a camarazilor şi numai amintirile mai înlocuiau golul produs de lipsa celor aflaţi în lagăre. Îl întâlneam aproape regulat pe Gigi Paraschivescu, când făcea naveta Ploieşti-Bucureşti, unde se ducea la cursurile univesitare.

Era într'o Sâmbătă după masă, cu puţin timp înainte de împuşcarea Primului Ministru, Armand Călinescu. În acea zi aveam învoire dela Cercul de recrutare şi mă plimbam cu Mituş Rădulescu pe Strada Franceză, pe promenada unde odinioară vindeam ziarul „Cuvântul" şi de care ne legau multe amintiri legionare. La un moment dat, din depărtare, am observat faţa lui Jean Ionescu, printre cei ce se plimbau şi nu ne-a venit să credem că poate fi el, întrucât îl ştiam închis în lagărul dela Vaslui. Când l-am întâmpinat, ne-a privit stăpânit mereu

de acelaşi zâmbet, cum îl cunoscusem prima dată. Ne-am salutat, ne-am îmbrăţişat. Uitasem de toţi agenţii poliţiei cari forfoteau pe toate străzile şi erau mereu pe urmele noastre, ale celor ce mai rămăsesem în Ploieşti. Gestul nostru, de a ne îndrepta spre el, l-a impresionat adânc, spunându-ne: „Mă, am crezut că şi voi aveţi să vă feriţi de mine. Am fost văzut de unii dintre camarazi şi în momentul când m'au observat, au întors capul, ba unul dintre ei, cu care am vrut să stau de vorbă, s'a scuzat că nu are timp. I-a fost teamă să nu fie observat de agenţi, în prezenţa mea şi am crezut că voi veţi face acelaşi lucru."

Am continuat să ne plimbăm împreună, bucurându-ne de revedere şi de faptul că vom putea afla ceva despre situaţia în lagărul de unde el fusese închis până în August 1939. Intenţionam ca în acea Sâmbătă seara, împreună cu Mituş Rădulescu, să răspundem unei invitaţii făcută de un prieten al lui Mituş, al cărui nume nu mi-l amintesc, mergând la el la vie. Acesta era mai în vârstă decât noi şi avea o podgorie mare în apropiere de Valea Călugărească, Prahova. I-am povestit lui Jean Ionescu despre planul nostru şi l-am întrebat dacă nu este dispus să meargă cu noi. A refuzat întrucât nu era invitat personal, dar, la insistenţele noastre, dupăce a întrebat dacă nouă nu ne este frică să mergem în compania lui, a acceptat.

Astfel, am ajuns seara la vie cu oarecare întârziere. Era o vreme frumoasă de sfârşit de vară şi am rămas câteva ore pe pridvorul casei din faţa podgoriei. Am stat de vorbă, depănând amintiri şi Jean Ionescu ne-a cântat câteva melodii din închisoare. Am fost primiţi bine şi prietenul care-l vedea pentru prima dată pe Jean, a rămas încântat de ţinuta lui, ascultându-l cu mult interes despre cele ce ne povestea din lagăr. Dealtfel cu aceeaşi curiozitate îl ascultam şi noi. În cinstea lui Jean printre altele ni s'au servit şi nişte struguri speciali, dintr'un soiu de viţă care avea o vechime de mulţi ani. Asemenea cinste era oferită numai anumitor oaspeţi. Ne-am culcat pela miezul nopţii şi a doua zi, Duminecă am revenit la Ploieşti. În timpul vizitei la vie, Jean purta o jachetă în carouri de culoare gri-negru.

Sosiţi acasă, cei trei ne-am despărţit. La câteva zile după aceasta, s'a întâmplat atentatul contra lui Armand Călinescu, când ziarele au publicat fotografia de tristă amintire, cu trupurile împuşcate şi aruncate pe una din străzile Bucureştiului, ale celor nouă legionari care-l pedepsiseră pe Călinescu, vinovat de asasinarea lui Codreanu. După atentat, ei s'au predat autorităţilor poliţieneşti pentru a fi judecaţi conform legilor Ţării şi a nu periclita viaţa camarazilor ce se mai aflau încă închişi. La scurtă vreme după aceasta, prietenul lui Mituş i-a spus că în fotografia camarazilor schingiuiţi şi apoi împuşcaţi, aruncaţi pe stradă, a recunoscut haina lui Jean Ionescu. Şi-a dat seama că jacheta recunoscută în fotografia din ziar nu putea fi decât aceea care îmbrăcase trupul lui Jean, în vizita făcută la vie. I s'a confirmat presupunerea. A povestit deasemeni că oamenii care lucrau în podgoria lui au venit la el cu ziarul, în care era publicată fotografia camarazilor ucişi, i l-au arătat pe Jean Ionescu, identificat uşor după haină, spunând că acesta este domnul care a fost aici la vie.

În noaptea de 21-22 Septembrie 1939, după pedepsirea lui Armand Călinescu, în întreaga ţară, în semn de răsbunare şi intimidare a celorlalţi membri ai Gărzii de Fier, Regele Carol II şi cei ce-l înconjurau au ordonat uciderea unui număr de legionari — aproape 300 —, trupurile lor fiind aruncate pe stradă, sub pancarta cu inscripţia: „Aceasta va fi de aici înainte soarta asasinilor trădători de Ţară". În cadrul acestui masacru săvârşit pe întreg teritoriul ţării, la Ploieşti au fost împuşcaţi: Comandantul ajutor legionar, COJOCARU ALEXANDRU şi Legionarul FILIP DUMITRU, aruncaţi pe strada din faţa Grădinii publice a oraşului. M'am dus să-i văd. Erau stropiţi cu var, întrucât era o zi foarte călduroasă şi rămăşiţele pământeşti începuseră să se descompună. La faţa locului erau mulţi agenţi ai poliţiei, veniţi să-şi noteze pe cei ce vroiau să vadă pe legionarii asasinaţi, pentru a completa fişele Siguranţei. Prezenţa agenţilor la locul tragediei, a produs teamă în rândul celor veniţi să vadă pe cei împuşcaţi, încât mulţi dintre ei plecau imediat pentru a nu fi notaţi.

În acea noapte de 21-22 Septembrie, 1939, Regele Carol II împreună cu guvernul Generalului Argeşanu a deslănţuit

noaptea Sf. Bartolomeu a Legiunii şi a ordonat omorîrea căpeteniilor Mişcării Legionare închise în lagărele dela Miercurea Ciuc, Vaslui şi Râmnicul Sărat. Gheorghe Teodorescu, al cărui braţ încă îl mai simţeam alături de-al meu din marşul efectuat în timpul campaniei electorale prin Ploieşti, a căzut şi el răpus de gloanţele ce s'au tras în legionarii din lagărul dela Miercurea Ciuc. Teodorescu fusese arestat în Ianuarie 1939. Tot în acea noapte de teroare, au fost asasinaţi camarazii prahoveni, Nicu Comănescu şi Zosim Danielescu, studenţi amândoi, deţinuţi în lagărul din Vaslui.

După schingiuirea şi împuşcarea camarazilor Miti Dumitrescu, Dr. în Drept, Nelu Moldoveanu, student la Politehnică, fraţii Cezar şi Traian Popescu, studenţi la Medicină, Jean Ionescu, student în Drept, Gigi Paraschivescu, student la Politehnică, Vasiliu Jean, desenator, Stănciulescu Marin, lăcătuş şi Ovidiu Isaia, fotograf, care îl pedepsiseră pe Armand Călinescu, toţi din Ploieşti, şi a celorlalţi camarazi în frunte cu căpeteniile legionare depe întreg cuprinsul ţării, s'a deslănţuit prigoană aprigă. Beciurile poliţiei din Ploieşti erau pline de legionari, cercetările şi schingiuirea cu bătaia durau zi şi noapte, urmând apoi trimiterea lor în lagăre. După terminarea acţiunilor de anchetă şi evacuarea carcerelor poliţiei, agenţii Siguranţei urmăreau pe puţinii legionari rămaşi încă liberi în oraş. Continuam să fiu ostaş la Cercul de Recrutare, a cărui clădire era alături de cea a Chesturii poliţiei. Nu rare au fost cazurile când am fost arestat pe stradă, în afara orelor de serviciu la Cerc, închis la poliţie şi bătut de agentul Marinescu. Aceasta se întâmpla seara, iar dimineaţa mi se dădea drumul, de multe ori la intervenţia Căpitanului Dima Gheorghe, Şeful Biroului de mobilizare al Cercului de Recrutare, care ştia unde mă poate găsi atunci când dimineaţa nu mă prezentam la servicu.

Condamnările legionarilor la închisoare continuau. Într'o seară, era aproximativ după data de 1 Decembrie 1939, l-am întâlnit în oraş pe Gică Tase venind dela Bucureşti, unde urma Facultatea de Drept şi mi-a povestit despre procesul în care fusese implicat şi Mituş Rădulescu fiind condamnat la 10

ani muncă silnică, urmând să-şi săvârşească pedeapsa în închisoarea din Chişinău. Cu el, au mai fost condamnaţi Costică Dumitrescu, Lucian Caramlău şi Gheorghe Voicilă, toţi originari din Prahova. Ştiam că în acea zi va avea procesul la Bucureşti şi că părinţii lui Mituş se deplasaseră în Capitală pentru a fi de faţă. După întâlnirea cu Gică Tase, am trecut pela casa lui Mituş, unde i-am găsit pe părinţii lui, care tocmai se înapoiaseră. Mi-au povestit despre felul cum decursese procesul, rugându-mă să plec, întrucât casa era suspectată de agenţii poliţiei.

7) COMANDAMENTUL V TERITORIAL

Între timp, după satisfacerea serviciului militar, am fost eliberat din armată, însă am rămas în continuare mobilizat ca rezervist, iar mai târziu, la 2 Mai 1940, am fost repartizat la Comandamentul V Teritorial Buzău. Acest comandament era o unitate militară menită să facă paza teritoriului românesc, împotriva actelor de sabotaj şi împotriva eventualelor paraşutări din afara graniţelor. Comandantul Comandamentului Teritorial era Generalul de rezervă Serghiescu, originar din Buzău, un mare admirator al Regelui Carol II, asistat de un grup de ofiţeri de rezervă concentraţi: Căpitanii Şerbănescu, Epure şi Locotenentul Stănescu. Căpitanul Epure era tatăl Căpitanului activ de artilerie, ofiţer cu renume, căzut eroic în cursul unor incidente militare în timpul retragerii forţate a trupelor româneşti din Basarabia, cu prilejul cedării acestei provincii în mâna Ruşilor, în 1940. Vestea morţii fiului, Căpitanul de rezervă Epure, a primit-o în timpul concentrării sale în cadrul Comandamentului V Teritorial.

Din lucrările de birou pe care le făceam în cadrul unităţii, am observat că misiunea ce-o avea Comandamentul era şi

aceea de a face pază împotriva unor eventuale acţiuni subversive ale Mişcării Legionare contra regimului carlist. Era o dublură a organelor de siguranţă, a organelor poliţieneşti şi de jandarmerie, pe teren. Era în plină vară a anului 1940, când s'a pus problema detaşării mele din acest Comandament în nu ştiu ce altă unitate şi deasemeni nu ştiu pentru care motive. Cu transferarea mea nu au fost de acord, afară de Generalul Serghiescu, ofiţerii de rezervă anterior amintiţi, plus un plutonier de rezervă. Intervenţia lor pe lângă Generalul Serghiescu, ca eu să rămân pe loc, a fost motivată de calificativul bun ce-l aveam în prestarea serviciului. Părerea mea este că ofiţerii cari susţineau cererea de rămânere pe loc aveau cunoştinţă că intenţia de permutare era în legătură cu apartenenţa mea la Mişcare. În momentul când am aflat care este rolul Comandamentului V Teritorial, „paza împotriva legionarilor", am fost surprins că se ordonase permutarea mea în această unitate. Explicaţia trebuie găsită însă în faptul că în ţară situaţia politică era haotică, iar conlucrarea între organele de securitate nu mai funcţiona perfect, pierzându-se probabil controlul. Înşişi ofiţerii de rezervă şi plutonierul major, cu excepţia Generalului Serghiescu, erau anticarlişti. Aveam mare admiraţie faţă de aceşti ofiţeri cari, zi de zi, în discuţiile purtate, îşi manifestau nemulţumirea faţă de starea politică ce domnea în ţară şi riscau să meargă în discuţiile lor până a critica regimul Regelui Carol II, pentru sfârtecarea României, în urma cedărilor teritoriale.

Semnificativ a fost faptul că, prin luna August 1940, misiunea Comandamentului V Teritorial începuse să piardă din importanţă, fapt care se datora desigur, evenimentelor politice în curs, când situaţia Regelui devenise din ce în ce mai şubredă. Tot datorită aceluiaşi motiv, la 8 Septembrie, am fost oficial demobilizat din armată. Mi s'a dat drumul însă să plec acasă, în ziua de 3 sau 4 Septembrie 1940.

III. BIRUINŢA ŞI PRIGOANA ANTONESCIANĂ

1) 3 SEPTEMBRIE 1940

În ziua când mi se făceau formele de lăsare la vatră, în Comandamentul V Teritorial domnea stare de nelinişte şi se vorbea de o eventuală schimbare politică în ţară. Toată trupa a fost eliberată şi trimisă în grabă acasă, fără să ştim ce s'a întâmplat, pentrucă eram încazarmaţi şi nu aveam niciun contact cu lumea din afară. Sosit la Ploieşti, am auzit de cele întâmplate la 3 Septembrie 1940. Venind acasă, din contactul cu Mituş Rădulescu, am aflat despre schimbarea situaţiei politice în ţară, schimbare încă în curs, cauzată de presiunile Mişcării Legionare asupra Regelui Carol II de a abdica, eveniment petrecut în dimineaţa zilei de 6 Septembrie 1940, ziua biruinţii legionare.

Acţiunea s'a soldat cu lupte desfăşurate între legionari şi autorităţi, în mai multe centre principale din România. În atacul dela Vâlcele-Braşov, din ziua de 3 Septembrie, când legionarii au încercat să ocupe postul de Radio-Bod, au căzut împuşcaţi, din Prahova, camarazii: Lucian Caramlău, din comuna Moreni, licenţial al Academiei Comerciale, doctor în Drept, şi Gogu Ştefănescu, din Ploieşti, funcţionar. La funeraliile celor doi legionari, ale căror trupuri neînsufleţite au fost depuse în Biserica Sfinţii Împăraţi din Ploieşti, unde s'a oficiat un serviciu divin, a luat parte şi Comandantul Mişcării Legionare, Horia Sima. După oficierea slujbei, era într'o Duminecă, cortegiul funerar s'a îndreptat spre Predeal, unde cei doi camarazi au fost înmormântaţi.

După demobilizare, mi-am reluat serviciul la rafinăria Vega, unde am început să reorganizez secţia legionară, tot cu ajutorul camaradului Curcă Constantin. Am închiriat o cameră în Calea Văleni, folosită ca sediu al organizaţiei, unde se ţineau regulat şedinţele de cuib, respectiv ale secţiei.

2) EVENIMENTELE DELA 21 IANUARIE 1941

După biruinţa legionară dela 6 Septembrie 1940, colaborarea dintre Mişcare şi Generalul Antonescu, devenea din ce în ce mai critică, întrucât Generalul, sub presiunea anumitor cercuri politice duşmane nouă, intenţiona să îndepărteze pe legionari dela cârmuirea ţării. Momentul traducerii în fapt a acestei lovituri nu a întârziat să vină, când pe străzile Bucureştiului, la 19 Ianuarie 1941 a fost împuşcat ofiţerul german de aviaţie, Döring şi Ministrul de Interne, Generalul Petrovicescu a fost destituit din funcţie de către General, sub pretextul că nu asigurase paza ostaşilor germani aflaţi în România.

Mişcarea Legionară organizează o manifestaţie de solidaritate a studenţilor din Bucureşti cu Generalul Petrovicescu. Manifestaţii asemănătoare au avut loc şi în alte oraşe principale ale ţării, iar cea dela Ploieşti a avut caracterul unui marş, străbătându-se străzile oraşului. In timp ce pentru ziua de 21 Ianuarie 1941, toţi prefecţii de judeţe instalaţi oficial în funcţii, prin decret-lege, erau convocaţi la Bucureşti, Conducătorul Statului a profitat de absenţa lor şi a numit în locul acestora, prin simple ordine telegrafice sau telefonice, ofiţeri superiori. Prefectul judeţului Prahova, cu reşedinţa în Ploieşti, era avocatul Mănţăluţă. Refuzul prefecţilor legionari de a preda posturile ce le deţineau, l-a determinat pe Generalul Antonescu să dea ordin ca armata să intervină pentru ocuparea clădirilor prefecturilor şi evacuarea

legionarilor din ele. În urma acestei dispoziţii, Prefectura de Prahova a fost ocupată de trupe. Pentru a-şi consolida poziţia, Generalul a ordonat concentrarea militarilor rezervişti. Se lansase şi pentru mine un asemenea ordin.

În clădirea Poliţiei Ploieşti, al cărei chestor era avocatul Paul Cojocaru, se baricadase profesorul Mişu Tase, împreună cu o echipă de legionari, fără a ceda somaţiilor de evacuare, din partea armatei. Asupra lor se trăgeau focuri de armă, iar tunurile uşoare postate în faţa Chesturii, îşi îndreptase ţevile către ei, pentru a deslănţui tirul. Profesorul Tase, care a organizat şi condus acţiunea de apărare a instituţiei, împreună cu ceilalţi camarazi au rezistat pe poziţie. La Sediul legionar al Garnizoanei Ploieşti, în faţa căruia erau postate mitraliere cu servanţi, se afla Costică Dumitrescu, în fruntea mai multor camarazi legionari, iar clădirea Telefoanelor se afla sub controlul legionarilor comandaţi de Gheorghe Cârciumaru. Funcţionarii de serviciu dela Telefoane, în exercitarea serviciului lor obişnuit, lucrau sub controlul camarazilor noştri. Legionarii nu au cedat posturile de apărare, decât atunci când a venit ordin din partea Comandantului Mişcării Legionare, transmis către toţi legionarii din ţară, ca ei să se retragă din clădirile de Stat.

3) ÎMPUŞCAREA COMANDANTULUI LEGIONAR VICTOR SILAGHI ŞI A CAMARADULUI BADEA POPESCU

În luna Noembrie 1940, Comandantul Legionar Victor Silaghi, avocat, fusese numit şeful judeţului Prahova, în locul profesorului Mişu Tase. Pe Victor Silaghi l-am cunoscut la sediul legionar al Garnizoanei Ploieşti. Într'una din zile, venise un grup de ziarişti italieni, dornici printre altele să viziteze şi Valea Prahovei. Victor Silaghi mi-a spus să-i însoţesc pe vizitatori şi, în special, să le arăt mormintele legiona-

rilor dela Predeal. I-am însoţit în maşina condusă de camaradul Mihai Codreanu.

La 21 Ianuarie, data izbucnirii conflictului între Mişcarea Legionară şi Generalul Antonescu, Prefectura judeţului Prahova se afla sub control militar. Cordoane de mitraliere se aflau în curtea Prefecturii şi în afara gardului de fier ce înconjura clădirea. Însoţit de Costică Dumitrescu şi Badea Popescu, Victor Silaghi s'a dus la Prefectură pentru a sta de vorbă cu noul prefect, un colonel, în legătură cu cele ce se petreceau. Au trecut prin cordoanele de militari, încercând să intre prin uşa principală a clădirii, care era încuiată, ceeace i-a determinat să încerce a pătrunde printr'o uşe lăturalnică, dar şi aceasta era închisă. Când încercau să facă acest lucru, gloanţele trase din interiorul clădirii l-au lovit mortal pe Victor Silaghi. Gloanţele l-au nimerit deasemeni pe studentul Badea Popescu, Şeful Frăţiilor de Cruce din Ploieşti, decedat în spital. Costică Dumitrescu a fost şi el lovit de focuri de armă, fiind rănit uşor la braţul drept. Nu s'a putut stabili cine a tras. Era dealtfel greu a face această constatare în situaţia dată. Se presupune că rafalele de gloanţe au fost trase de un sublocotenent însărcinat cu paza holului Prefecturii, fără să fi făcut uz de obişnuita somaţie.

După cele petrecute la Prefectură, aşteptam să intervenim în caz de nevoie, pentru apărarea dreptului nostru legitim, căci pretutindeni în instituţiile unde se aflau legionarii, prezenţa lor era justificată de numirea legală a guvernului, de sub conducerea Generalului Ion Antonescu, în care guvern, Comandantul Mişcării Legionare,Horia Sima deţinea postul de Vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri. Desărcinările din posturile oficiale deţinute de legionari puteau fi făcute numai printr'un contra decret-lege şi nu aşa cum s'a procedat, prin forţa armată.

În ceeace priveşte felul cum erau organizate lucrurile pe teren, în cazul când ar fi trebuit să se intervină, la Ploieşti situaţia era bună, când în ziua de 23 Ianuarie 1941, Conducerea Mişcării Legionare dă ordin de retragere a tuturor legionarilor depe poziţiile ce le deţineau:

„După două zile de rezistenţă, situaţia lui Antonescu era disperată. Trei pătrimi din ţară şi aproape totalitatea Capitalei sunt controlate de forţele legionare. Dar în acest moment decisiv, atunci când Antonescu nu mai avea altă ieşire decât să capituleze, Hitler dădu ordin diviziilor germane care se aflau în România, să intervină în favoarea Generalului. Dintr'o lovitură situaţia s'a răsturnat în favoarea Generalului. Eu însumi am primit, în noaptea de 22- 23 Ianuarie, un ultimatum din partea lui Hitler, cerându-mi să renunţ la orice rezistenţă contra lui Antonescu, sub ameninţarea unei acţiuni militare fulgerătoare. În aceste condiţiuni, nu mai puteam face altceva decât să dau ordin de retragere. Nu puteam risca să intru în conflict cu armata germană care se afla în România pentru a apăra ţara contra ameninţărilor sovietice.“

Horia Sima

Afară de aceasta, legionarii au primit ordin să se prezinte la posturile lor vechi de lucru. Personal m'am prezentat la serviciu în rafinăria Vega. După încetarea rezistenţei, au început arestările în masă ale legionarilor. La Curtea Marţială, instituită în clădirea Şcolii primare Nr. 3 din Calea Română-Ploieşti, procesele camarazilor inculpaţi în acţiunea aşa zisei „Rebeliuni“, se judecau fără întrerupere, condamnările la închisoare fiind de ordinul zecilor de ani. Legionarii acuzaţi erau deţinuţi între zidurile reci ale Penitenciarului din strada Rudului, de unde erau aduşi la instanţa militară de judecată, mărşăluind dealungul Căii Romane. Zilnic, de dimineaţă până seara, Calea Romană oferea cetăţenilor oraşului acelaşi tablou: legionari cu lanţuri la picioare, escortaţi de sentinele cu baioneta la armă, erau aduşi pentru a-şi primi sentinţa de condamnare, făcând apoi drumul întors, către Penitenciar. Zilnic pe Calea Romană se putea vedea acelaşi tablou al camarazilor escortaţi, care abia se mai ţineau pe picioarele ferecate în lanţuri. Se mişcau în sgomotul ritmic al verigelor de fier şi răspundeau dând din cap, salutului adresat din partea cetăţenilor, cu multă discreţie, căci agenţii

de poliţie şi regimului carlist intraseră din nou în acţiune împotriva noastră, de data aceasta şi cu mai multă vigilenţă. Preşedinte al Curţii Marţiale era Maiorul de justiţie Manea, dacă-mi amintesc bine numele, care, în multe cazuri de condamnare, ţinea cont nu numai de acuzaţia de participare a respectivului camarad la „Rebeliune", ci şi de cele ce i se şopteau în ureche de diferite persoane din cercurile adverse nouă.

4) PRIGOANA

Aşteptam să fiu arestat în orice moment!

Între timp se dăduse dispoziţie pe Garnizoană să nu ne lăsăm prinşi întrucât se încerca din nou distrugerea în masă a cadrelor legionare. Păstram contact cu grupul de camarazi de la Consulatul german din Ploieşti, unde se refugiase după încetarea rezistenţei, 23 Ianuarie.

În rafinăria unde lucram, deaitfel ca şi în toate celelalte întreprinderi din Ploieşti, cât şi în regiunile cu sonde petrolifere din judeţ, era instituită paza militară. La Vega, comanda gărzii militare o avea Locotenentul de rezervă Ionescu, învăţător de profesie, cu care aveam legături de serviciu. Lucram la o secţie tehnică, cu încă patru colegi de birou, cari erau mereu îngrijoraţi de soarta mea, de a nu fi arestat, oferindu-se în momentul când vor observa cel mai mic semn în acest sens, să-mi dea de veste.

La începutul lunii Februarie 1941, am fost rugat telefonic să trec pe la Locotenentul Ionescu, comandantul gărzii militare, care avea biroul într'una din clădirile fabricii. De data aceasta, mi-a spus că motivul chemării la el depăşeşte cadrul problemelor ce rezolvam alte dăţi, fiind vorba de o adresă recent primită din partea Curţii Marţiale, în care i se cerea să mi se ia declaraţie despre felul şi unde mi-am petrecut timpul în perioada evenimentelor dela 21-23 Ianuarie. Mi-a spus că îi este penibil, faţă de mine şi de Mişcare, ei fiind „georgist", să-mi ia o asemenea declaraţie, dar are ordin să facă aceasta.

Locotenentul avea biroul într'una din încăperile Casinoului rafinăriei. Căsătorit fiind şi obligat să locuiască în incinta întreprinderii, i s'a pus la dispoziţie o locuinţă chiar în vecinătatea Comandaturii. Era în jurul orei 12 când Locotenentul îmi lua declaraţia şi la un moment dat soţia lui l-a rugat să vină puţin afară pentru a-i vorbi. În acest timp am avut posibilitatea să citesc adresa Curţii Marţiale, rămasă pe masa ofiţerului, cu menţiunea: „Înaintaţi sub luare de declaraţie şi escortă, până la orele 16, pe Ioan Bosca". Dupăce a terminat discuţia cu soţia, a revenit în birou şi mi-a spus că fiind ora prânzului, vrea să ia masa şi că pot face şi eu acelaşi lucru. M'a rugat să mă înapoiez, dupăce m'a asigurat că nu se va întâmpla nimic, întrucât este vorba numai de o formalitate ce trebuie îndeplinită. El nu ştia că între timp eu citisem textul adresei Curţii Marţiale, prin care se cerea arestarea mea. Era el „georgist", dar „ordinul era ordin!"

M'am dus acasă, i-am povestit mamei cele întâmplate şi că trebuie să plec, căci altfel voi fi arestat. Ea s'a bucurat că pedeoparte pot fi pus la adăpost, iar pe de altă parte se lupta să-şi înăbuşe durerea sufletească, când se gândea la ce se va întâmpla deacum înainte. Mi-am luat aparatul de ras şi câteva batiste şi dupăce i-am sărutat mâna şi ea m'a îmbrăţişat, am plecat. Am folosit drumul cel mai scurt pentru a ajunge la Consulatul german, unde se aflau ceilalţi camarazi, cărora le-am spus cele întâmplate, iar ei râzând mi-au spus: „ia loc pe scaun şi fii binevenit în mijlocul nostru."

Prin Consulatul german trecuseră aproape toţi camarazii plecaţi în Germania. Cu ajutorul unei maşini a armatei germane şi uniforme ostăşeşti ale acesteia, o manta şi un chipiu, legionarii erau transportaţi până la Timişoara. De faptul că în Consulat se aflau legionari şi că prin intermediul acestuia ei plecau din ţară, guvernul antonescian avea cunoştinţă şi pentru acest motiv se intervenea mereu la Legaţia Germană din Bu-

cureşti, respectiv Consulatul din Ploieşti, pentru a se lua măsuri de încetare a acestei asistenţe. Consul la Ploieşti era Heinz Mügge. El avea înţelegere faţă de situaţia în care se afla Mişcarea Legionară în urma evenimentelor petrecute la 21 Ianuarie 1941 şi deci faţă de noi şi nu se conforma intervenţiilor Legaţiei, unde într'una din zile fusese chemat pentru a da referiri în legătură cu aceasta. Mügge şi secretarul său refuzau deasemeni să răspundă organelor de poliţie din Ploieşti, care se adresau deseori cu întrebarea privind prezenţa legionarilor în consulat. Un curier al armatei germane trecea odată pe săptămână, disdedimineaţă pela noi, pentru a ne întreba dacă vreunul este interesat a fi dus până la graniţă, pentru a pleca din ţară. Curierul trecea pela Consulat în baza unei dispoziţii primită dela Bucureşti, de comun acord cu Centrul Mişcării Legionare. Îi mulţumeam acestuia, care purta în mână o manta şi un chipiu militar german pentru eventuala noastră deghizare, spunându-i că nu pleacă nimeni.

Problema cea mai dificilă era ieşirea din Consulat seara, lucru absolut necesar pentru menţinerea contactului cu legionarii aflaţi în libertate. Părăsirea Consulatului era dificilă întrucât clădirea era suspectată de poliţie. Dar desigur, nu putea intra în incinta ei, conform legilor dreptului internaţional. La câteva zile după încartiruirea mea în ascunziş, am început să ies seara, deşi era greu de plecat şi revenit în clădirea Consulatului şi datorită faptului că reflectoarele electrice puternice instalate în mod special prin pomi sau alte înălţimi, pentru o mai uşoară supraveghere a oraşului în urma „Rebeliunii", făceau întunericul nopţii egal cu lumina zilei. Aproape întreg oraşul Ploieşti, în timpul nopţii, avea un aspect feeric, prin lumina lămpilor montate deasupra caselor sau prin pomi, ceeace, pe noi, deşi urmăriţi de poliţie, nu ne stingherea. Dimpotrivă, era în avantajul nostru, căci recunoşteam mai uşor dela distanţă patrulele militare ce se plimbau pe toate străzile şi legitimau pe orice cetăţean întâlnit. Militarii aveau ordin să ceară nu numai actele de identitate, dar să şi aresteze pe cine considerau că este suspect precum aveau şi dreptul să împuşte pe orice cetăţean asupra căruia s'ar fi constatat port ilegal de armă.

5) PLEBISCITUL

Pentru a verifica dacă politica sa externă este justă, mai ales fiindcă nu avea niciun partid pe care să se sprijine, Generalul Antonescu a convocat naţiunea să se pronunţe printr'un plebiscit asupra politicii lui interne şi externe. Între 2-5 Martie 1941, cetăţenii români au răspuns favorabil în proporţie de 99%, dupăce se folosise cunoscutele metode de constrângere a maselor.

Prin plebiscit s'a efectuat totodată şi un control al populaţiei, scontându-se prinderea unora dintre cei ascunşi în urma evenimentelor dela 21 Ianuarie. Celor ce se prezentau la vot, şi trebuia să se prezinte toată lumea, li se aplica ştampila „Votat Plebiscit", pe Buletinul de identitate sau Livretul militar. Cei ce se prezentau la urnă, trebuia să răspundă prin „Da" sau „Nu", dacă sunt sau nu pentru politica Generalului. Mulţi au răspuns „Nu". Pentru aceştia, consecinţele au fost neplăcute, căci unii dintre ei au fost bătuţi de către agenţii de poliţie sau cei electorali. Cazuri de acest fel au fost semnalate şi la Ploieşti. După votare a început controlul legitimaţiilor pe stradă, intenţionându-se desigur, identificarea legionarilor urmăriţi, care din cauza situaţiei lor, nu s'au putut prezenta la vot şi deci nu posedau ştampila „Votat Plebiscit". Dar şi această criză am trecut-o cu bine, întrucât o ştampilă făcută de noi „ad-hoc", a apărut pe legitimaţiile ce le poşedam, încât atunci când eram controlaţi pe stradă, puteam face dovada că satisfăcusem dispoziţiile cerute de prezentare la plebiscit.

6) URMĂRIREA

Întrucât nu puteam abuza de bunăvoința celor doi germani dela Consulatul din Ploiești, consulul Mügge fiind chemat într'una din zile la București pentru a declara dacă ține ascunși legionari, am evacuat clădirea, respectiv camera ce ne fusese pusă la dispoziție și fiecare dintre noi ne-am găsit un adăpost pela camarazi, chiar dacă această găzduire era numai pentru o zi și o noapte. Eram pretutindeni bine primiți, indiferent dacă apelam la serviciille lor la oră târzie din noapte. Ne-am bucurat deasemeni în foarte multe cazuri și de ospitalitea multora dintre prietenii noștri legionari.

Totuși, în ciuda patrulelor militare frecvente pe străzi, a perchezițiilor ce se făceau prin casele noastre, când se răvășeau toate lucrurile, reușisem să stabilim legătura între camarazi, păstrându-se contactul. S'a stabilit să se țină ședințe în „3". Poliția însă era atât de vigilentă încât s'a renunțat la ședințe și s'a recurs la sistemul de a ne întâlni seara pe stradă sau unde împrejurările permiteau pentru a depune legământul, ca apoi să ne despărțim, dupăce se comunicau diversele dispoziții. Pentru reușita întâlnirilor, pentru a nu fi identificați de poliție, foloseam locurile cele mai aglomerate cu oameni. Dar cum numărul legionarilor din Ploiești se micșora, prin plecarea unora peste hotare și prin arestările operate în masă, urmate de întemnițări, poliția ne supraveghea mai bine, încât prigoana devenea din ce în ce mai aprigă. Față de această situație dealtfel generală în țară, s'a luat imediat hotărîrea ca păstrarea contactului între noi să se facă prin sistemul de 3 camarazi, astfel că numai șeful de cuib cunoștea pe cei doi membri, fără ca aceștia să se cunoască reciproc. În felul acesta, posibilitatea de identificare a tuturor membrilor de către poliție era mai redusă.

După un anumit timp de când eram ascuns, am trecut într'o seară pe acasă. Cu această ocazie mi-a spus mama că în ziua când trebuia să fiu arestat și înaintat Curții Marțiale,

a venit o grupă de soldați în locuința noastră întrebând de mine. Când li s'a spus că nu sunt acasă, au cerut să percheziționeze încăperile. M'au căutat prin garderob, sub pat și pe unde și-au închipuit că pot fi ascuns. Aceasta se întâmpla imediat după amiază, în ziua când mi s'a luat declarația de către Locotenentul Ionescu, întrucât până la orele 16, trebuia să fiu înaintat instanței judecătorești-militare. Am aflat după aceea că Locotenentul Ionescu, însărcinat cu arestarea mea, fusese pedepsit pentrucă mă scăpase din mână. Am regretat acest lucru, dar aveam conștiința împăcată că ceeace făcusem era o faptă săvârșită nu din interes personal, ci pentru o cauză care, alături de multiplele acțiuni ale Mișcării avea să servească idealului legionar. Atitudinea Generalului Antonescu față de Mișcare fusese o nelegiuire, cu binele cunoscute rezultate negative ce le-a avut mai târziu.

Printre mulți camarazi și prieteni cari m'au găzduit în timpul cât am fost urmărit de poliție, îmi amintesc de unul dintre aceștia, care m'a primit oridecâteori aveam nevoie, în casa lui din apropierea orașului. Din păcate, acolo nu am rămas multă vreme, datorită unei imprudențe a mea ce ar fi putut avea consecințe grave, atât pentru mine cât și pentru el, căci apăruse un decret-lege care prevedea pedeapsa cu moartea pentru cei ce adăposteau pe legionarii urmăriți de poliție. Fiind angajat la Vega, pleca dimineața de acasă și venea seara, încât peste zi eram singur în locuința lui. Era iarnă și făceam foc pentru a încălzi camera în care stam. Cartierul unde locuia el era mic; erau numai câteva case. Ieșitul fumului prin coș, în timpul când vecinii știau că el este la lucru, i-a intrigat pe aceștia, începând să discute între ei. O astfel de discuție a avut loc în prăvălia băcanului din cartier, acesta spunându-i binevoitorului meu ce se vorbea între vecini. Locatarii cunoșteau obiceiurile caselor și știau că în acea locuință, ziua, nu este nimeni acasă pentru a face focul. I-a explicat negustorului că fiind ger, a lăsat soba să ardă permanent. Am fost nevoit să părăsesc imediat casa unde eram adăpostit. Altfel riscam să fiu prins.

Din cauza urmăririlor intense, foarte greu ne puteam mișca. M'am bucurat în această perioadă și de găzduirea fami-

liei Loghiade. Ion Samoilă, după 23 Ianuarie 1941, fiin căutat de poliție, a plecat din Ploiești în Transilvania, u unde era de origine. Din localitatea unde se afla, a reușit s stabilească contact cu noi. Interesându-se care este situația î Prahova, din punct de vedere al securității, întrucât vrea s vină aici, i s'a spus să rămână pe loc. Nu știm cum a inter pretat el dispoziția dată, căci s'a deplasat totuși la Ploiești Consecința a fost neplăcută, întrucât imediat după sosire a fost arestat. Reușește să scape din închisoare, iar mai târziu după terminarea războiului, Samoilă este arestat în cadru Echipei Ică Tănase, Ion Golea, Alexandru Popovici și ceilalt camarazi, condamnați la moarte, prin sentința dată în „Pro cesul legionar din România, 9-12 Octombrie 1953".

După o oră anumită, seara, nu se mai putea circula prin oraș, iar dimineața frecventarea străzilor era permisă numa după ora 4. Deasemeni, deplasarea dintr'o localitate în alta s făcea numai pe baza unei autorizații speciale, eliberată d poliție sau de o unitate militară. Pentru rezolvarea unor anumite probleme legionare, mă deplasam uneori la Bucu rești, unde călătoream cu bilet de voie militar, pus adesea la dispoziție de un camarad, care între timp fusese concentrat Când mă întorceam într'o seară dela București, pentrucă trenul avusese întârziere, am depășit „ceasul polițienesc". În ca zuri de acest fel, majoritatea călătorilor rămâneau peste noapte în sala de așteptare a gării, până când se relua circulația pe stradă, întrucât riscau să aibă neplăceri cu autoritățile poliție nești, bănuind pe oricine de legionarism. Să rămân în sala de așteptare a gării, era prea imprudent, căci deși pretu tindeni era „camuflaj contra luminii", din cauza bombardă mentelor aeriene și oamenii greu se recunoșteau între ei la față, aș fi putut fi identificat. Era timp de toamnă răcoroasă și ploua. M'am hotărît să plec din gară. Când mai aveam câ țiva pași până să ajung la adresa dorită, m'au întâmpinat doi sergenți de stradă, legitimându-mă și pentrucă nu respec tasem „ceasul polițienesc", am fost dus la primul Comisariat. Era în miez de noapte, când cei doi sergenți au raportat co misarului, surmenat din cauza serviciului, că m'au găsit la oră nepermisă pe stradă. Am intervenit imediat la comisa-

rul abia trezit din somn, căruia i-am spus că vin dela București și trenul a avut întârziere. Am arătat biletul de voie (cu bilet de voie militar se putea circula și în ținută civilă), prin care am putut face dovada celor afirmate. Comisarul a făcut observație celor doi sergenți că se leagă de „oameni cumsecade", în loc să prindă delincvenții de rând. Am fost eliberat imediat.

7) RECENSĂMÂNTUL

După votarea Plebiscitului, care a avut între altele și scopul identificării legionarilor ascunși, la 6 Aprilie 1941, a avut loc „Recensământul populației". Această acțiune avea deasemeni dublu scop:

— Recensământul propriu zis al populației și

— Eventuale identificări ale unora dintre legionarii aflați în ilegalitate, întrucât numărătoarea locuitorilor a fost făcută de echipe speciale, formate din funcționari de stat, cari au mers din casă în casă.

În echipele de funcționari însărcinați cu recenzarea populației, fusese concentrat tot aparatul polițienesc, toți agenții Siguranței. Operația a avut loc în aceeași zi, la aceeași oră, în întreaga țară. Dispoziția a fost ca toți cetățenii, în ziua de 6 Aprilie, dela o oră matinală, să fie prezenți acasă pentru a se putea completa formularele Recensământului. Prin legăturile ce le aveam cu unii dintre simpatizanții legionari, funcționari la poliție, nedescoperiți, am aflat că prin Recensământ se urmărea prinderea unora dintre noi, pentrucă se făcea nu numai apelul persoanelor, ci și înregistrarea încăperilor. Așadar, cei însărcinați cu lucrul pe teren, aveau dreptul să meargă prin toate camerele unei locuințe. Față de această situație, practic, în ziua de 6 Aprilie 1941, nu mai puteam face uz de niciunul din adăposturile noastre, pe care ni le puneau la

dispoziție camarazii și prietenii noștri și fiecare dintre n ne-am petrecut acea zi de 6 Aprilie, așa cum împrejurări ne-au îngăduit.

8) ÎNCEPUTUL RĂZBOIULUI CONTRA RUSIEI SOVIETICE 21-22 IUNIE, 1941

„Deși nu s'a născut încă rusul de care să ne fie frică grijă tot ne inspiră, ba putem zice, cu siguranță că n așteaptă vremi grele.

Despre biruința cauzei drepte, nu ne îndoim, precum n ne îndoim că, oricare ar fi curentul care se ridică contr civilizației, el trebue să fie nimicit cu vreme."

Mihai Eminescu
„Tendințe și cuceriri"
Revista TIMPUL, 7 Aprilie 187

Martie 1919

ÎN PĂDUREA DOBRINA

„În primăvara anului 1919, iată-ne adunați într'o după amiază în pădurea Dobrina, care stă de strajă pe înăl țimile din jurul Hușului. Cine? Un grup de vreo 20 de elevi de liceu din cursul superior, a 6-a, 7-a, 8-a. Convocasem pe acești tineri camarazi, pentru a discuta cu ei o problemă gravă, deși viața noastră abia înmugu rea. Ce facem dacă vin bolșevicii peste noi? Părerea mea

asupra căreia au căzut și ceilalți de acord, era aceasta: dacă armata bolșevică va trece Nistrul și apoi Prutul, ajungând să încalce și locurile noastre noi să nu ne supunem, ci să ne retragem cu toții în pădure înarmați. Aici să organizăm un centru de acțiune și de rezistență românească și prin lovituri date cu măestrie, să sdruncinăm inamicul, să menținem o stare de spirit, de neaplecare, și să întreținem o scânteie de nădejde în mijlocul masei românești din sate și orașe."

Corneliu Zelea Codreanu
„Pentru Legionari"

„În 1940, ca urmare a situației creiate prin pactul de
neagresiune germano-rus dela 23 August 1939 și prin
înfrângerea puterilor occidentale europene de către Ger-
mania, România a fost jefuită din nou de către Rusia,
care i-a luat Basarabia, Bucovina și partea de Nord-Vest
a Moldovei; iar pe baza Dictatului dela Viena, 30 August
1940, impus de Germania și Italia, jumătate din Nord
Vest a Transilvaniei a trecut sub stăpânirea Ungariei și
partea de Sud a Dobrogei, am fost obligați s'o dăm Bul-
gariei. Pentru a-și reface frontierele pierdute la Răsărit
și Apus, România a intrat în al doilea răsboiu mondial
alături de Germania în contra Rusiei."

General Platon Chirnoagă
„Istoria politică și militară a răsboiului
României, contra Rusiei sovietice."

În preziua lui 21 Iunie 1941, patrulele militare în ulti-
mul timp mai puțin frecvente pe străzile orașului Ploiești,
pentru a face paza împotriva legionarilor, își reluaseră acti-
vitatea. De data aceasta, prezența lor pe străzi era motivată
de începutul războiului, deslănțuit în noaptea de 21-22 Iunie
1941. De faptul că războiul va începe în curând, fusesem in-
formați de Heinz Mügge, dela Consulatul german din Ploiești.
În acea noapte am fost adăpostit de un prieten. De dimi-
neață, din cotidianele apărute în ziua de 22 Iunie, s'a aflat de
începutul războiului și s'a luat cunoștință de Chemarea Ge-

neralului Antonescu, Conducătorul Statului Român, către întreg poporul, în care se spunea printre altele:

„OSTAȘI,
Vă ordon: Treceți Prutul“,

iar, câtiva ani mai târziu, Aron Cotruș scria:

„Ion
. . . .
În a vieții luptă fără de sfârșit,
învățat din veac în veac a pierde,
iată-l pe Ion peste Nistru pornit,
cu pas ca de fulger cu inima verde.
. . . .“

Aron Cotruș

Gazda plecând la lucru, am rămas singur în casă și mă plimbam dela un capăt la celălalt al camerei. De aici am plecat a 2-a zi, când s'a înserat. Prins fiind de împrejurări între cei patru pereți ai camerei, reflectam asupra situației ce se creiase în acel moment de început al războiului, al cruciadei în care se angajase poporul român. Intreaga țară se afla în războiul împotriva cutropitorului sovietic, după răpirea Basarabiei, la sfârșitul lunei Iunie 1940. Presa aducea la cunoștința întregului popor ordinele de zi pe armată, în legătură cu victoriile ei repurtate alături de cea germană, despre faptele de vitejie ale ostașilor români, care luptau pentru cauza sfântă de a-și recâștiga teritoriile răpite de către Ruși. Aviația sovietică făcea adesea incursiuni în spațiul aerian al țării, ajungând până în zona industrială din Ploiești, incendiind rezervoare cu material petrolifer. Aprovizionarea populației cu alimente se raționalizase. Pretutindeni se simțea starea de războiu, încleștarea poporului român cu dușmanul care de secole râvnea la teritoriile românești, iar de decenii prin mijlocirea comunismului, tindea la întronarea nelegiuirilor nu numai în România, ci și în întreaga lume.

În ziua de 21-22 Iunie 1941, se deslănțuise războiul împotriva pericolului pe care Căpitanul îl vestise încă din anul

1919, în Pădurea Dobrina. Pericolul semnalat de Căpitan din frageda-i vârstă, acuma se tradusese în fapt, ceeace ne-a pricinuit mare mâhnire și tulburare, întrucât ferecați fiind în închisori, ascunși de urmărirea organelor polițienești, sau aflați peste hotare în Germania, mulți dintre noi eram reduși la a fi simpli spectatori ai celui mai crâncen războiu pe care l-a cunoscut întreaga omenire. **Intr'o astfel de situație concepuse Generalul Antonescu să se afle Mișcarea Legionară la izbucnirea războiului:**

„Îndepărtându-i pe legionari dela putere și apoi ținându-i în închisoare până în momentul catastrofei, el a sabotat unica posibilitate de salvare a țării. Până la urmă a căzut el însuși victimă sistemului politic pe care l-a creat. A fost sfâșiat de rechinii ce i-a adunat în jurul lui.“
„Singurii cari puteau fi alături de Mareșal în aceste clipe, când aripile destinului se abăteau greu asupra lui, legionarii zăceau în închisoare, erau trimiși pe front cu ordine speciale sau își mușcau neputința în lagărele din Germania.“

Horia Sima

Fața de această situație și pe noi legionarii din Prahova ne preocupa gândul să ne predăm autorităților, căci vroiam să fim trimiși pe front, însă nesiguranța traducerii în fapt a celor gândite de noi și bănuiala că vom fi trimiși mai curând în închisoare decât pe front, ne-a determinat să renunțăm la acest lucru.

9) CEREREA LEGIONARILOR CĂTRE MAREȘALUL ANTONESCU DE A FI TRIMIȘI PE FRONT

Între timp, Generalul Antonescu primise gradul de Mareșal. Nu-mi aduc aminte data exactă, oricum aceasta se întâmpla prin vara anului 1941, când dela Centrul Mișcării Legionare din București am primit textul unui manifest pe care aveam însărcinarea să-l facem cât mai repede cunoscut public. Era o cerere din partea legionarilor, adresată Mareșalului Ion Antonescu, de a fi trimiși pe front în cele mai înaintate poziții împotriva dușmanului. Era vorba de legionarii din închisori și cei ascunși. In cerere se lua angajamentul ca acei dintre noi care nu vom avea onoarea să murim în luptă, după terminarea războiului, să ne prezentăm instanțelor în drept, pentru ispășirea pedepselor pronunțate împotriva noastră de către Curțile Marțiale, în urma evenimentelor dela 21 Ianuarie 1941. **Cererea noastră nu a fost aprobată de Mareșal.**

Pentru participare la „Rebeliune", fusesem deasemeni condamnat în contumacie. Aflasem că am avut două condamnări, fără să știu însă motivul și câți ani prevedea fiecare sentință.

Textul cererii adresate Mareșalului Antonescu pentru a ne permite înrolarea pe front, fusese încredințat mie și camaradului Gheorghe Jugănaru, cu scopul de a fi răspândit în orașul Ploiești. Cererea-manifest a fost răspândită de către toate garnizoanele legionare din țară.

L-am cunoscut pe Gheorghe Jugănaru înainte de a fi locuit cu el împreună, în majoritatea timpului, cât am stat ascunși. Eliberat în toamna anului 1940, din închisoarea Brașov, unde executa o pedeapsă de zece ani, căci era învinuit de participare la complot împotriva Regelui Carol II, a fost deasemeni nevoit să se sustragă dela urmărire, pentru participare la „Rebeliune". Din închisoare ieșise cu o afecție pulmonară, depe urma căreia avea mult de pătimit, și condițiile neprielnice de traiu, pe care trebuia să le îndure ca urmărit, îi accentuaseră suferința fizică.

Gheorghe Jugănaru reușise să închirieze o cameră de locuit, modest mobilată, într'o casă foarte slab construită, din paiantă. În ce mă privește, o duceam greu cu locuitul, deși eram pretutindeni bine primit de camarazi și prieteni. Dar era penibil să bați mereu la ușile oamenilor, uneori noaptea târziu. Astfel, Jugănaru mi-a oferit adăpost în camera lui, fiind nevoie să mă prezint proprietarului, respectiv proprietăresei, care se ocupa cu administrația încăperilor închiriate, căreia i-am spus că lucrăm într'o fabrică, în schimb de noapte. A zâmbit și a luat declarația noastră de bună. Înțelesese dânsa despre cine este vorba, deși știa bine ce i s'ar fi putut întâmpla, în cazul când noi am fi fost descoperiți de poliție. Proprietarii erau niște oameni cu suflet bun și aveau înțelegere față de situația noastră dificilă.

Am stabilit ordinea pe teren în vederea răspândirii manifestului cu privire la trimiterea pe front, acțiune desfășurată cu succes și dis de dimineață, cetățenii orașului au luat cunoștință despre cererea adresată de către legionari Mareșalului Antonescu, prin manifestul găsit în curți sau la intrările locuințelor.

10) O ȘEDINȚĂ ÎN MUNȚI

Vara anului 1941 trecuse. Toamna și iarna aduseseră cu ele multe neajunsuri, în special familiilor camarazilor întemnițați, cărora în multe cazuri le lipseau strictul necesar traiului. Veștile din închisori, transmise dela Aiud prin Ion Samoilă și Gabi Popescu, fratele studenților în medicină Traian și Cezar, împușcați în urma executării lui Armand Călinescu și prin camaradul Ion Ciupală din Brașov, erau alarmante. Lipsa de alimente, necesitatea de medicamente și îmbrăcăminte, ne situau pe noi cei de afară, în fața unor grele probleme.

Împreună cu Gheorghe Jugănaru, am dus-o deasemenea greu în timpul iernii 1941-42, în camera unde locuiam. Ne aprovizionam cu alimente așa cum împrejurările permiteau, prin ajutorul unor binevoitori, căci în timpul zilei nu puteam circula pe stradă. Găteam singuri mâncarea, iar Vinerea țineam post negru. Încălzitul camerei, construită din pereți foarte subțiri, era problema cea mai grea. În toamnă proprietarul demontase soba de zid din camera noastră, căci intenționa să construiască alta, însă surprins de venirea iernii timpurii, a trebuit să amâne acel lucru pentru anul următor. A instalat în locul ei o sobă metalică de gătit, pe care, din lipsă de lemn pentru foc, a trebuit să o alimentăm cu un combustibil provenit din reziduuri petrolifere, injectat printr'un ventil special construit, însă adesea se înfunda și producea funingine. Dar acest sistem de încălzire nu ne afecta numai pe noi, căci era un procedeu, introdus pe scară mare în rândul populației, impus din cauza lipsei lemnelor, în multe părți ale țării. Demontarea sobei de către proprietar a avut ca urmare și distrugerea căminului de zid care trecea prin pod, producând astfel o gaură destul de mare, de formă pătrată, în acoperișul casei, peste care proprietarul a pus o bucată de tablă, iar deasupra ei o piatră. Am luat cunoștință de prima cădere a zăpezii, nu prin neaua ce se așternuse afară, ci prin aceea căzută în camera noastră, prin gaura făcută în acoperiș, căci în timpul nopții, vântul asvârlise tabla.

În primăvara anului 1942, guvernul Mareșalului Antonescu luase o serie de măsuri pentru intensificarea controlului și prohibiției vânatului în anumite perioade ale anului. Organele de control erau însărcinate să desfășoare o activitate mai intensă prin păduri și munți, în vederea îndeplinirii acestei dispoziții. Aveam informația că și această măsură era îndreptată împotriva noastră, întrucât se obișnuia să se țină ședințe legionare în afară de raza orașelor sau diverselor așezări omenești. Prin aceasta se exercita un control mai sever asupra activității noastre legionare. În loc ca în starea excepțională de război ce domnea în țară, organele de siguranță să se ocupe de probleme de pază înapoia frontului, grija guvernului era goana după legionari, deși noi ne propuseserăm să păstrăm cea mai perfectă liniște, pentru a nu stingheri mersul războiului.

Garda de Fier era perfect conștientă de încleștarea în care se afla întreaga țară alături de armata germană în lupta împotriva comunismului și că era nevoie de perfectă liniște înapoia frontului. Orice incident provocat în interiorul țării ar fi avut consecințe nefaste asupra defășurării operațiunilor militare pe front. Cine oare și-ar fi putut lua o asemenea răspundere asupra sa? Deși Mișcarea dispunea de cadre organizate, se păstra totuși cea mai desăvârșită ordine din partea noastră.

Pentru păstrarea unui mai bun contact între noi în vederea asigurării activității, am stabilit să ținem o ședință legionară în afara județului nostru și anume la Brașov, pentru a ne sustrage vigilenței organelor polițienești. Ne-am întâlnit pe înălțimea muntelui Tâmpa. Deplasarea dela Ploiești la Brașov am făcut-o cu trenul, deghizat în turist. Eram singur, căci chiar un grup de doi sau trei cetățeni, acolo unde se aflau, erau bănuiți că sunt legionari. Spre marea noastră surprindere, când am ajuns cu punctualitate la cota indicată, dupăce în prealabil luasem contact cu unii camarazi din Brașov, pentru a mă informa asupra situației din regiune am constatat că în apropierea noastră poposeau niște excursioniști. Retragerea noastră dela locul

unde ne întâlnisem, gândindu-ne că aceştia ar putea fi agenţi de poliţie, nu avea niciun rost, căci turiştii suspecţi ne-ar fi putut urmări, încât ne-am decis să rămânem pe loc, urmând să vedem ce se va întâmpla. S'au făcut schimburi de priviri între noi şi celălalt grup, cu bănuieli dintr'o parte şi alta, până când unul din camarazii grupului nostru s'a îndepărtat de noi, vroind să culeagă nişte vreascuri pentru foc. Deodată el şi-a îndreptat paşii către presupuşii adversari, ceeace m'a determinat să mă scol repede depe iarbă urmându-l, cu gândul că s'ar putea întâmpla ceva neplăcut. Când am ajuns în spatele lui, acesta întinsese mâna unuia din necunoscuţi, îmbrăţişându-se. Feţele tuturor din cele două grupe s'au înseninat. S'a produs un freamăt, căci el recunoscuse pe unul din camarazii grupului „advers" considerat de noi ca fiind agenţi de poliţie şi invers. Erau Fraţi de Cruce braşoveni, veniţi să depună legământul, întrucât şi la ei ca şi la noi în Prahova, situaţia privitoare la urmărirea legionarilor era aceeaşi fixându-şi ca loc de întâlnire pentru depunerea legământului, una din înălţimile munţilor Braşov. Ne-am apropiat făcând cunoştinţă.

Adânc impresionaţi de întâlnirea inopinată, mişcaţi de coincidenţa gândurilor celor două grupe, gânduri ce ne purtase paşii în acelaşi loc de munte, pentru a ne manifesta crezul nostru legionar, s'a hotărît ţinerea unei şedinţe în comun. Braşovenii, în calitate de gazde, mi-au oferit să ţin şedinţa. Inspirat de înfăţişarea falnică a brazilor, de un colorit verde minunat, de crestele munţilor ce se profilau pe seninul cerului, de sgomotul unui pârâiaş ce-şi urma cursul printre stânci, m'am hotărît ca la şedinţa ce aveam s'o ţin, cuvintele mele să fie îndemn la păstrarea legământului pe care fiecare dintre noi îl depusese cândva, de a sluji cauzei Mişcării Legionare, intereselor Neamului. Iar pentru tinerii camarazi, care cu puţin înainte rostiseră legământul de intrare în Frăţia de Cruce, întâlnirea avea să confirme justeţea angajamentului ce şi-l luaseră. Am deschis şedinţa!

Cei prezenţi, ne-am reunit într'un front perfect aliniat, cu braţul întins către cer, moment pe care nu mai avusesem

ocazia să-l trăim de aproape un an şi jumătate. Ne-am luat angajamentul, întocmai ca brazii care nu-şi pierd frunza şi noi să ne păstrăm speranţa în biruinţa Mişcării Legionare, întocmai crestelor munţilor ce se profilau pe seninul cerului, să ne ridicăm deasupra greutăţilor ce ne stau în faţă, iar aşa cum şuvoiul pârâiaşului ce-şi urma necontenit cursul printre stânci nu poate fi întors din drumul său, să nu dăm înapoi din credinţa noastră legionară.

IV. PLECAREA DIN ŢARĂ ŞI ŞEDEREA ÎN BULGARIA

1) TRECEREA DUNĂRII ÎN ŢARĂ VECINĂ

Către sfârşitul lunii Septembrie 1942, lui Jugănaru şi mie ni s'a comunicat dela Bucureşti că trebue să părăsim ţara, veste neplăcută, întrucât nu vroiam să plecăm în afara graniţelor. Intervenţia noastră de a rămâne pe loc a fost respinsă, ceeace a determinat venirea la Ploieşti a celui ce transmisese dispoziţia, pentru a lămuri că plecarea în Bulgaria este hotărâtă de Comandamentul legionar. Se reflecta de mai multă vreme asupra plecării noastre din România, întrucât cercul urmăririlor se strângea din ce în ce mai mult. Trecuseră 20 de luni de când eram ascunşi şi poliţia continua să ne urmărească cu înverşunare.

Împreună cu Gheorghe Jugănaru ne-am pregătit bagajul, la transportul căruia, până la gară, ne-a ajutat un camarad încadrat în cuibul condus de el.

Înainte de plecare, într'o seară, cu multă precauţie, întrucât locuinţa noastră era suspectată, am trecut pe acasă pentru a-mi lua rămas bun dela Mama, căreia i-am spus că trebue să părăsesc ţara. Mi-a fost foarte greu să nu-i spun încotro îmi voi îndrepta paşii, dar i-am tăinuit acest lucru pentru a o pune la adăpost în eventualitatea când ar fi fost nevoită să facă declaraţii în legătură cu plecarea mea. Ne-am despărţit şi în semn de scut, dânsa mi-a dat „Visul Maicii Domnului", pe care l-am purtat mereu cu mine şi-l păstrez şi acuma.

Până la Bucureşti am călătorit în ţinută civilă, cu bilete de voie militare. Din Capitală, contrariu celor stabilite, nu s'a putut pleca mai departe spre Turnu Măgurele, de unde apoi urma să trecem Dunărea în Bulgaria. Nu am avut altă soluţie, decât să amânăm plecarea pentru câteva zile şi astfel ne-am petrecut amândoi timpul în Bucureşti, fiind găzduiţi pe unde permiteau împrejurarile. Într'o noapte am fost încartiruiţi prin intermediul lui Titi Gâţă.

În aşteptarea plecării mai departe, dispunând de timp, în urma apelului făcut de Preotul din Cartierul Vergului către enoriaşii din parohie, am lucrat la construirea unei biserici ce se ridica în acea parte a Capitalei. Şantierul de construcţie al bisericii luase aspectul unei tabere de muncă, compusă din fete, băieţi şi vârstnici, cari ridicau pământul cu lopata şi-l transportau cu roaba. Poliţia începuse însă să suspecteze acest lucru şi la un eventual control, eu împreună cu Gheorghe Jugănaru, greu am fi putut justifica prezenţa în Bucureşti întrucât eram pe lista celor urmăriţi.

Înainte de plecarea din Bucureşti, un prieten al meu a întâlnit în oraş pe un fost coleg de clasă cu mine, aderent al partidului naţional-ţărănesc care după terminarea liceului devenise funcţionar de poliţie, la Chestura Ploieşti. Nu ştiu prin ce împrejurare deţinea această funcţie, căci după câte ştiu depe vremea când eram colegi, el vroia să urmeze o şcoală superioară. Era un băiat inteligent, dotat cu talent poetic. Pela vârsta de 15 ani începuse să scrie Istoria Românilor în versuri. Fostul coleg l-a întrebat dacă ştie ceva despre mine şi i-a cerut să spună unde mă aflu. Prietenul, care dealtfel nu ştia unde sunt, i-a răspuns ca atare, comisarul exprimându-se: „Spune-i lui Boacă că nu scapă de mine!"

Pentru a evita un control pe şantierul bisericii, după câteva zile de lucru, i-am spus preotului că a doua zi nu mai putem veni. Deşi nu ştia cine suntem, a avut înţelegere faţa de această situaţie, ne-a mulţumit pentru ajutorul dat, dăruindu-ne, mie şi lui Jugănaru, câte o Iconiţă a Maicii Domnului.

Înainte de a pleca din Bucureşti, ni s'a spus că împreună cu noi va mai trece Dunărea, încă un camarad, al cărui nume, l-am aflat abia după sosirea în Bulgaria.

În noaptea de 28-29 Octombrie 1942, împreună cu Jugănaru am dormit la un camarad din Bucureşti, iar dimineaţa am plecat cu maşina spre Turnu Măgurele. Ajunşi aici, Jugănaru, camaradul necunoscut şi cu mine, ne-am sfătuit asupra celor stabilite înainte şi anume, cum se poate ajunge mai uşor în localitatea Islaz, de unde aveam să trecem Dunărea. Pe drumul de sat pe care l-am parcurs pe jos, am întâlnit printre alte persoane şi nişte jandarmi, doi plutonieri. În momentul când se apropiau de noi, pentru a nu le da ocazia să ne legitimeze, căci ne aflam în regiunea de graniţă, în stare de războiu, am simulat că suntem voiajori, angajând imediat o discuţie potrivită celor ce umblă cu marfă din casă'n casă, mai cu seamă că fiecare dintre noi purtam în mână un cufăr. Am ajuns cu bine la locul indicat. Seara, dupăce se întunecase, am pornit la drum, respectând întocmai planul ce-l întocmisem, pentru a sosi repede la Dunăre, la un pescar care urma să ne treacă cu barca în Bulgaria. Deşi nu aveam mult de mers, totuşi drumul a fost greu întrucât trebuia să trecem podul peste Olt, care era păzit de soldaţi. Afară de aceasta, cetăţenii pe care-i întâlneam fie că erau pe jos sau cu căruţele, în eventualitatea că ne-ar fi bănuit de suspecţi, ar fi putut să ne denunţe, descoperindu-se cine suntem. Cu multă precauţie, am ajuns la adresa dorită, deşi din cauza întunericului pierduserăm legătura între noi, ca apoi să ne regăsim şi să continuăm drumul. În casa pescarului ne-am culcat puţin, fiind foarte obosiţi. Către miezul nopţii acesta ne-a trezit, deşi noi am mai fi dormit, osteniţi nu numai de surmenajul drumului, dar şi de condiţiile de traiu îndurate pe parcursul celor douăzeci de luni de ilegalitate. Am pornit la drum, dupăce pescarul ne-a dat instrucţiuni despre felul cum trebue să ne comportăm pe distanţa până la locul unde îşi avea barca şi ne-a atras atenţia să nu vorbim, căci vom trece pe lângă pichetul de grăniceri. Totul a decurs în ordine, afară de neplăcerea produsă de unul din cuferele noastre, al cărui mâner, tocmai când eram în dreptul pichetului, a început să scârţâie, sgomot ce ar fi putut fi auzit, căci în timpul nopţii dăinuia o linişte de mormânt.

Momentul despărţirii de malul românesc al Dunării l-am marcat prin a ne face semnul crucii, înainte de urcarea în barca ancorată la mal, dându-ne toţi trei mâna. Am pus cuferele în barcă culcându-ne pe spate, pentru a nu fi observaţi de grăniceri, în executarea rundei obişnuite dealungul apei. Prezenţa bărcii pe Dunăre, în timpul nopţii, era justificată, pentrucă pescarii la acea oră aruncau plasele pentru prins peşte, însă prezenţa a trei persoane, în afară de cea a pescarului, ar fi atras atenţia păzitorilor graniţei, aflaţi nu departe de noi. In timp ce vâslaşul făcea anumite operaţiuni de traversarea fluviului încercând să ocolească curenţii de apă, iar noi eram culcaţi cu faţa în sus, un nor trecător a lăsat să cadă peste feţele noastre transpirate din cauza efortului făcut, câteva picături de ploaie binefăcătoare. După dispariţia norului, luna şi-a făcut din nou apariţia nu numai pe cer, ci prin reflexul ei, chiar şi pe undele liniştite ale apei ce curgea agale, când, la un moment dat, am fost speriaţi de un sgomot puternic însoţit de un şuvoiu de apă ce curgea asupra noastră. Un crap foarte mare, sărise din Dunăre şi a căzut în barca noastră. Întrucât nu ştiam ce s'a întâmplat, pescarul ne-a spus despre ce este vorba şi că este un semn bun, că vom trece cu bine graniţa, asvârlind peştele în apă în semn de noroc pentru noi, deşi acesta i-ar fi oferit o masă copioasă.

După aproximativ o oră de plutire cu barca, eram pe celălalt mal al Dunării, în Bulgaria. Am coborît şi însoţitorul luându-şi rămas bun dela noi, ne-a urat noroc! Miraţi oarecum de faptul că pescarul nu ne-a dat nicium fel de indicaţii cum să procedăm mai departe pentru a ajunge la Sofia, în ce anume direcţie trebuie să ne îndreptăm paşii pentru a da de primul drum, am făcut un popas în scopul întocmirii unui plan în acest sens. Când am plecat din Bucureşti, odată cu primirea instrucţiunilor necesare şi banii de drum, ni s'a spus că trebuie să ajungem la Sofia, la adresa: „Uliţa Washington Nr. 33", fără alte amănunte cum trebue să procedăm mai departe. Pescarul deasemeni nu a avut timpul necesar să stea de vorbă cu noi pentru a ne da indicaţii complimentare, căci el trebuia să se îndepărteze de malul Dunării, pentru a nu fi descoperit de grăniceri.

2) PE PĂMÂNTUL BULGARIEI

Era Vineri, 30 Octombrie 1942, când am ajuns de cealaltă parte a malului Dunării. Cerul se înnorase iarăşi, fiind aproximativ ora trei noaptea. Intrucât nu puteam rămâne pe loc, pentru a nu fi prinşi de grănicerii bulgari, iar din cauza întunericului, nu ne puteam orienta unde s'ar afla drumul, am plecat la întâmplare peste câmp, dupăce am făcut cunoştinţă cu camaradul ce ne însoţea. Era Preotul ortodox, Petru Cojocaru. Ne propusesem să nu fim prinşi de jandarmii bulgari, nu pentrucă ne-ar fi putut trimite înapoi peste graniţă, ci pentru faptul că în felul acesta am fi fost duşi din post în post, până la Sofia. Acest lucru dealtfel s'a întâmplat cu grupa de camarazi, Costache Georgescu, Nelu Păunescu şi Leonida Lutotovici, plecaţi imediat după noi din ţară. Pe teritoriul bulgar au fost arestaţi de jandarmi şi aduşi până în capitala Bulgariei. Drumul lor a durat opt zile. Mergând la voia întâmplării, am dat de o şosea unde am întâlnit un bulgar care transporta zarzavat, cu căruţa trasă de doi cai, într'o localitate din apropiere. Ne-am înţeles cu el prin intermediul părintelui Petru Cojocaru, care avea oarecari cunoştinţe de limba slavă. Ne-a explicat că nu departe se află o gară, conducându-ne până în apropierea acesteia. Ne aflam în localitatea Somoviţ şi gara purta acelaşi nume.

Între timp începuse să se lumineze de ziuă. În gară, până la plecarea trenului către Sofia obosiţi cum eram, ne-am spălat la o pompă, ne-am curăţat hainele şi ghetele pline de praf şi noroiu. Incepuse să vină lume la gară, pentru a călători cu acelaşi tren spre Sofia. Eram în sala de aşteptare, când bulgarii sesizaţi de prezenţa noastră, au constatat imediat că suntem străini şi au început să stea de vorbă cu noi, întrebându-ne cine suntem şi de unde venim. Chiar dacă am fi vrut să le răspundem, era foarte greu, căci cunoştinţele de limbă slavă ale părintelui Cojocaru nu erau îndestulătoare. Le-am răspuns prin a da din umeri. Ne temeam că vor anunţa jandarmii, când un bulgar ne-a salvat, prin a ne întreba dacă suntem nemţi. Discutau între ei despre naţionalitatea presupusă de acesta, care, spontan, reuşise să se manifeste în exponent al bulgarilor ce se adunaseră în jurul nostru şi ne scrutau cu privirile. Stabiliseră că suntem „nemţi" şi ca atare am fost trataţi prieteneşte. Ni s'a ajutat să cumpărăm biletele de călătorie, cu banii ce primiserăm din ţară şi ne-am urcat în tren. În timpul călătoriei, cu oarecare rezervă, discutam despre comportamentul bulgarilor faţă de noi, care nu numai pentru faptul că ne declarase „nemţi", s'au purtat omeneşte, ci şi datorită structurii lor sufleteşti, de oameni ospitalieri. În tren, din nou aceeaşi curiozitate a celor ce se aflau în compartimentul nostru să ştie cine suntem. Ca orice drumeţ, bulgarii aveau merinde cu ei şi între timp începuseră să-şi pregătească micul dejun, oferindu-ne mai întâi nouă din bucatele lor. Nu numai pentrucă ne era foame, dar întrucât nu puteam refuza gestul lor uman, am primit cele dăruite. Micul dejun s'a terminat cu câte „o gură de ţuică" din sticla fiecărui călător, dar întrebările cine suntem, de unde venim, încotro mergem, continuau. Se dusese vestea în tot trenul că nişte străini călătoresc la Sofia, iar în timp ce ne apropiam de Capitala ţării, a venit la noi un bulgar care ne-a vorbit în limba germană. I-a răspuns camaradul Gheorghe Jugănaru, cunoscând în oarecare măsură această limbă. Ca urmare, s'a confirmat părerea lor că suntem „nemţi". Aceasta se datoreşte şi faptului că bulgarul amabil, cunoştea probabil şi mai puţin limba germană decât Jugănaru. Dorind să ne ajute pentru a ne descurca mai repede, s'a oferit ca în momentul sosirii la Sofia, să fim conduşi la Comandamentul militar german. Propunerea ne-a şocat, căci nu vroiam să picăm în mâinele vreuneia din autorităţi, ci să ajungem la adresa indicată, pentru a lua contact cu camarazii noştri de acolo. Ne-am declarat de acord cu propunerea lui, dar în momentul când trenul îşi încetina viteza şi profitând de faptul că prietenul nostru a absentat pentru un moment, despărţindu-ne unul de altul, am trecut în celelalte vagoane, dupăce stabilisem să ne întâlnim la ieşirea principală.

La sosirea trenului în gară, am coborît fiecare din diferite vagoane şi ne-am întâlnit aşa cum stabilisem. Ajunsesem la Sofia pela orele trei după amiază. Eram teribil de obosiţi

când ne-am dus la un birjar, căruia i-am spus: „Uliţa Washington", numărul scriindu-l pe o bucată de hârtie, întrucât Părintele nu-şi mai aducea aminte cum se spune la 33, în limba slavă. Birjarul a dat bici cailor, iar după o scurtă călătorie prin oraş, am ajuns la adresa indicată. In Uliţa Washington locuia Vasilica Mustricu, care făcea parte din Comunitatea Românilor din Sofia, împreună cu bunica. ei. Toţi legionarii plecaţi din ţară în Germania, prin filiera Bulgaria, au trecut pela această adresă, Vasilica Mustricu fiind aceea care găzduia sau se îngrijea de încartiruirea camarazilor. Se îngrijea deasemeni de formalităţile legale necesare ce se făceau la poliţie, în momentul sosirii celor ce se refugiau în acea ţară. Am cunoscut-o din prima zi a sosirii. În acel moment, în locuinţa din strada Washington, nu locuia niciun legionar. Li se procurase camere cu chirie în diferite cartiere ale oraşului. Întrucât odată cu sosirea mea am căpătat o răceală puternică, am fost reţinut în locuinţă, unde bunica lui Mustricu, o doamnă de peste 70 de ani, m'a îngrijit cum a putut mai bine. In felul acesta am avut ocazia să stau mai aproape de vorbă cu Vasilica Mustricu, în probleme legionare. Din discuţiile ce am avut cu ea, m'a isbit faptul că aducea critici la adresa Mişcării, avea mereu ceva de obiectat, din punct de vedere ideologic şi organizatoric. Atitudinea ei mi-a prilejuit anumite semne de întrebare, întrucât ea era considerată de noi camaradă legionară, aparţinând grupului dc Români din Sofia. Cele observate de mine le-am împărtăşit lui Jugănaru, domiciliat în altă parte şi între timp făcea constatări asemănătoare privitor la atitudinea ei faţă de Mişcarea Legionară. Între timp, poliţia din Sofia ne comunicase că grupa Costache Georgescu, Leonida Lutotovici şi Nelu Păunescu au trecut graniţa în Bulgaria şi în câteva zile vor ajunge la noi.

Chiar în ziua sosirii la Sofia, am făcut cunoştinţă cu grupul legionar existent, al cărui loc de întâlnire era în strada Washington Nr. 33. Printre camarazii întâlniţi, am recunoscut figura unuia dintre ei, însă nu-mi puteam aduce aminte de unde ne cunoaştem. Acelaşi lucru s'a întâmplat cu necunoscutul meu, întrebându-ne unde ne-am întâlnit cândva, de unde ne cunoaştem. Enigma s'a deslegat repede. Era unul din cama-

razii care-i întâlnisem pe Tâmpa, unde ţinuserăm şedinţa legionară, împreună cu Fraţii de Cruce braşoveni. La sosirea noastră în Bulgaria se aflau camarazii: Crăcea Niculae, şeful grupului, Vasile Dumitrescu, Jurubiţă, Cotabiţă, Puiu, Mărgărit, Pora Niculae, Voitinovici, Virgil Rădulescu, Tudoriu Ion, Instructor legionar, Gherghe Victor, Instructor legionar, Gulea, Naca, Popa Ion, Radu, la care s'a adăogat grupul nostru: Părintele Petru Cojocaru, Gheorghe Jugănaru, şi eu. Au sosit apoi, Costache Georgescu, Nelu Păunescu, Leonida Lutotovici. Mai târziu au venit camarazii: Pană Alexandru şi Grigore Malcasian.

Grupul legionar din Gorna Bania

3) ÎN LOCALITATEA GORNA BANIA

Grupul legionar din Bulgaria se afla stabilit în Capitală, deși, conform unor dispoziții ale siguranței bulgare, nu era permis ca refugiații politici să locuiască aici. Privilegiul de a ne fi fost permis să locuim la Sofia se datorește faptului că autoritățile bulgare, în frunte cu guvernul orientat de dreapta, erau foarte bine informate despre Mișcarea Legionară. Numele lui Corneliu Codreanu se bucura de un respect deosebit, deși la Sofia funcționa legația română antonesciană, care ne era ostilă. Datorită faptului însă că numărul nostru devenise mare, s'a hotărît să ne mutăm într'o localitate în afară de Sofia, nu însă departe. și anume în Gorna Bania, o stațiune balneoclimaterică, cu izvoare naturale de apă termală. Localitatea ne-a fost indicată de poliția bulgară. Era necesar să ne mutăm în această suburbie, unde am închiriat o casă, pentru a ne gospodări în cadrul comunității. Ne-am mutat în 11 Noembrie 1942.

Din motive de sănătate, camaradul Niculae Crăcea a predat conducerea grupului, camaradului Vasile Dumitrescu, de profesie advocat. Niculae Crăcea urmase în țară Facultatea de Teologie. Părintele Petru Cojocaru era Păstorul spiritual al comunității și prin grija Sfinției Sale, țineam toate sărbă-

torile bisericești după stilul calendaristic „nou", spre deosebire de bulgari, care respectau pe cel „vechiu". Slujbele religioase se oficiau seara, dupăce veneam acasă dela serviciu, întrucât trebuia să respectăm programul de muncă la locurile unde eram angajați. Țineam în fiecare Vineri post negru, iar Duminecă mergeam la biserica din localitate. Marcam deasemeni orice sărbătoare națională a țării noastre. Ședințele de cuib aveau loc cu regularitate și în cadrul lor se tratau probleme cu diferite subiecte legionare. În luna Decembrie, în timpul unei asemenea ședințe am prezentat tema: „Cuibul, ca factor al educației legionare". Afirmam că Mișcarea Legionară s'a născut dintr'o necesitate bine determinată și anume aceea a creerii „omului nou", a unei cât mai bune educații a acestuia, citând din Cărticica șefului de cuib, cele spuse de Corneliu Zelea Codreanu:

> „Strigați din toate părțile, că răul, mizeria, ruina, vin dela suflet.
> Sufletul este punctul cardinal asupra căruia trebue să se lucreze în momentul de față.
> Sufletul individului și sufletul mulțimii."

Am vorbit despre principiile de bază pe care ni le-a trasat Căpitanul pentru o educație cât mai temeinică a sufletului și în primul rând din punct de vedere spiritual. În acest scop m'am ocupat pe larg despre cele 6 legi fundamentale ale cuibului, folosite în ședințe pentru formarea acelui om care mai târziu va avea misiunea să contribue la îndreptarea multor defecțiuni existente în țară, înfăptuiri posibile numai cu oameni pregătiți în spiritul acestor legi.

Este vorba de:

— Legea disciplinei
— Legea muncii
— Legea tăcerii
— Legea educației
— Legea ajutorului reciproc
— Legea onoarei

Cultul morților și spiritul de sacrificiu au fost deasemeni două puncte principale prezentate și analizate de mine, ca factori ai educației legionare. Am amintit despre jertfa su-

blimă a lui Ion Moța și Vasile Marin, cei doi legionari cari și-au sacrificat viața în lupta împotriva comunismului, pe câmpul de bătălie dela Majadahonda, ca o mărturie vie a spiritului de sacrificiu:

„Mor Corneliu, cu tot elanul și toată fericirea pentru Hristos și Legiune", scria Moța, Căpitanului, la 22 Noembrie 1936, în Testamentul său.

4) CUM MI-AM CÂȘTIGAT EXISTENȚA ÎN BULGARIA

Când am plecat din București, mi s'a spus să transmit dispoziția din partea Centrului, că Mișcarea nu mai poate subvenționa grupul refugiat în Sofia și să-și caute posibilități proprii pentru rezolvarea problemelor existenței. Se propunea soluția ca fiecare să-și caute de lucru, așa cum împrejurările permit. Se luase această măsură, întrucât șederea camarazilor în Bulgaria trebuia să fie provizorie, ei urmând să plece mai departe spre Germania. Ori, cum părăsirea țării gazdă se prelungea, s'a hotărît intrarea la lucru.

După sosirea în Bulgaria, în cadrul preocupării de a merge pe front, am adresat consulatului italian din Sofia, cererea de a fi primiți în armata italiană care lupta pe frontul de Răsărit. Ni s'a răspuns că cererea va fi aprobată. Se stabilise plecarea unei grupe de camarazi, printre care urma să fiu și eu. Dar promisul răspuns din partea consulatului italian întârzia, ceeace ne-a determinat să întrebăm deseori când vom primi viza de plecare în Italia, la care ni se răspundea mereu că încă nu au avizul și să mai așteptăm, dându-ni-se asigurări că problema se va rezolva pozitiv. Chiar în această situație provizorie de ședere în Bulgaria, până urma să primim aprobarea de plecare, ne-am hotărît să căutăm de lucru. În ce mă privește, la începutul lui Decembrie,

am găsit un serviciu la un depozit de fierărie, în Sofia. Era lucru foarte greu, întrucât toată ziua, împreună cu lucrătorii bulgari, trebuia să cărăm traverse de fier, pe care le așezam într'o formă dată în curtea întreprinderii și timpul era foarte friguros. Zăpada căzuse în ziua de Sfântul Niculae. Din cauza condiției mele fizice debile, nu am putut lucra mai departe, hotărându-mă să caut altceva. Am găsit o altă ocupație și anume la un zugrav, unde se făceau lucrările pregătitoare zugrăvitului în locuințe recent construite și anume șlefuiam pereții încăperilor. Noul post nu mi-a surâs deloc, căci locuințele noi nu avea geamuri, încât temperatura aerului de afară era mai ridicată decât cea din interiorul camerelor. Dar altceva mai convenabil nu puteam găsi sau chiar dacă se oferea ceva, era insuficient remunerat.

Meșterul mulțumit de felul cum lucram, la întrebarea mea dacă nu are nevoie de un plus de lucrători, mi-a spus că dacă lucrează la fel ca mine, îi primește. În felul acesta am mijlocit lucru în aceeași întreprindere lui Costache Georgescu și părintelui Petru Cojocaru, căruia mersul cu scara dublă — lucru necesar meseriei —, îi făcea greutăți.

Mă preocupa problema găsirii unui alt lucru. Mi-a reușit prin ajutorul lui Leonida Lutotovici, mijlocindu-mi un serviciu în condiții mai avantajoase, încât am renunțat la postul de zugrav. Astfel, la începutul lunii Aprilie, am fost angajat la o fabrică de prelucrat marmora, numită „Ciclop". Șeful întreprinderii era un „Rus alb", refugiat în Bulgaria după revoluția din Octombrie 1917. Având înțelegere față de situația noastra de refugiați, el însuși fiind în aceeași categorie și cunoscând foarte bine Garda de Fier, mi-a oferit un post de lucru la o mașină, cu ajutorul căreia se executau sfere de marmoră pentru ornamentarea clădirilor noi. Inconvenientul lucrului îl constituia faptul că discul de granit care modela marmora avea o turație foarte mare, încât pentru răcirea lui era nevoie să se învârtească sub efectul răcoritor al apei ce se depunea pe ciment, încât cel care lucra la această mașină era nevoit să stea cu picioarele în apă, până la glezne. Șeful secției tehnice era un architect german din Cehoslovacia, care trăise multă vreme în România, chiar în orașul

meu natal. Căsătorit cu o bulgăroaică, s'a stabilit în țara de origine a soției. Din discuțiile avute cu el, ne-am găsit cunoscuți comuni din orașul Ploiești. Arhitectul se numea Kuhn.

Lucrul ce-l prestam era interesant, impunea oarecare pricepere și eram mulțumit cu plata ce-o primeam. Desavantajul îl constituia faptul că lucrând în schimb, în timpul nopții și disdedimineață, de acasă până la serviciu, eram nevoit să merg câțiva kilometri pe jos. Dar toate acestea nu ar fi constituit un impediment, dacă nu ar fi intervenit divergența de păreri politice dintre mine și meșterul meu, care era comunist notoriu. Fanatic în concepția lui ideologică, priceput în meseria de modelat marmora, deținea un post-cheie în întreprindere, iar pe plan politic era șeful unității comuniste din fabrică. În probleme de ordin administrativ, peste cuvântul lui nu putea trece nici directorul fabricii, emigrantul rus, cu atât mai puțin arhitectul Kuhn.

Meșterul, al cărui nume îmi scapă, știa că eu sunt legionar și avea destule cunoștințe despre Mișcarea Legionară. Discuțiile purtate cu el pe teme politice erau mereu în contradictoriu. Fire violentă fiind, mă amenința mereu cu concedierea. Aștepta să găsească motivul și ocazia potrivită pentru desfacerea contractului de muncă, întrucât despre felul cum îmi îndeplineam eu serviciul nu putea face reclamație la conducerea întreprinderii. A folosit astfel momentul când, în cadrul fabricii, s'a lansat o listă de subscripție pentru ajutorarea oamenilor nevoiași. Se afirma că este o acțiune de „binefacere socială", când lista era prezentată salariaților pentru a-și da contribuția. Sub acest scop camuflat, lista avea aprobare circulatorie din partea superiorilor. Inițiatorul listei fusese însuși meșterul meu. Aflasem dela un coleg muncitor bulgar că lista de subscripție, respectiv suma de bani rezultată, era pentru ajutorarea comuniștilor bulgari din închisori și pentru familiile acestora. Când meșterul, șeful meu direct, a venit cu lista la mine, am refuzat să contribui bănește, până nu-mi dă amănunte pentru ce fel de oameni nevoiași se strângeau banii. Refuzând să-mi dea explicații, i-am spus eu ce anume scop are colecta și că nu sunt de acord cu o donație de bani în favoarea comuniștilor. Efectul refuzului meu nu a

întârziat să vină, căci la câteva zile după discuția avută, am fost concediat. Stând de vorbă cu arhitectul Kuhn, mi-a spus să mă duc la directorul fabricii cu rugămintea de a se reveni asupra hotărîrii de concediere. I-am mulțumit pentru bunăvoința ce mi-o poartă, însă propunerea nu am acceptat-o, deși directorul ar fi intervenit în favoarea mea, pentrucă era emigrant la fel ca și mine. Astfel, am rămas fără lucru un timp oarecare. După aceea am găsit din nou o ocupație tot la o fabrică de prelucrarea marmorei.

În timpul lucrului

5) NOAPTEA DE ÎNVIERE

Primăvara își făcuse apariția așternându-și deodată mantia plăcută văzului, prin coloritul minunat al caișilor înfloriți pe întreg cuprinsul cartierului unde locuiam. Era în Sâmbăta din Săptămâna Mare, când împreună cu Costache Georgescu, Gheorghe Jugănaru și Nelu Păunescu ne-am hotărît ca în acea noapte să luăm parte la Slujba Sf. Învierii ce avea să se celebreze în Biserica Newski, în a cărei apropiere locuiam, după revenirea noastră din Gorna Bania.

Biserica Ortodoxă Newski este cea mai mare din Balcani, una din cele mai frumos construite în această regiune, impunătoare prin stilul ei arhitectonic bizantin, prin cupolele ei aurite în exterior, cu un interior minunat prin coloritul marmorei cu care sunt îmbrăcați pereții. Reușita execuției picturei pastel, reprezentând viața Mântuitorului, îmi dădea prilejul să trăiesc stări de adâncă religiozitate, oridecâteori le priveam.

În imediata apropiere se afla Biserica Sf. Sofia, de construcție foarte modestă, însă foarte interesantă prin stilul ei roman. În acel an, preoții celor două biserici au căzut de acord să oficieze slujba Sfintei Învieri, împreună. Era în 24 Aprilie 1943. Deși în Bulgaria dăinuia starea de războiu, iar din cauza bombardamentelor aeriene anglo-americane, multă lume era evacuată din Capitală, în jurul orei 12 noaptea, piața din fața celor două biserici, căci slujba s'a celebrat în aer liber, era arhiplină de credincioși. Un aspect cum rar am întâlnit în viața mea, într'o asemenea împrejurare: o masă imensă de capete descoperite, ale căror fețe erau luminate de flăcările pâlpâind ale lumânărilor. O liniște totală dăinuia în rândul enoriașilor, cari ascultau vestirea Învierii Mântuitorului de către soborul de preoți al celor două biserici. Vocile acestora însoțite de sunetul armonios al clopotelor se îndreptau în semn de rugă către Cel de Sus.

După oficierea slujbei Sf. Învieri, credincioșii cari au dorit să participe mai departe la oficierea Liturghiei au intrat fie-

care în lăcașul căruia îi aparțineau, în Biserica Newski sau Sf. Sofia. Noi, legionarii, ne-am retras în Biserica Sf. Sofia, unde ne propusesem să rămânem până la ora 4 dimineața pentru a primi Sf. Paști, când, în timpul slujbei, pela ora două noaptea, sirenele apărării antiaeriene au început să sune, vestind populației din Sofia că avioane de bombardament se îndreptau spre Bulgaria, fie pentru a ataca capitala sau numai cu scopul de a sbura peste teritoriul ei, în direcția României, cum dealtfel se întâmpla deseori. Preotul, care în acel timp citea tocmai din viața Sfinților Apostoli, la auzul sirenelor, a rămas neclintit în fața Altarului, citind mai departe. Cea mai mare parte dintre credincioși a rămas în biserică, restul părăsind lăcașul, întrucât erau dispoziții stricte din partea autorităților ca, în asemenea cazuri, să se folosească adăposturile contra bombardamentelor aeriene. Noi am rămas deasemeni în Biserică. Sgomotul avioanelor ce sburase deasupra orașului, la un moment dat, nu s'a mai auzit și s'a dat încetarea alarmei. Bombardierele anglo-americane luaseră direcția spre România, căci s'a aflat imediat după aceea că Bulgaria nu fusese afectată de atac în acea noapte.

Preotul observase între timp prezența noastră și în special faptul că în timpul alarmei nu părăsisem Biserica. După terminarea slujbei, s'a îndreptat spre noi și ne-a întrebat cine suntem. La răspunsul nostru: „suntem români", ne-a vorbit aproape corect în limba noastră. A fost o surpriză plăcută pentru Sf. Sa și nu mai puțin pentru noi. Ne-a spus că a fost în România înainte de primul războiu mondial, unde a studiat. Mișcat de această întâlnire, Preotul Somef, care s'a recomandat între timp, ne-a spus că dacă Duminecă venim la Biserică, la citirea Sf. Evanghelii în cinstea noastră, va citi și un pasaj în limba română.

Luându-ne rămas bun dela Preotul Somef, toți cei patru camarazi ne-am dus acasă unde am luat parte la ședința de cuib, ținută de camaradul Costache Georgescu, cum deobicei făceam în asemenea împrejurări. Costache Georgescu era student la Teologie și pe vremea când era în țară, urmase Facultatea la București. După ședința de cuib, am luat masa, bucatele obișnuite sărbătorilor de Paști, avându-le pregătite,

servind câte un pahar cu vin roșu, așa cum obiceiul creștinesc cere în această mare zi.

Duminecă dimineața ne-am dus la Biserică, unde conform promisiunii, preotul Somef a citit din Sfânta Evanghelie un pasaj în limba română, spunându-ne că după slujbă vrea să ne vorbescă. Ne-am întâlnit, am stat de vorbă și, desigur, din cele povestite a reieșit că suntem legionari din Garda de Fier, Sfinția Sa adăogând: „Garda de Fier a lui Codreanu". Ne-a spus că bucuros în acea zi ar dori să ne aibă musafiri la masa de prânz, dar nu este pregătit pentru patru persoane, aceasta datorită faptului, că alimentele sunt raționalizate. În schimb, ne-a rugat să nu-i luăm în nume de rău și să nu interpretăm greșit, dacă ne oferă o sumă de bani pentru a ne cumpăra prăjituri și să bem o cafea. Mulțumindu-i pentru gestul care ne-a bucurat foarte mult, am acceptat.

6) „JURNALUL CĂPITANULUI"

Prin intermediul legionarilor bulgari am găsit la Sofia, tradus în limba italiană, Jurnalul Căpitanului din anul 1938. Este vorba de Însemnările Căpitanului, scrise în acest an, când a fost închis la Jilava. Presupuneam că prezența acestui jurnal în Bulgaria se datorește multiplicării lui, pentru prima dată la Rostock-Germania, în anul 1941, de către legionarii refugiați acolo, după evenimentele dela 21 Ianuarie 1941 și, probabil, tradus în limba italiană, ajunsese și în Bulgaria. Posedam textul Jurnalului Căpitanului din 1938, bătut la mașină, adus din țară, citind foarte des cele scrise de Căpitan, în cadrul ședințelor de cuib. Fiind în posesia textului tradus în limba italiană, într'o sedință de cuib, la capitolul „inițiative", ne-am propus să traducem în limba bulgară acest document de mare importanță. Exista pe acea vreme la Sofia o organizație politică de dreapta, care cunoștea foarte bine Mișcarea Le-

gionară, ai cărei membrii erau amănunțit informați despre persoana Căpitanului. Convinși de justețea principiilor Mișcării Legionare și de felul cum Căpitanul concepe crearea „omului nou", impresionați de religiositatea ce stă la baza ideologiei legionare, Bulgarii ce aparțineau acestei mișcări au decis să se numească la fel ca și noi, legionari. Urmăreau îndeaproape activitatea Gărzii de Fier și traduseseră pentru ei, în limba bulgară, din scrierile legionare. Aveau traduse în limba lor unele pasaje din „Cărticica Șefului de Cuib", cu precădere cele ce privesc educația sufletească. Descoperirea acestor bulgari și luarea de contact cu organizația lor, care era în vederea politică a guvernului din acea vreme, ne-a stârnit mare interes.

Pentru traducerea „Jurnalului Căpitanului" în limba bulgară, aveam nevoie de aprobarea autorității competente. Am făcut cerere în acest sens, însă nu am primit răspuns. Cererea nu era respinsă, însă nici aprobată. Rezolvarea ei intrase într'un stadiu de tergiversare din partea celor în drept. Îngrijorați de situația creiată, ne-am interesat despre stadiul celor întreprise și am aflat că din cauza raporturilor diplomatice dintre guvernul bulgar și cel român, cererea de aprobare a publicării jurnalului întâmpina greutăți.

Paralel ne-am interesat la Consulatul italian despre cererea noastră în legătură cu plecarea pe front. Ni s'a spus același lucru ca și mai înainte: „Încă nu avem răspuns". Consulatul a propus chiar să reînoim cererea, ceeace am și făcut. La scurt timp, în urma unei convorbiri avute cu consulul german din Sofia, căruia i s'a adresat deasemeni cerere de primire în armata germană, cu scopul de a fi trimiși pe frontul de Răsărit, ni s'a spus că i se va da curs și vom fi înștiințați. Trecuse mai bine de trei sferturi de an dela sosirea noastră în Bulgaria, fără să avem vreun răspuns la cererea de a fi trimiși pe front. Ne-am dat seama că toate acele tergiversări în rezolvarea problemei, nu pot fi cauzate de o deficiență de ordin biurocratic, ci trebue să fie cu totul altceva. Toate presupunerile noastre erau vagi, întrucât ne lipseau cele mai

mici amănunte informative. Eram lipsiţi de orice contact cu ţara şi nu aveam nicio legătură cu grupul de legionari refugiaţi în Germania. Bănuiam însă că s'a întâmplat ceva neplăcut şi cu aceşti camarazi, anume că cei aflaţi acolo nu se bucurau de libertate. În vara anului 1941, pe când eram încă la Ploieşti, se primise din Germania o fotografie care reprezenta un grup de legionari, în coloană de marş. Se făceau la acea vreme, tot felul de interpretări ale fotografiei, printre care şi aceea că ea reprezenta pe legionari mergând la locul de instrucţie, în vederea înrolării lor pe front. Târziu s'a aflat că, în realitate, coloana de marş din fotografie reprezenta marşul de rutină pe care camarazii noştri îl făceau zilnic dela domiciliu la locul lor de lucru.

7) CAZUL VASILICA MUSTRICU

Am amintit despre nedumerirea ce dăinuia în legătură cu aprecierile Vasilicăi Mustricu despre Mişcarea legionară. Grupul legionar din Sofia era convins că ea ne este ostilă. Nu ne puteam explica cărui fapt se poate atribui atitudinea acesteia faţă de noi, respectiv faţă de Mişcarea Legionară. Este probabil ca ea să se fi situat pe această poziţie, în ultimul timp, în urma unor presiuni exercitate de cercuri opuse ideologiei noastre sau, poate, aceeaşi concepţie a avut-o şi înainte, tăinuind lucrurile. Oricum era vădit faptul că Mustricu, în discuţiile ce angajam cu ea pe teme legionare, făcea întotdeauna o paralelă între ideologia Mişcării Legionare şi cea comunistă, căutând să scoată în evidenţă justeţea de concepţie a comuniştilor, spre deosebire de cea legionară.

Mustricu se folosea pe teren de o echipă compusă din Românce şi Bulgăroaice, prezente în permanenţă în mijlocul celor ce constituiau grupul legionar din Sofia. Erau nişte „binevoitori", puşi la dispoziţia noastră pentru rezolvarea problemelor de ordin social ce se iveau în cadrul grupului şi

ne serveau ca traducători, în special la autorităţi. Ceeace ne-a surprins, era prezenţa în cadrul acestui grup de fete şi băieţi, a unei Bulgăroaice, soţia unui ofiţer, care nu apărea cu soţul ei, atunci când lua contact cu grupul nostru. Locuiam în Gorna Bania, când în prima zi de Crăciun a anului 1942, Mustricu, însoţită de o Bulgăroaică numită Marci, de soţia ofiţerului bulgar şi de vreo câţiva elevi dela Liceul român din Sofia, au venit să ne facă o vizită, aducându-ne şi ceva cadouri: fructe, ţigări ş. a. Din discuţia purtată cu musafirii noştri, a reieşit că soţul Bulgăroaicei, locotenent activ în armată, îşi ispăşea o pedeapsă în închisoare, iar ulterior Mustricu fiind întrebată datorită cărui fapt era închis ofiţerul bulgar, a spus că ar fi arestat pentru activitate politică comunistă.

La scurtă vreme după sosirea mea în Sofia, am aflat dela camarazii stabiliţi aici de mai multă vreme, despre iniţiativa traducerii cărţii Căpitanului „Pentru Legionari" în limba bulgară. Misiunea traducerii cărţii fusese încredinţată lui Vasilica Mustricu. In acest scop, ea primise o sumă de bani din partea Mişcării. Cel însărcinat cu traducerea volumului, după cum ni se spunea adesea, era un profesor de la Liceul român din Sofia.

Dorind să aflu în ce stadiu se alfă traducerea, l-am rugat pe camaradul Crăcea să-mi dea lămuriri despre cele întreprinse de Vasilica până la acea dată. Nu se ştia cât de departe s'a ajuns cu lucrarea, întrucât Mustricu ţinea acest lucru secret. Întrebată ce s'a făcut până în prezent, a răspuns ca deobiceiu: „se lucrează". Ulterior am aflat că traducerea nici nu se începuse, deşi trecuseră luni de zile dela angajamentul luat. Existau dovezi suficiente că Mustricu nu era sinceră faţă de noi. Intre timp, în Aprilie 1943, au sosit la Sofia, camarazii Alexandru Pană şi Grigore Malcasian aducând veşti neîmbucurătoare din ţară: perchiziţii şi arestări în rândurile legionarilor; Ghiţă Cârciumaru fusese condamnat la 25 ani închisoare şi se afla deţinut la Aiud. In schimb aduseseră vestea că Costică Dumitrescu este bine sănătos. La sosirea camarazilor Pană şi Malcasian la Sofia, interesându-se şi ei de cazul

Mustricu, s'au convins deasemeni de nesinceritatea acesteia faţă de Mişcare.

Dar complicaţia lucrurilor o constituia altă faptă. Mustricu era în relaţii bune cu personalul Ambasadei române antonesciene, acreditat în Bulgaria şi mijlocea înfiltrarea acestuia în rândurile grupului legionar, sub lozinca că cei dela Ambasada română sunt oameni inofensivi, că ei vor binele legionarilor. Se ştia că doi dintre funcţionarii ambasadei şi anume Dan şi Băboianu, care reuşiseră să se introducă în grup, nu erau loiali nici faţă de guvernul Antonescu, în slujba căruia erau angajaţi, din moment ce aveau asemenea legături cu Vasilica Mustricu.

Era clar că Vasilica manevra toate aceste acţiuni împotriva intereselor grupului nostru. Ne-a surprins atitudinea ei, întrucât se declarase prietenă legionară, camarada noastră, dar faptele demonstrau că nu era suficient pregătită pentru a înţelege doctrina Mişcării Legionare. Îi lipsea chiar pregătirea necesară pentru înţelegerea cuvântului de prietenie, ce impune mai presus de orice, sinceritate şi bunăcredinţă, căci altfel nu s'ar fi făcut unealta celor ce nu vedeau cu ochi buni Mişcarea. In această situaţie, Niculae Crăcea a dat o serie de dispoziţii pe grup referitor la ruperea contactelor cu Mustricu şi cu toate persoanele ce-o înconjurau. Din partea poliţiei sofiene ne-am bucurat de bună primire, de tratament corect, dar, desigur ea era informată de tot ce se petrecea în cadrul grupului nostru, despre incursiunile Vasilicăi, făcute printre legionari. Autorităţile bulgare, cunoşteau bine Mişcarea, lupta ei anticomunistă şi nu au dat prea mare importanţă lucrurilor observate în sânul comunităţii noastre, considerând aceasta, probabil, ca o lipsă de informare a grupului, dar ni s'a atras atenţia că ne aflăm pe un drum greşit, în raporturile cu pretinsa „prietenă“ şi să se procedeze în consecinţă.

Desigur, o asemenea întâmplare în cadrul unui grup legionar nu avea să rămână nespeculată de către duşmanii noştri, cum au făcut de atâtea ori dealungul existenţei Mişcării. „Cazul Vasilica Mustricu“, într'un dosar cu fotografii, a fost prezentat de către guvernul din ţară cercurilor național-

socialiste germane, cu insinuarea că între grupul legionar din Sofia şi Vasilica Mustricu există raporturi de colaborare. În funcţie de această situaţie, de repetatele amânări ale răspunsului ce-l aşteptam dela cele două consulate, italian şi german, din Sofia, coroborate cu situaţia legionarilor din Germania care nu se aflau în libertate, ne-am convins că nu mai există nici o posibilitate de rezolvare favorabilă a cererii noastre de înrolare în vreuna din armatele celor două ţări, pe frontul de Răsărit. Pentru Mareşalul Antonescu, se făceau mai repede auzite vocile celor ce nu erau de acord cu prezenţa legionarilor în războiul antisovietic, decât cererile din ţară şi străinătate de a fi înrolaţi în lupta împotriva comunismului. Iar pentru Germania naţional-socialistă conta mai mult numărul unităţilor româneşti militare disponibile a fi chemate sub drapel decât acel potenţial românesc pregătit sufleteşte în spirit legionar care, alături de ceilalţi luptători viteji români, ar fi putut repurta mari victorii.

8) CREDINŢA ÎN DUMNEZEU MAI PUTERNICĂ DECÂT COMUNISMUL

Lucram din nou ca zugrav. În timpul verii lucrul mergea, dar era greu de suportat iarna din cauza frigului. Printr'un cunoscut am aflat că în apropierea locuinţei mele, la un atelier mecanic este nevoie de un lucrător şi m'am prezentat meşterului-proprietar, un Bulgar, care dacă nu-i confund numele cu cel al unui meşter dintr'o altă întreprindere, se numea Stoianoff. Dacă reuşeşti să lucrezi la maşinele ce le am, mi-a spus meşterul, poţi fi angajat pentru a lucra permanent. La scurtă vreme după angajare, m'am deprins să manipulez maşinele, lucram zece ore pe zi iar condiţiile de serviciu erau bune, atelierul fiind încălzit. Aceasta se întâmpla prin luna Februarie, 1944.

Stoianoff, un cetăţean cu pregătire şcolară superioară unui meşter obişnuit, era mai în vârstă decât mine şi începusem a mă apropia de el prin discuţiile ce le purtam în afara teme-

lor de serviciu. După cum era şi normal, la angajare a trebuit să-i prezint datele personale şi ca urmare a aflat despre mine cine sunt şi datorită cărui fapt mă aflu în Bulgaria. Din convorbirile ce le purtam, căci de multe ori luam masa de prânz împreună, mi-am dat seama despre orientarea lui politică şi anume că este comunist. La început, discuţiile au fost anevoioase, întrucât pentru motive de securitate nu mi se putea destăinui, însă văzând că se poate sta de vorbă cu mine, nu a mai ascuns nimic privitor la apartenenţa sa comunistă. Cunoştea amănunte despre războiul civil din Spania şi ştia că Moţa şi Marin căzuseră pe frontul dela Majadahonda, în lupta împotriva comunismului. Diferenţa de poziţii ideologice între mine şi el nu a afectat cu nimic serviciul, eu fiind dispus ca la primul semn, ce l-aş fi observat că vrea să mă concedieze, a-mi căuta altă ocupaţie.

Discuţiile politice dintre noi aveau loc oridecâteori împrejurările permiteau şi fiecare susţinea punctul lui de vedere: eu, cel legionar, el pe cel comunist. Schimburile de păreri aveau stil polemic, fără ca vreunul din noi să cedeze şi ele erau axate pe diferite teme. Cea predominantă, susţinută de mine era credinţa în Dumnezeu, ca un imperativ al existenţei omului, ea constituind suportul moral pe parcursul vieţii lui. Deseori îi afirmam că Mişcarea Legionară este o organizaţie politică structurată religios. Îi lămuream care sunt metodele noastre de educare şi mă opream cu precădere asupra şedinţelor de cuib, caracterizate prin faptul că ele încep cu implorarea ajutorului Divin. Insistam asupra principiilor de spiritualitate ce stau la baza ideologiei Mişcării, spre deosebire de concepţia comunistă, limitată numai la materie. Spre deosebire de Stoianoff, eu nu vroiam să-l conving despre justeţea punctului meu de vedere, căci el era captivat de doctrina comunistă, ci vroiam numai să ştie cum gândesc eu în această problemă. Nu vroiam să-l abat dela concepţia lui, tocmai ceeace vroia el să facă cu mine, argumentându-mi că victoriile repurtate de Rusia bolşevică în războiul contra Germaniei naţional-socialiste vor duce la izbânda comunismului, care „bate la uşă". Este foarte adevă-

rat, îi afirmam eu, că se întrezăreşte o biruinţă a Uniunii Sovietice, în războiu, dar o victorie repurtată pe front, prin arme, nu înseamnă neapărat o biruinţă împotriva celor ce cred în Dumnezeu, împotriva celor care prin rugăciunile rostite în Biserică găsesc calea de comunicare cu Cel Atotputernic, spre deosebire de voi, cari aţi desconsiderat bisericile transformându-le în depozite pentru bunuri materiale. Stoianoff nega cu totul noţiunea de Dumnezeire, situând elementul om-materie, mai presus de orice.

În majoritatea timpului cât am stat în Bulgaria, avioanele anglo-americane îşi efectuau bombardamentele asupra acestei ţări sau sburau pe deasupra ei cu direcţia România. Zi de zi sunau sirenele, când populaţia se îndrepta în grabă către adăposturile indicate de serviciile de apărare antiaeriană ale oraşului. Într'una din zile a sunat alarma imediat după masa de prânz, când, împreună cu Stoianoff, am deconectat maşinile de curentul electric, cum făceam deobiceiu în asemenea împrejurări şi am plecat să ne adăpostim. El a făcut propunerea să intrăm în pivniţa unei case vecine, dar nu ştiu ce m'a determinat să fac o contra-propunere de a intra în adăpostul unei alte clădiri din apropiere. Abia intrasem în adăpost şi zgomotul de motoare al avionelor începuse să se facă din ce în ce mai auzit după care şuieratul bombelor, devenit foarte cunoscut cetăţenilor, ne asurzise. Atacul bombardierelor luase prin surprindere serviciile sofiene de apărare antiaeriană, acestea dând prea târziu alarma. Se bombarda cartierul, respectiv casele din vecinătatea adăpostului unde ne aflam, ai cărui pereţi începuseră să se cutremure, iar din cauza crăpăturilor în tencuială, praful de moloz ne acoperise pe toţi cei prezenţi, îngreuindu-ne din ce în ce respiraţia. M'am sprijinit de perete, pericolul unei eventuale răniri fiind mai redus, lăsând totul la Vrerea Domnului. Meşterul meu, cuprins de spaimă ca şi noi ceilalţi, întrucât a fost cu adevărat unul dintre cele mai năprasnice bombardamente aeriene trăite în decursul războiului, s'a apropiat de mine, căutând refugiu şi a început să spună „Tatăl Nostru". Eu şi în asemenea împrejurări mă rugam lui Dumnezeu şi purtam la mine Visul Maicii

Domnului, pe care-l aveam încă dela plecarea din România. Pentru a-i confirma justețea și necesitatea rugăciunii, pe care oponentul meu ideologic începuse să o rostească în momentul primejdiei și fiind mulțumit sufletește că el căuta contact cu Divinitatea în acea clipă de grea încercare, am început să rostesc și eu, cu glas tare, aceeași rugăciune.

Lucrurile se liniștiseră, cutremurul casei nu s'a mai simțit, zgomotul bombelor lansate și al avioanelor dispăruse. S'a dat încetarea alarmei, după care am ieșit din adăpost. Un aspect dezolant! Casele, deși erau blocuri mari, fuseseră transformate în grămezi de cărămidă, moloz, amestecate cu mobilier sfărâmat și tot felul de articole de uz casnic, iar unele blocuri erau cuprinse de flăcări. Stoianoff căuta să recunoască casa unde vroia el să ne adăpostim, dar ea fusese transformată într'o ruină. Dupăce ne-am revenit puțin și am încercat a ne acomoda la topografia nou trasată în cele câteva clipe de bombardamentul aerian, Stoianoff m'a întrebat ce m'a determinat să nu intrăm în adăpostul propus de el, mulțumindu-mi că avusesem acea inspirație. Am dat din umeri, am arătat cu mâna spre Cer și i-am spus că nu mie se cuvin mulțumirile. Când am revenit în atelier, fără să fi fost atins de bombe, pentru a-l închide și pleca acasă, căci între timp se terminase ziua de lucru, m'a întrebat dacă am fost surprins de faptul că în adăpost fiind a început să se roage lui Dumnezeu. I-am răspuns că dimpotrivă, pentru mine implorarea ajutorului Celui de Sus, este prilej de satisfacție.

După cele întâmplate, discuțiile dintre mine și meșter, pe tema credinței în Dumnezeu, nu au mai fost angajate. El evita asemenea convorbiri, iar pentru mine ceeace se petrecuse în adăpost, demonstrase totul. Dar el era adeptul unei credințe greșite și căuta în continuare să discute cu mine pe alte teme contradictorii. Nu-l contraziceam, lipsind baza comună de discuție. Pentru el, esențial în viață era să rezolve probleme de ordin material, indiferent în ce condiții erau ele îndeplinite. Într'o Sâmbătă, Stoianoff mi-a spus să mă duc la închisoarea locală din Sofia pentru a preda un pachet cu ali-

mente unchiului său, închis de mult timp pentru nu știu ce anume delict. Dealtfel nu era pentru prima dată când în cadrul orelor de serviciu, îndeplineam diferite comisioane pentru el, întrucât mi se spusese dela angajare că voi fi nevoit să fac și servicii auxiliare, afară de însărcinarea ce-o aveam de executat la mașinele de lucru. M'am dus cu pachetul la închisoare, iar când am vrut să-l predau, unul din funcționarii administrației mi-a dat să completez un formular în care trebuia să specific: cine sunt, adresa, din partea cui vine donația de alimente pentru deținutul respectiv. Mi-am dat seama imediat că cel pentru care mijloceam pachetul nu este unchiul lui Stoianoff, ci un „tovarăș" de-al lui, un comunist.

Am fost foarte revoltat de necinstea ce-a arătat-o față de mine când m'a trimis cu pachetul la închisoare, ceeace m'a determinat la revenirea în atelier, să-i fac reproșul cuvenit. A recunoscut vina, încercând să se scuze, lucru care pentru mine nu prezenta importanță, întrucât faptul confirma iremediabila pornire spre rău ce-l stăpânea.

9) DIN SOFIA LA PLEVNA

Starea sănătății lui Gheorghe Jugănaru se înrăutățise în ultimul timp și o răceală puternică îl obligase să se interneze, în Martie 1944, într'un sanatoriu din Sofia. La scurtă vreme după internarea lui, în urma unui atac aerian anglo-american, mai multe bombe incendiare au căzut pe clădirea unde se afla, iar el a scăpat ca prin minune cu viață, însă a fost nevoit să se interneze în alt spital în afara orașului, deoarece întreg sanatoriul fusese făcut impracticabil.

Populația sofiană începuse să părăsească orașul în masă. Trenuri speciale erau puse la dispoziția cetățenilor, luând cu ei numai strictul necesar, transportul bagajelor fiind foarte anevoios. Ajutam celor nevoiași la dusul bagajelor dela

locuinţă la gară, refuzând să primim recompensa ce ni se oferea, gest apreciat de cetăţenii bulgari. Din cauza atacurilor aeriene, viaţa devenise aproape insuportabilă în Sofia. Alimentele se găseau foarte rar, apa lipsea de multe ori, iar curentul electric, din cauza reţelelor distruse, se întrerupea foarte des. În această situaţie şi întrucât nu eram cu nimic legaţi de acest oraş, afară de prestarea unui lucru, ceeace era greu de găsit, pentru asigurarea existentei, ne-am hotărît să plecăm în provincie. Aranjasem cu prietenii bulgari, să se intereseze de situaţia lui Jugănaru, cărua îi asigurasem şederea în sanatoriu şi la caz de nevoie să ne dea de veste la adresa unde aveam să ne stabilim. În luna Aprilie, eu şi Păunescu, ne aflam în Plevna, împreună cu camaradul Virgil Rădulescu, de care eram deosebit legat sufleteşte. Ne-am înteles foarte bine în tot timpul şederii în Bulgaria, aveam admiraţie faţă de el, pentru înţelegerea dovedită, atunci când unii din camarazii bucureşteni, în timpul prigoanei antonesciene, s'au aflat în situaţii critice. Virgil Rădulescu, de profesie avocat, fusese şeful unui comisariat de poliţie bucureştean; nu era încadrat în Mişcarea Legionară.

Am amintit în rândurile anterioare, că în ţară, în timpul guvernării Mareşalului Antonescu, nu se putea călători dintr'o localitate în alta fără autorizaţie specială din partea poliţiei. Această măsură era luată împotriva noastră, pentruca poliţia să poată controla mai îndeaproape deplasările legionarilor şi unde erau ascunşi. Pamfil Şeicaru, în unul din articolele sale din ziarul „Curentul", ne numea „cârtiţe verzi". Solicitându-i-se un permis de călătorie de către un camarad bucureştean, urmărit de siguranţă, Virgil Rădulescu a pus la dispoziţia acestuia un carnet întreg cu permise de călătorie, pentru a le folosi după cum nevoile cereau. Întâmplarea a făcut ca unul din camarazii care călătorea cu autorizaţie desprinsă din carnetul amintit, pus la dispoziţie de Virgil Rădulescu, să fie prins şi în urma anchetei făcute, s'a descoperit provenienţa permiselor de călătorie. Virgil Rădulescu fiind în pericol, căci l-ar fi aşteptat o pedeapsă severă, a fost imediat informat de cele întâmplate şi astfel a intrat şi el în prigoană.

Ajunşi la Plevna ne-am acomodat repede condiţiilor de

traiu, deşi şi aici se dădea în repetate rânduri alarma aeriană, dar oraşul nu era afectat de bombardamente, întrucât avioanele treceau mai departe spre România. Cursul vieţii se desfăşura normal, iar Plevna, cu împrejurimile ei fiind o regiune viticolă, lucrul la vie era în toiu şi deci găseam mereu ocupaţie la săpatul pământului.

Era 16 Aprilie 1944, Sfintele Paşti, când împlineam 28 de ani şi ne-am dus în acea zi să vizităm muzeul istoric din timpul Războiului pentru Independenţă din 1877, dela Plevna. Abia intraţi în muzeu, dimineaţa pela orele zece, a sunat alarma aeriană, ceeace ne-a imobilizat până la ora trei după masă. Am aflat că escadrila de avioane anglo-americană ce trecuse deasupra Plevnei a bombardat oraşele Braşov şi Sibiu, fiind nevoiţi să amânăm vizita pentru a doua zi. Muzeul era instalat într'o casă mică, ce servise de Cartier general al Comandamentului militar, clădire în care Osman Paşa s'a predat Ruşilor; la o distanţa de aproximativ 30 Km de Plevna, la Poradim, se afla clădirea unde fusese instalat Cartierul General al Regelui Carol I. Deasemeni în împrejurimile Plevnei, foarte uşor de recunoscut, se aflâ cazematele (nişte movile de pământ), folosite ca poziţii împotriva Turcilor.

Am vizitat şi subsolul Mausoleului din Plevna, unde se află depuse osemintele ostaşilor români, căzuţi în luptele pentru Independenţa Ţării Româneşti, pe pereţii căruia se află o placă comemorativă de marmoră, ce poartă înscrise cu litere de aur, numele:

Valter Mărăcineanu
Şonţu
Ipătescu
Ene

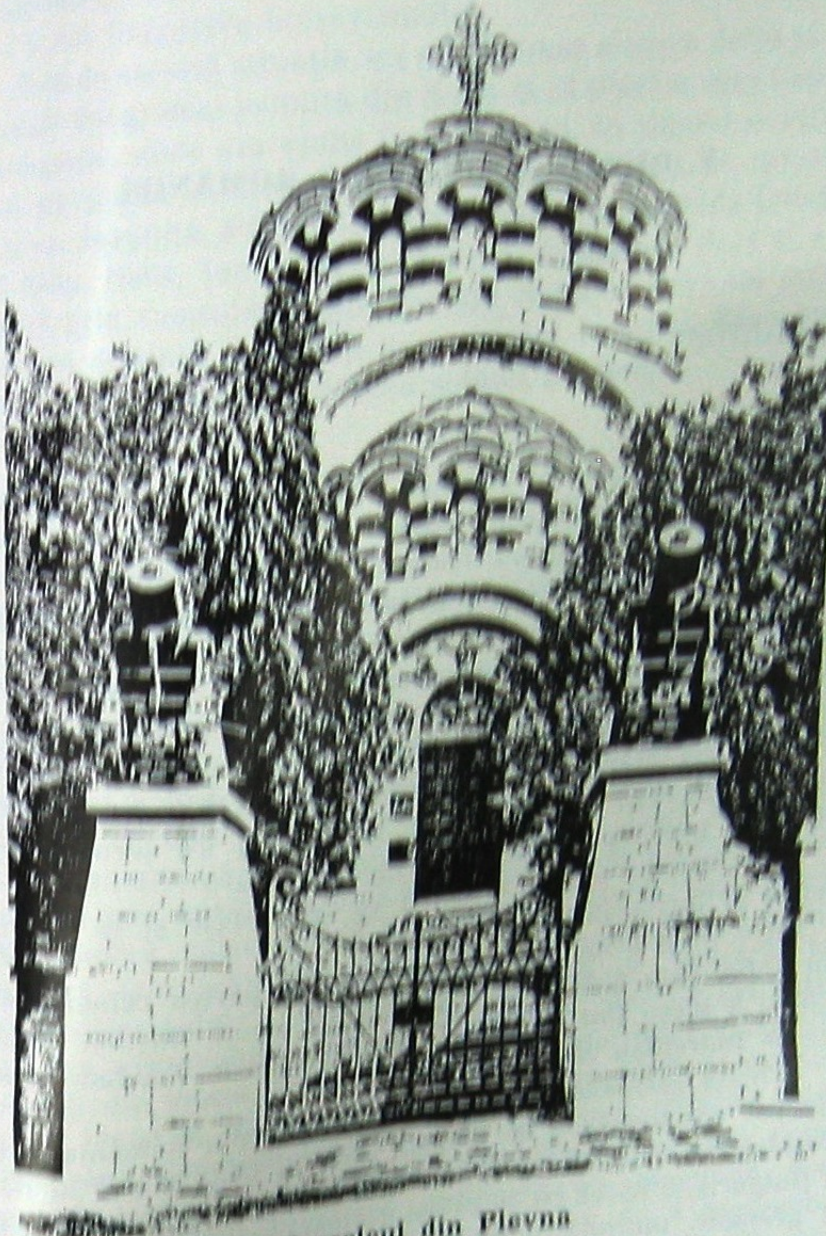
şi alte nume de eroi Români cari şi-au dat viaţa în luptele dela Plevna, atunci când Ruşii nu mai puteau face faţă atacurilor deslănţuite de Turci. Stăteam neclintit în faţa plăcii de marmoră, citind numele eroilor români tipărite cu litere de aur şi mă gândeam:

— 1812, prima răpire a Basarabiei
— 13-31 Iulie 1877, telegrama Marelui Duce Nicolae, din Târnova:

„Turcii grămădind cele mai mari mase de trupe la Plevna, ne prăpădesc. Rog faceţi legătura, demonstraţi şi dacă e cu putinţă treceţi Dunărea."

— Drept răsplată pentru ajutorul dat, Basarabia ne e răpită a doua oară, în 1877, de către Ruşi.
— 26 Iunie 1940: Conform ordinelor primite dela Bucureşti, se evacua Basarabia şi Bucovina de Nord, sub ameninţarea intervenţiei militare ruseşti. Deşi se convenise a se da timp, trei zile, pentru evacuarea populaţiei, unităţi ale armatei române au fost desarmate, soldaţii pălmuiţi, schingiuiţi şi luaţi prizonieri încă din prima zi a ultimatului Sovieticilor. Astfel Basarabia cu o populaţie majoritară de Români, ne este din nou răpită, pentru a treia oară, devenind Republică Socialistă Sovietică.

Ne petreceam timpul la Plevna muncind la săpatul viţei de vie, la stropitul ei şi la sfârşitul săptămânii, făceam excursii în afara oraşului, unde adesea pescuiam. În seara zilei de 16 Iunie 1944, Virgil Rădulescu, reintors dela Sofia, unde se deplasase pentru a-şi rezolva diverse probleme personale, a adus un articol tăiat dintr'unul din ziarele bulgare, primit dela Părintele Petru Cojocaru, care se afla pe acea vreme încă la Gorna Bania. În articol se spunea că Mareşalul Antonescu şi-a dat demisia şi că Horia Sima a fost însărcinat cu formarea noului guvern. Articolul apăruse în ziarul bulgar „VECER" din 10 Iunie 1944, însă ne lipseau orice amănunte pentru a putea lega înţeles de cele publicate în ziarul citat. Ne-am dat seama că era o informaţie neîntemeiată, căci altfel am fi aflat imediat adevărul celor scrise.

Mausoleul din Plevna

V. DUPĂ CAPITULAREA ROMÂNIEI

1) 23 AUGUST 1944

Evenimentele dela 23 August ne-au prins la Plevna, când ziarele bulgărești publicau știrea capitulării României, iar posturile de radio anunțau deasemeni și despre starea haotică produsă în țară depe urmele acestui act. În seara zilei de 26 August, am ascultat apelul Comandantului Mișcării Legionare, Horia Sima, difuzat de postul de radio „Donau-Viena", prin care fixa poziția Mișcării Legionare față de evenimentele din țară și declara că legionarii vor continua lupta alături de Germania, atât contra Rusiei comuniste cât și contra celor din țară aserviți intereselor ei. Emisiunea s'a terminat cu intonarea imnului „Sfântă Tinerețe Legionară".

Am reflectat asupra situației ce se creiase și ce anume trebue să întreprindem.

Între timp primisem o telegramă din partea camarazilor din Sofia, prin care ni se comunica să venim imediat acolo, pentru a pleca din Bulgaria, întrucât trupele româno-sovietice se îndreptau către această țară.

Armata germană, forțată să se retragă din România spre Dunăre, era urmărită de trupele române, până atunci aliate, deschizându-se focul asupra ei. În timp ce încerca să se retragă în Bulgaria, o barcă cu 20 ostași germani răniți, a fost atacată cu grenade, multora provocându-li-se răni suplimentare iar doi dintre ei au fost omorîți. Cei doi ostași germani au fost înmormântați în cimitirul din Plevna, înaintea plecării noastre din această localitate. În panegiricul rostit cu acest prilej,

ofițerul german își exprima nedumerirea cum este posibil o asemenea întoarcere de arme din partea celor ce luptaseră cot la cot împotriva bolșevismului.

Față de această situație, nu ne-a rămas altceva decât să dăm urmare telegramei primită din Sofia și să plecăm spre Capitala țării-gazde, unde am ajuns în aceeași zi, în timpul nopții. De aici am plecat la Gorna Bania, unde am găsit pe camarazii Crăcea, Jurubiță, Părintele Petru Cojocaru, Leonida Lutotovici, Radu, Naca, Ion Rusu și Gavrizi. Camarazii de aici aranjaseră prin Consulatul german din Sofia să părăsim țara cu un tren destinat evacuării personalului Legației. Erau numai civili, sub conducerea câtorva soldați germani.

2) PLECAREA DIN BULGARIA

În ziua de 2 Septembrie 1944, am părăsit Bulgaria, cu direcția Viena, ajungând mai întâi în Serbia. Continuarea drumului a fost foarte anevoioasă, linia de cale ferată fiind distrusă de bombardamente sau de incursiunile partizanilor. În apropierea gării Sicevo, nu departe de orașul Niș, trenul nu și-a mai putut continua drumul, întrucât partizanii sârbi distruseseră calea ferată și controlau foarte ușor poziția noastră depe înălțimea unui deal de vie. Însoțitorul militar al transportului a organizat un sistem de apărare, împotriva eventualului atac al partizanilor, dar cu cei câtiva soldați din grupa de pază a coloanei, majoritatea călătorilor fiind femei și copii, nu s'ar fi putut face față atacanților. Partizanii trimiteau cercetași-copii pentru a observa transportul german și în mod sporadic deschideau foc asupra noastră. Soldații primiseră ordin să nu răspundă decât în cazul că trenul va fi atacat. În ziua de 4 Septembrie trenul și-a putut continua drumul până în orașul Niș, unde am fost găzduiți peste noapte și am primit hrană din partea soldaților germani. Încartiruirea pe timpul nopții a fost făcută

de un ofițer german care, dupăce s'a convins că suntem din „Garda de Fier", într'o discuție purtată cu noi, a spus: „Codreanu nu trebuia să moară!"

După o noapte petrecută într'o cazarmă din Niș, de dimineață a trebuit să ne ducem la un loc stabilit pentru a ne îmbarca în camioane, cu direcția Belgrad. Drumul până la acel punct a fost foarte greu. Străzile erau goale de populație. Pe alocuri vedeai câte o pisică sau câine, fugind pe stradă sau ascunzându-se prin dărămături. Șueratul rafalelor de pistoale automate trase de partizani asupra noastră erau frecvente. Am reușit totuși să ajungem la locul indicat, unde ne-am urcat în camioane. Deși era luna Septembrie, simțeam frigul, căci eram îmbrăcați subțire. Paltoanele noastre le lăsasem în Bulgaria unor prieteni pentru a le vinde, cu rugămintea ca banii primiți să fie trimiși lui Jugănaru rămas pe loc, întrucât cu 14 zile înainte de toate aceste evenimente i se făcuse o intervenție chirurgicală la plămân. Toate încercările de a-l lua cu noi au fost în zadar, astfel că avutul nostru bănesc și material l-am lăsat în administrația unui bulgar prieten, cu rugămintea de a-l folosi spre ajutorarea lui Gheorghe Jugănaru, de care ne-am despărțit cu durere în suflet, dupăce avusesem permanent legături de camaraderie cu el din anul 1942.

După o ședere de cinci zile în Belgrad, unde ajunseserăm după multe peripeții, am plecat mai departe trecând în Croația, iar la 12 Septembrie ne aflam la granița ungară, la punctul de frontieră Osijek. Aici, dela bucătăriile ambulante ale armatei germane, am primit o supă și o cafea binefăcătoare, iar în seara zilei de 13 Septembrie am ajuns la Viena, încartiruiți fiind într'o cazarmă. A doua zi am luat contact cu grupul legionar de aici. A trebuit să ne prezentăm Domnului Comandant al Bunei Vestiri Corneliu Georgescu, care cu o grije părintească s'a interesat amănunțit de situația noastră, stând de vorbă cu fiecare dintre noi. Eu am fost repartizat să locuesc la hotelul unde șeful grupului era camaradul Sandu Marin. Primind mai târziu o altă însărcinare, mi-a predat mie misiunea ce-o avea.

În ziua de 28 Septembrie, am fost chemat la Comandantul Mișcării Legionare, care mi-a spus că voi pleca la Armata na-

țională, veste care m'a bucurat, căci după atâtea decepții suferite în legătură cu plecarea pe front, însfârșit se ivise posibilitatea realizării dorinței mele.

Eram încartiruiți la Arsenalul Armatei din Viena, pentru îndeplinirea formalităților de a pleca pe front, când în ziua de 28 Octombrie 1944, mi s'a comunicat prin santinela dela poarta Arsenalului, că un prieten dorește să vorbească cu mine, cu Nelu Păunescu și Basu. Era Gică Tase, pe care-l întâlnisem mai înainte și venise să ne anunțe că dela Berlin a sosit Costache Georgescu și vrea să ne vadă. Întâlnirea cu Costache Georgescu a fost atât de entuziastă încât a atras atenția tuturor consumatorilor din restauntul unde ne aflam.

La sosirea mea în Viena

MITUȘ RĂDULESCU

Cu ocazia sosirii mele la Viena, am aflat trista veste că Mituș Rădulescu a căzut pe front. Nu se știa când și în ce împrejurări a murit. Mă suprindea faptul că el fusese mobilizat, întrucât suferea de reumatism foarte grav, pe care-l contractase în închisoarea din Chișinău, unde fusese deținut împreună cu Costică Dumitrescu, Lucian Caramlău și Gheorghe Voicilă, inculpați fiind în încercarea de reacțiune împotriva Regelui Carol II, care înscăunase regimul de dictatură. De acolo în vara anului 1940 au fost transportați la Jilava, odată cu cedarea Basarabiei și evacuarea închisorii. În timpul guvernării legionare, el făcuse un tratament medical într'o stațiune balneo-climaterică, însă starea sănătății nu se îmbunătățise, mergând sprijinit de un baston. Când a venit la Ploiești din stațiunea climaterică, evenimentele dela 21 Ianuarie luaseră sfârșit, ceeace-l determina adesea să facă gluma: „A fost suficient să lipsesc câteva săptămâni pentruca voi să dați puterea din mână!“

Mituș Rădulescu a fost cel care mi-a îndreptat pașii spre Mișcarea Legionară. În desele convorbiri purtate cu el despre Mișcare era complet desinteresat, nu căuta să mă câștige cu forța, ci prieteni fiind, îmi povestea din trăirea Mișcării și a lui lăsându-mi libertatea ca, în cazul când mă conving personal de justețea celor ce-mi povestea, să fac singur pasul. Eu doream să fiu mai repede încadrat, însă el lăsa ca timpul să rezolve lucrurile. În felul lui de a se purta cu mine aplica școala lui Costică Dumitrescu, dela care își însușise multe calități, fiind împreună cu el în cea mai mare parte a timpului. În seara zilei de 7 Ianuarie 1938, Sf. Ion, aveam o ședință cu șefii de secții la camaradul Curcă Constantin, acasă, în Cartierul Bereasca, unde Mituș, la invitația mea, a luat parte și după terminarea acesteia, și-a exprimat mulțumirea despre felul cum merg lucrurile în secția legionară Vega, în curs de formare.

Mituș avea voce frumoasă și îi plăcea să cânte, în special cântece legionare. Cânta foarte des și trăia viziunea celor

cântate, având conștiința împăcată că dealungul trăirii lui își propusese să realizeze numai fapte bune, ce predispun pe om la cântec. În vara anului 1938 am fost pentru câteva zile la Carmen Sylva, unde sora mea Stella și soțul ei își petreceau concediul de vară. Mă aflam în gara localității, de unde vroiam să iau trenul pentru a mă întoarce la Ploiești, când din vagonul în care urma să mă urc, l-am întâlnit coborînd pe Mituș. A fost o întâlnire neașteptată! Mi-a spus că are ceva de rezolvat la Carmen Sylva și m'a întrebat dacă nu pot rămâne cu el una sau două zile, ca după aceea să ne înapoiem împreună la Ploiești; am fost de acord cu propunerea făcută. Mituș venea dela București și avea misiunea să aducă o scrisoare Generalului Ion Antonescu din partea Căpitanului. În prima zi scrisoarea nu a putut fi predată, urmând ca aceasta să se rezolve ulterior. În seara zilei când ne-am întâlnit, am făcut o plimbare pe una din promenadele mării. Era o vreme frumoasă de vară și luna își proiecta luciul pe undele apei ce se mișcau agale, împinse de vântul ușor ce adia cu binefacerea lui răcoritoare, după o zi de căldură. Mituș vroia să cânte, dar melodia unui cântec legionar, deși eram departe de cei ce se plimbau pe aceeași alee, ar fi putut da naștere la complicații. A început să cânte o romanță, eu acompaniindu-l, ca atunci când ne-am îndepărtat mai mult de vizitatorii strandului să începem cântece legionare.

Plecarea mea din țară în Bulgaria a fost așa de precipitată încât nu mi-am putut lua rămas bun dela el, datorită și faptului că, în ultimul timp, o întâlnire cu el nu era posibilă decât prin intermediul unui alt camarad, din cauza vigilenței poliției pentru descoperirea noastră. În timpul celor aproape doi ani cât am stat ascuns în țară, în cazuri de forță majoră, mă duceam și rămâneam peste noapte la el acasă, unde Doamna Rădulescu, mama lui Mituș, mă primea cu multă bunăvoie în locuința lor, pentru a mă adăposti.

Vestea morții lui m'a mișcat adânc, dar nu am încercat sentimente de compătimire, căci sunt sigur, aceasta nu i-ar aduce liniște sufletească, unde se află trecut dincolo de pragul vieții pământești. Nu știu în ce împrejurări a murit

pe front şi nici nu mi-am propus să aflu lucrul acesta, întrucât am convingerea că Mituş şi-a făcut datoria în mod conştiincios faţă de Patrie, faţă de Mişcare, împletind întotdeauna bunele fapte ce le săvârşea cu melodiile cântecelor legionare.

„Numai vântul mai suspină
Dulcele tău cânt,
Peste florile ce-alină
Tristul tău mormânt!“

Din „Cântecul legionarilor căzuţi“
de Simion Lefter

3) ÎN SPITAL

După vizita medicală şi recrutarea propriu zisă pentru a merge pe front, formalităţi făcute la Arsenalul Armatei din Viena, am plecat la lagărul din Grosskirschbaum, situat în apropiere de Frankfurt pe Oder. Aici, în noaptea de 7 Octombrie 1944, am avut un vis neplăcut şi anume mâncam nişte struguri negri. De dimineaţă, când m'am deşteptat am reflectat asupra semnificaţiei ce-ar putea avea-o visul şi anume că voi primi o veste tristă, ceeace s'a şi întâmplat, întrucât dela Viena prin administraţia lagărului unde mă aflam, mi s'a comunicat rezultatul examenului radiografiei pulmonare şi anume că am o cavernă în partea dreaptă. Vestea mi-a spulberat orice speranţă în legătură cu încorporarea mea pe front. Cu aceasta se încheia bilanţul eforturilor depuse de a mă înrola într'o unitate, în lupta împotriva comunismului, căci suferinţa fizică, chiar vindecată, mă făcea inapt pentru o asemenea misiune. Treceam în revistă toate cele încercate în scopul amintit:

— Cererea adresată de către Mişcarea Legionară Generalului Antonescu de a fi trimişi pe front: r e f u z a t ă,

— Cererea adresată Consulatelor italian şi german din Sofia: „Încă nu s'a primit răspuns la solicitarea Dumneavoastră“.

— Ajuns a mă înrola în Armata Naţională dela Viena, înfiinţată de guvernul ce s'a creat aici, leziunea pulmonară mi-a îndreptat paşii în sens opus şi anume spre spital.

În lagărul din Grosskirschbaum, veneau din ce în ce mai mulţi români pentru a se înrola în Armata Naţională. Eram noi legionarii şi alţi compatrioţi cari, din diferite motive se aflau în Germania, la data când România capitulase. Veştile despre situaţia frontului erau din ce în ce mai critice. Trupele germane se retrăgeau pe tot frontul. Starea de spirit a românilor reuniţi la Grosskirschbaum era de adâncă nemulţumire faţă de ceeace se petrecuse la 23 August 1944. Toţi cei din lagăr erau convinşi de necesitatea de a se lupta pentru salvarea onoarei Neamului românesc. La Viena se acţiona intens pentru înjghebarea Armatei Naţionale, sub conducerea Generalului Platon Chirnoagă. Părintele Cojocaru, cu care trecusem Dunărea, fusese numit preotul acestei unităţi militare. Eu însă, trebuia să mă internez în spital.

Mi-am luat rămas bun dela camarazii din lagărul Grosskirschbaum, în special dela Leonida Lutotovici, de care mă legau cei aproape doi ani de trăire în Bulgaria, iar Nelu Păunescu m'a condus la gara de unde, cu trenul, am călătorit până în oraşul Schwibus, unde am fost internat în Reservelazaret Nr. 101.

După o scurtă internare aici, am fost transportat în sanatoriul din Seibersdorf, în apropiere de Viena, unde la sosire am găsit pe camarazii Gheorghe Bulumete, Ion Baicu şi Roşu, cari se aflau de câteva săptămâni acolo, din aceleaşi motive ca şi mine. Ei fuseseră internaţi în lagărul din Buchenwald şi eliberaţi după capitularea României, 23 August 1944, în împrejurările cunoscute. Tratamentul meu medical era de natură conservativă, întrucât nu era posibil nicio intervenţie chirurgicală sau pe bază de medicamente, pentru vindecarea bolii. Eram în corespondenţă cu legionarii din Viena. Presa

şi radioul anunţau persecuţiile deslănţuite în ţară, făcând cunoscut că la 23 Noembrie 1944, patru mii de Români au fost arestaţi. Între timp aflasem deasemeni dela Viena, că la sfârşitul lunii Octombrie, reuşiseră să fugă din ţară mai mulţi camarazi, aducând vestea — neîntemeiată — că Gheorghe Cârciumaru a murit, fiind răpus de poliţişti, când vroiau să-l aresteze, după evadarea sa din închisoare.

Mă aflam încă în Sanatoriul din Seibersdorf când dela Viena ni s'a comunicat sguduitoarea veste a morţii profesorului Mişu Tase.

În toamna anului 1944, în ziua de 9 Octombrie, profesorul Tase se afla în Ungaria, unde conducea acţiunea către ţară in scopul eliberării celor închişi pentru a nu cădea victime invaziei comuniste. Intenţionând să înlăture o grenadă defectă, care fusese aruncată fără a exploda şi care ar fi putut costa viaţa unui copil din imediata apropiere a locului, în acel moment ea s'a aprins şi i-a sfâşiat trupul.

A fost înmormântat într'o comună din apropierea Budapestei, iar în cadrul unei şedinţe solemne ce a avut loc la Viena, profesorul Mişu Tase a fost decorat „post mortem", cu Crucea Albă de către Comandantul Mişcării Legionare.

Medicii din spitalul Seibersdorf-Viena s'au decis totuşi să încerce o intervenţie chirurgicală pentru vindecarea procesului pulmonar ce-l aveam, însă pentru aceasta era nevoie să fiu internat într'un sanatoriu special şi anume în cel din Mölln, situat în nordul Germaniei. Am fost transportat imediat după Crăciunul anului 1944, când am trecut prin gara Franz Josef din Viena, unde în aşteptarea legăturii de tren, am întâlnit un grup de ofiţeri aviatori români, conduşi de un subofiţer german. Intâlnirea a produs mare bucurie de ambele părţi. Ofiţerii aviatori români, Bogdan, Dinescu şi încă doi, cari după 23 August 1944, alături de armata sovietică luptau împotriva armatei germane, într'o incursiune la inamic au trecut cu avionul de cealaltă parte a frontului, unde s'au predat germanilor. Au declarat că vor să se încadreze în Armata Naţională, despre a cărei înfiinţare aveau cunoştinţă. Contactul cu mine a fost binevenit pentru aviatorii români,

căci ei erau escortaţi la primul Comandament militar german dintr'o anumită localitate pentru lămurirea situaţiei lor. Am aranjat cu subofiţerul german să mijlocesc acestora legătura cu Guvernul Naţional dela Viena, fiind nevoit să procedez repede, întrucât nu mai aveam mult de stat în gara Franz Josef, trenul spre Mölln, urmând să plece în scurt timp. După convorbirea telefonică avută cu camaradul Gheorghe Preda, care se afla la sediul Mişcării Legionare din Viena, el a venit imediat la gară împreună cu Gică Tase. S'a stabilit ca ofiţerii români să se prezinte la comandamentul indicat şi apoi Guvernul Naţional să facă intervenţii pe lângă nemţi pentru a fi duşi la Viena. În drumul lor spre comandamentul german, am călătorit câteva ore împreună, întrucât aveam aceeaşi direcţie. Mi-au povestit despre brutalitatea cu care armata sovietică se purta faţă de armata română, despre atrocităţile săvârşite de soldaţii ruşi faţă de populaţia civilă; îmi spuneau că sunt foarte mulţi ofiţeri aviatori, dornici să fugă pentru a se înrola în Armata Naţională, fiind nevoie numai de stabilirea unor contacte şi anume unde pot ateriza cu avioanele.

După trei zile şi două nopţi, întrucât călătoream dela Viena în nordul Germaniei, Schleswig Holstein, am ajuns la sanatoriul indicat, unde am fost operat, însă fără rezultat pozitiv, încât singura soluţie pentru remedierea stării sănătăţii, rămânea tot tratamentul conservativ, adică linişte de pat. Dar sanatoriul din Mölln nu era amenajat pentru tratamentul de care aveam nevoie şi astfel am fost mutat într'un spital din Lauenburg, tot în Schleswig Holstein.

4) „FOTOGRAFIA DOMNULUI HORIA SIMA"

În sanatoriul din Mölln am întâlnit mai mulţi germani originari din România, printre cari şi un tânăr lugojean, absolvent de liceu, care s'a ataşat repede de mine. Cunoştea

Mişcarea Legionară, îl cunoştea pe Domnul profesor Horia Sima dela liceul din Lugoj, căruia îi fusese elev. Tânărul îmi povestea despre existenţa tabloului cu fotografiile corpului profesoral al şcolii, printre ele fiind şi aceea a Domnului Sima. Fotografia profesorului Sima, din cauza activităţii sale legionare, la un momet dat, a dispărut din tablou. În vara anului 1940, poza a reapărut, fapt ce se datora numirii Comandantului ca Subsecretar al Instrucţiunii Publice, pentruca la scurtă vreme, dupăce şi-a dat demisia din guvern, să dispară din nou. În luna Septembrie 1940, în urma abdicării Regelui Carol II dela tronul României, fotografia a fost reîncadrată, dar nici de data aceasta nu a rămas multă vreme, întrucât evenimentele dela 21 Ianuarie 1941, au determinat din nou direcţia liceului ca ea să fie îndepărtată.

Prietenul meu îmi spunea că pe această temă, elevii făceau următoarea glumă: „Dacă vrei să cunoşti care este situaţia politică a Mişcării Legionare, priveşte tabloul liceului şi observă dacă portretul profesorului Horia Sima este prezent sau nu."

VI. SFÂRŞITUL RĂZBOIULUI ŞI PRIZONIERATUL

1) CAPITULAREA

Trupele engleze câştigau teren în nord-vestul Germaniei. Mă aflam internat în spitalul din Lauenburg, când Administraţia sanatoriului, faţă de înaintarea trupelor engleze, a luat hotărîrea necugetată de a evacua spitalul. Prin aceasta se intenţiona evitarea pericolului iminent de a pica prizonieri. Astfel, am fost îmbarcaţi pe şlepuri transformate în spital, remorcate în direcţia insulei Fehmarn.

Convoiul de şlepuri a fost nevoit într'una din zile să ancoreze în unul din porturile Mării Baltice. Era primăvară, însă o zi răcoroasă, când una din funcţionarele administraţiei spitalului dorind să treacă depe puntea unui şlep pe a celuilalt, a căzut în apă, iar îmbrăcămintea ei o trăgea şi mai mult la fund. Mă aflam pe puntea vasului când s'a întâmplat accidentul şi gândindu-mă că nu există timpul necesar pentru a da alarma, deşi purtam o manta de iarnă, am sărit după ea, reuşind s'o aduc la suprafaţă, datorită faptului că m'am apucat de un cablu de sârmă ce înconjura şlepul. Baia nedorită mi-a princinuit neplăceri, căci am prins o răceală, care m'a reţinut câtva timp la pat.

Capitularea Germaniei, 8 Mai 1945, ne-a surprins pe insula Fehmarn, de unde la scurtă vreme, din ordinul trupelor engleze, am fost aduşi la uscat şi internaţi în spitalul militar al marinei germane din apropierea oraşului Kiel, ca apoi să fim mutaţi în spitalul din Reinfeld-Schleswig Holstein. În urma

tratamentului medical, „linişte de pat", lucru pe care l-am respectat întocmai cum medicii îmi indicau, m'am însănătoşit şi se punea problema eliberării mele din spital. În mod automat, ceilalţi prizonieri bolnavi nemţi, în momentul când se vindecau, erau trimişi în lagărul de prizonieri indicat de Comandamentul militar englez de ocupaţie. Eliberarea mea din spital se amâna din timp în timp. Eram considerat prizonier german, dar fiind român, cu mine se gândeau să se procedeze altfel şi anume se punea problema să fiu trimis în ţară. Medicii spitalului, ofiţeri germani de marină, nu erau de acord cu dispoziţiile primite dela englezi de a fi repatriat şi recurgând la diagnostic, au găsit în repetate rânduri modalitatea de a opri trimiterea mea într'un lagăr unde erau adunaţi prizonierii, în scopul repatrierii lor. Afară de aceasta, ordinele primite din partea englezilor de a fi trimis într'un lagăr de repatriere, unde se aflau şi alţi români, cu acelaşi scop, după cum mi se povestise din partea administraţiei spitalului, au fost contramandate de câteva ori, de însuşi Comandamentul militar englez de ocupaţie.

Probabil că aceste contramandări ale Comandamentului militar englez erau o acţiune locală, care făcea excepţie dela hotărîrile luate după războiu, de către învingători, ca zeci de mii de refugiaţi din ţările ocupate de Ruşi, ce luptaseră împotriva comunismului, să fie repatriaţi forţat, de către Aliaţi. Soarta acestora a fost cruntă, ei fiind exterminaţi prin împuşcare, sau alte metode de genocid, faţă de care chiar unii generali americani şi-au exprimat indignarea.

2) DIN LAGĂR IN LAGĂR

Această situaţie neclară a durat câteva luni, din toamnă până în Decembrie 1945, când a trebuit să părăsesc spitalul şi mi s'a spus că voi merge într'un lagăr

de prizonieri, de unde împreună cu mai mulţi români voi fi trimis în România. Astfel, în ajunul Anului Nou, 1946, am ajuns în lagărul din Johannesdorf din Schleswig-Holstein, unde se aflau vreo 200 de prizonieri, majoritatea germani din România şi câţiva unguri. Am găsit aici deasemeni români din Ardeal, oameni în vârstă, cari fuseseră trimişi la lucru în timpul războiului, in Germania. Erau români din Nordul Transilvaniei, din teritoriile cedate Ungariei în urma Dictatului dela Viena din vara anului 1940. Prizonierii pe care i-am găsit aici se aflau în acest lagăr din timpul verii, imediat după capitularea Germaniei şi îşi petrecuseră timpul sub cerul liber, păziţi fiind de posturi militare. Gândindu-se că vor fi nevoiţi să rămână şi în timpul iernii în acel loc, şi-au făcut singuri cărămizi nearse cu ajutorul cărora au construit un fel de baracă acoperită cu trestie, iar paturile de lemn, erau suprapuse.

Pentru mine, care veneam din spital, aerul în cameră era greu de suportat din cauza umezelii, pot spune a aburului ce ieşea din cărămizile făcute de prizonieri în timpul verii şi acuma începuseră să se usuce. Găsisem aici doi băieţi cu mult suflet bun şi înţelegere faţă de starea sănătăţii mele fizice. Erau doi germani din România, Cervenca şi Lucinski, primul originar din Banat iar celălalt din Bucovina. Mi-au ajutat oridecâte ori aveau posibilitatea să mă adaptez condiţiilor de traiu. De atitudine camaraderească m'am bucurat şi din partea altor prizonieri.

La 15 Ianuarie 1946, am fost mutat din lagărul Johannesdorf într'un alt lagăr şi anume în localitatea Lensenhof, unde încartiruirea nu era mai bună decât cea anterioară şi frigul devenise mai aspru. Dar nici aici nu am rămas multă vreme, căci după câteva zile am fost mutaţi din nou într'un lagăr din localitatea Grönwohldhorst din apropierea oraşului Kelenhusen, unde am fost încartiruiţi în barăci de lemn. Frigul se făcea destul de simţit, din cauză că ne aflam pe ţărmul Mării Baltice. Obişnuiţi cu mutatul dintr'un lagăr în altul, nu ne-a surprins faptul când, la câteva zile după instalarea în lagărul mai sus amintit, a trebuit să împachetăm lucrurile pentru a

ne muta în nişte barăci metalice engleze. Rufele pe care le spălasem în momentul când a venit dispoziţia să plecăm, le-am pus în cufăr pentru a continua să le usuc în noua încartiruire. Deşi aici locuiam în barăci de fier, condiţiile de traiu erau mai prielnice întrucât acestea se aflau în apropierea unei păduri, de unde puteam procura lemne pentru încălzit. Hrana era insuficientă, încât, pe diferite căi, ne procuram boabe de cereale, pe care le măcinam, sfărâmându-le între două pietre şi din aşa zisa făină făceam o turtă unsă cu un fel de marmeladă, provenită din fierberea unei sfecle, găsită pe alocuri.

Dar, „Călătorului îi şade bine cu drumul"; încă din seara zilei de 22 Februarie ni s'a spus că vom pleca şi din acest lagăr. A doua zi am fost transportaţi cu maşinile în lagărul din Pelzerhacken, unde ni s'a comunicat că vom fi trimişi într'un lagăr unde ni se vor face formalităţile de demobilizare. Încă la sosirea mea în lagărul Johannesdorf, prizonierii nu mai erau păziţi de armata engleză, însă nu ne puteam mişca decât în raza unei zone stabilite. Intrucât nu eram păziţi şi primisem ordin să ne prezentăm comisiei de demobilizare, se nutrea speranţa că prizonierii vor fi lăsaţi la vatră. Am trecut prin mai multe comisii de demobilizare, respectiv de anchetă. Pentru ostaşii germani sau acei germani originari din România, formalităţile procesului de anchetă erau simple, întrucât ei răspunseseră unui ordin de a se înrola în armata germană şi deci, automat, primeau ştampila de demobilizare. Acelaşi lucru se întâmpla cu Românii din Nordul Transilvaniei cedat Ungariei, trimişi la lucru în Germania de către autorităţile ungare. Ungurii, la cererea Germaniei de a li se trimite braţe de muncă, recrutau în primul rând pe Românii din teritoriile cedate acestora în 1940, reţinând acasă pe compatrioţii lor. Deci şi aceştia veniseră din ordin în Germania şi procesul demobilizării se rezolva dela sine. Dar cu aceşti români se ivise totuşi o dificultate. Ei erau în posesia unui livret militar (Soldbuch) şi deci foarte greu se putea constata că veniseră la lucru şi nu au fost înrolaţi pe front, întrucât textul livretului militar fusese neclar conceput. Pentru acest motiv, trebuia să interviu mereu pe lângă anchetatorii englezi, cărora le explicam că oamenii

au făcut parte din companii de lucru şi nu din unităţi combatante de front, situaţia lor fiind calificată ca atare.

Johannesdorf: Baraca construită de prizonieri
fotografie 1950

3) ANCHETAREA MEA

Pretutindeni am declarat de fiecare dată că sunt Român, că am venit în Germania după 23 August 1944 şi că de bunăvoie m'am înrolat în Armata Naţională dela Viena. Declaram că la recrutare s'a constatat boala de plămâni şi că am fost internat în spital, fără să fi ajuns la vreun centru de instrucţie. Chemat fiind la anchetă, ofiţerul englez, un tânăr, a ascultat şi completat chestionarul cu cele declarate de mine, în sensul celor mai sus expuse.

Observasem din capul locului că anchetatorul era binevoitor faţă de mine şi după terminarea formalităţilor, mi-a spus că el admiră sinceritatea de care am dat dovadă în declaraţia făcută, însă ar fi bine dacă eu aş formula altfel răspunsul la întrebările puse şi să evit termenul de „bunăvoie". Şocat de atitudinea ofiţerului, n'am ştiut ce să răspund pentru moment.

Am ezitat, nu pentrucă vroiam să câştig timp în scopul de a mă hotărî să dau ascultare propunerii lui, ci pentrucă îmi era jenă să răspund negativ bunăvoinţii ce-o arăta faţă de mine. A continuat să-mi spună că dacă fac ceeace mă sfătueşte, voi fi scutit de-o serie întreagă de neajunsuri ce mă aşteaptă. I-am mulţumit pentru buna intenţie ce arăta, însă l-am făcut să înţeleagă cămi este imposibil a declara altfel, deşi îmi dădeam seama că o schimbare de poziţie, respectiv a declaraţiei cu privire la voluntariatul meu în armata română din Germania, mi-ar aduce multe avantaje materiale, căci trecuse aproape un an dela terminarea ostilităţilor, furia de la sfârşitul războiului începuse să scadă, iar societăţile mondiale de ajutorare a prizonierilor intraseră în acţiune, alinând simţitor foametea şi lipsurile de îmbrăcăminte. Desigur, eu nu mă bucuram de regimul preferenţial oferit de avalanşa de alimente ce începuse să vină de peste Ocean, ceeace l-a determinat pe ofiţerul englez a mă sfătui să schimb declaraţia. La refuzul meu, anchetatorul mi-a oferit un termen pentru a reflecta asupra celor propuse de el şi mi-a spus că va ţine dosarul meu în suspensie. I-am mulţumit din nou, dar i-am declarat că chiar dacă revin la el peste câteva zile, aşa cum îmi propusese, răspunsul în ceeace priveşte „voluntariatul" meu, rămâne acelaşi.

Reîntors în lagăr, dupăce fusesem anchetat şi povestindu-le camarazilor prizonieri cum au decurs lucrurile, despre atitudinea binevoitoare a ofiţerului englez, părerile acestora, dacă am făcut bine sau nu, au fost diferite. Majoritatea mi-au spus că am procedat greşit. Am fost însă bucuros când câţiva dintre prizonieri au venit la mine şi fără să-mi spună un cuvânt, m'au bătut pe umăr în semn de aprobare. Eram mulţumit de răspunsul ce-l dădusem la anchetă, deşi repet, mi-a fost penibil de-a refuza pe ofiţerul englez, care, sunt sigur, a fost bineintenţionat faţă de mine. Însă în faţa unei oferte ce avea să-mi aducă avantajii materiale, nu puteam reacţiona altfel, nu puteam nega voluntariatul în Armata Naţionala, pentru a mă înrola pe frontul de răsărit. Departe de mine gândul a afirma acuma, că întrezăream întorsătura politică internaţională în anii următori sau că mă gândeam la conflictul ce se va naşte mai târziu între cei ce luptaseră laolaltă împotriva „Axei",

poziţia de „Aliaţi" răsturnându-se cu 180 de grade. Dar în acel moment am fost stăpânit de satisfacţia sufletească că la interogatoriu nu schimbasem declaraţia. M'am simţit mulţumit, căci practic, poziţia pe care mă aflam eu din punct de vedere ideologic şi politic, atunci când am fost anchetat în anul 1946, a devenit tocmai aceea pe care a trebuit să se situeze şi el, sublocotenentul englez, din punct de vedere politic, după câţiva ani.

„Churchill scrie în memoriile lui la sfârşitul capitolului asupra Conferinţei dela Teheran:
„Graniţele poloneze mai există numai cu numele şi Polonia stă tremurând în ghiarele comunismului rusesc. Germania este împărţită şi noile ei granițe sunt îngrozitoare. Despre această tragedie nu se poate spune decât: aşa nu poate să rămână."

General Platon Chirnoagă

4) O ŢINUTĂ DEMNĂ DE ADMIRAT

Din lagărul Pelzerhaken s'a hotărît transferarea noastră într'un lagăr din Münster şi îmbarcarea urma să se facă în gara Neustadt, Schleswig-Holstein. Distanţa dintre lagăr şi gara susnumită nu era mare, însă marşul făcut mi-a părut o veşnicie. Aceasta se datora şi faptului că forţele mele fizice începuse să slăbească, căci petrecusem multă vreme pe patul spitalului. Deşi era începutul lunii Martie, frigul se făcea din ce în ce mai simţit, iar viscolul puternic ne îngreuia mersul. Eram încadrat de doi transilvăneni din Sălaj dintre cei ce fuseseră la lucru în Germania, oameni în vârstă, peste 55 de ani. Încercarea mea de a-i încuraja în faţa intemperiilor vremii, căci zăpada vânturită ne biciuia feţele, n'avea niciun rost, întrucât ei şi cu mai mult elan îmi spuneau: „Domn Ionel, Dumnezeu este bun şi ne va ajuta să scăpăm şi

din această situaţie, numai noi să fim tari la suflet şi să nu ne pierdem nădejdea în Cel de Sus."

Încolonarea pentru plecarea din lagărul Pelzerhaken până la gara Neustadt, s'a făcut foarte repede, întrucât ordinele veneau pe neaşteptate. Fiecare dintre noi purtam un rucsac în care aveam strictul necesar pentru ziua de mâine, căci nici unul dintre noi nu ştiam unde vom ajunge şi în ce condiţii va trebui să vieţuim. Această situaţie determinase pe aproape toţi prizonierii să adune în rucsacul lor, ceeace fiecare credea de cuviinţă că îi va fi necesar mai târziu. In timpul marşului, din ce în ce mai anevoios, din cauza zăpezii care începuse să se transforme în lapoviţă, mi-am aruncat privirea asupra bagajului ce-l purta în spate unul din compatrioţii sălăjeni. Era de proporţie imensă. Uitându-mă mai cu atenţie, am observat că cel din stânga mea purta cu el o sobă confecţionată dintr'un butoi de tablă. M'am abţinut să râd, dar l-am întrebat totuşi ce vrea să facă cu ea, dece a luat-o cu el, căci îi împovărează şi mai mult marşul ce-l aveam de făcut, la care mi-a răspuns:

— Lasă că poate ne va fi de folos, poate că „Bunul" vrea să ne pună la încercări şi mai mari şi atunci ne vom putea încălzi pe lângă această sobă mai mulţi dintre noi!

— Foarte bine i-am spus eu, dar cu ce o vei încălzi?

— Este plină cu paie şi vreascuri, mi-a răspuns sălăjeanul.

Mă gândeam adesea la acei transilvăneni, toţi cu credinţa nestrămutată în Dumnezeu şi comportament demn de numele de român ce-l purtau, ce pregătire sufletească frumoasă aveau! Prizonieratul, oricând şi oriunde ar avea loc este foarte greu de suportat: foame, frig, degradare morală, umilinţi, şi de aceste necazuri nu scăpaseră nici transilvănenii aduşi la lucru în Germania. Cu credinţa permanentă în Cel Atotputernic: „Domn Ionel, Dumnezeu este bun . . ." şi cu sentimente de ajutorare faţă de aproapele: „Lasă că poate ne va fi de folos . . .", aceşti oameni erau pentru mine un motiv de şi mai mare încurajare în vremurile grele de atunci, pe care soarta ni le oferise în egală măsură. Gestul compatriotului de a purta

soba în spate, în acele condiţii grele, reflectând că s'ar putea încălzi şi alţii la ea, mi-a dat şi mai mult de gândit, ce calităţi mărețe ascunde sufletul omului. În multe împrejurări am avut ocazia să trăiesc fapte de intr'ajutorare, cazuri de renunţare în favoarea aproapelui, dar atitudinea compatriotului, deşi foarte slăbit fiziceşte şi care purta totuşi soba cu el, mi-a rămas viu întipărită în minte. În acea vreme m'am convins şi mai mult de adevărul că în rândurile poporului român, există foarte mulţi oameni posedând deja calităţile bune ce ne propuneam noi, legionarii, a ni le însuşi în şedinţele de cuib. Aşa se explică şi faptul înfiinţării asociaţiei „Prietenii Legionarilor" de către Căpitan, formată din oameni cu calităţi superioare, dar cari, din anumite motive, nu se încadraseră în Mişcare.

Din gara Neustadt, am călătorit cu trenul până la Münster, unde am fost încartiruiţi într'un lagăr în care se aflau mii de prizonieri. Vreo 300 de oameni locuiam în podul unei clădiri şi dormeam pe duşumea, respectiv pe betonul podului, înghesuiţi unul lângă altul, încât cei ce voiau să iasă afară, de multe ori trebuia să treacă peste trupurile celorlalţi.

5) LAGĂRUL DE PRIZONIERI DIN BRUXELLES

Din Münster am fost transportaţi în Belgia, ceeace a stârnit mare nemulţumire în rândul multora dintre prizonieri, întrucât, după îndeplinirea formalităţilor de demobilizare, se sconta eliberarea din prizonierat, respectiv lăsarea la vatră. Până la Bruxelles am călătorit cu un tren sanitar care repatriase prizonierii germani bolnavi, din Belgia în Germania. Trenul era confortabil amenajat, paturi cu saltele şi cearceafuri, încât nu ne puteam acomoda cu realitatea ce trăiam. Dar această viaţă fericită a durat numai o noapte şi aproape o zi, căci după amiază, am ajuns la lagărul indicat. În timpul marşului ce l-am făcut dela una din gările capitalei belgiene până la lagărul situat la periferia oraşului, când începuse să se vadă

formele geometrice ale corturilor din lagăr, care aveau să ne ofere noua găzduire, am avut ocazia să fac cunoștință cu pumnii unui soldat englez, pentrucă din cauza frigului îmi permisesem să bag mâinele în buzunar. Mare ne-a fost surpriza când am ajuns în lagăr și am constatat că pânzele de culoare verde ale corturilor acopereau niște gropi săpate în pământ de dimensiunile de 4 m. pe 4 m. și adânci de 1,50 m. unde aveam să locuim.

Lagărul din Bruxelles, după constatările făcute cât timp am stat acolo, era un laborator de analiză a multor stări sufletești încercate de toți prizonierii, căci în retortele acestui laborator, am avut prilejul să constat cum se cristalizau printre altele:

a) relația dintre învingători și învinși,
b) ajutorul reciproc,
c) umanismul medicilor,
d) răsbunare și sentimentul de compătimire,
e) conștiința patriotică.

Relația dintre învingători și învinși

Lagărul din Bruxelles era în același timp și lagăr de transit pentru prizonierii germani cari se repatriau din America, unde ei s'au bucurat de un tratament foarte bun, în timpul șederii în această țară. Au fost liberi, bine tratați, au avut posibilitatea să lucreze, să câștige bani și să se bucure de avantajul de a-și cumpăra tot ceeace doreau. Primind ordin de repatriere, prizonierii germani din America au trecut prin lagărul nostru. Aici, bagajul ce-l posedau fiind supus controlului făcut de soldații englezi, se lua celor veniți din celălalt continent aproape tot ce reușiseră să agonisească prin munca lor. Un tablou de tristă amintire să vezi cum acei oameni erau deposedați de lucrurile procurate prin mijloace financiare proprii, cu ajutorul cărora vroiau să ofere o bucurie celor cari așteptau revederea. Dar nu era nimic de făcut contra asestei acțiuni nedrepte, căci erau învinși!

Ajutorul reciproc

Întrucât starea sănătății mele se înrăutățise, am fost internat în spitalul lagărului din Bruxelles, amenajat în barăci de lemn. Inainte de a fi mutat aici, cunoscusem pe camarazii Poenaru și Nuță, care fuseseră în Armata Națională și au ajuns în același lagăr cu mine. Condiția lor fizică le permitea să lucreze în afara lagărului, la o unitate militară engleză și când se înapoiau dela lucru, treceau aproape în fiecare seară pela mine, și-mi aduceau câte ceva de mâncare, chiar dacă dispuneau numai de o bucată de pâine. Camaradul Nuță, pe care-l cunoscusem în lagărul din Grosskirschbaum și l-am reintâlnit aici, cu multă bunăvoință mi-a ajutat la o mai bună încartiruire, căci în primul adăpost ce mi se oferise în groapa acoperită cu pânză de cort, se scursese apa provenită din topirea zăpezii și umezeala îmi trecuse prin haine, încât am tremurat tot timpul de frig. Deobiceiu, alimentele aduse de cei doi camarazi erau împachetate în hârtie, pe care o spălam și apoi o netezeam, folosindu-o pentru însemnările ce le făceam despre felul cum îmi petreceam timpul. În acest scop, uneori întrebuințam și o scândurică prelucrată subțire, cu un briceag.

Când cei doi camarazi îmi ajutau economisind din hrana lor, îmi aduc aminte de unul dintre prizonieri, cu alte sentimente decât cei doi binevoitori. Deși împărtășeam aceeași soartă, încercam aceeași senzație de foame, în urma unei înțelegeri cu acesta, eu i-am oferit rația mea de țigări, iar el în schimb, urma să-mi dea o bucată de pâine, am suferit o decepție. Schimburile de acest fel se făceau deobiceiu peste sârma ghimpată a gardurilor înalte de trei metri, dintre parcelele ce ne separau. Bunurile împachetate erau aruncate în același timp din ambele părți, peste gard. Spre marea mea surprindere, echivalentul țigărilor mele nu a fost pâinea promisă, ci o bucată de lemn împachetată în hârtie. Singurul folos al acestui schimb în natură, a fost acela că din bucata de lemn, care din păcate, în timpul asvârlirii ei, îmi picase pe cap, mi-am cioplit cu multă osteneală scândurelele întrebuințate pentru notițele zilnice.

Umanismul medicilor

Medicul german al lagărului, îngrijorat de starea sănătății mele, a propus să fiu supus unui consult amănunțit într'unul din spitalele militare din Bruxelles. Pentru aceasta era nevoie de aprobarea medicului englez, căruia a trebuit să mă prezint. Acesta mi-a spus că este necesar un tratament medical special. Dat fiind însă faptul că sunt român, nu pot fi internat într'un spital din Capitală, spunându-mi că are dispoziții ca românii, chiar bolnavi, să fie repatriați. Permanent se punea problema trimiterii în țară. Medicul englez mi-a spus însă să vin a doua zi la el și cu toate dispozițiile ce le are, el va face în așa fel ca înainte de repatriere să fiu tratat medical. A doua zi mi-a spus că voi fi internat într'un spital din oraș.

Mă gândeam să-i mulțumesc doctorului britanic pentru atitudinea avută față de mine, dar cuvântul meu de mulțumire nu-și avea rost, căci omenia lui nu putea fi răsplătită prin cele câteva cuvinte ale mele.

Răzbunarea și sentimentul de compătimire

Eram transportat din spitalul lagărului, în cel militar belgian din Capitală, cu un camion, împreună cu mai mulți prizonieri bolnavi. La un moment dat, camionul acoperit cu pânză de cort, iar partea din spate liberă, s'a oprit pentru scurt timp, în fața unei Biserici, la intrarea căreia se afla un grup de belgieni civili. Era în preajma Sfintelor Paști, Aprilie 1946. Grupul de oameni ieșise probabil dela slujbă sau aștepta să intre în biserică în fața căreia se afla un Crucifix mare, împodobit cu flori. La vederea noastră, era ușor de recunoscut că suntem prizonieri, căci purtam pe spate o ștampilă de culoare neagră cu inițialele P.O.W. (prisonier de războiu), Belgienii au început să arunce cu pietre asupra noastră, din dușmănie față de prizonierii germani, ba

unii dintre ei ne-au și scuipat. Am avut noroc că în acel moment camionul și-a continuat drumul și am scăpat de huiduielile lor. Cetățenii uitaseră probabil că se aflau în fața Bisericii!

Am ajuns în spital, unde domnea liniște completă, curățenie, ordine. Nu mi-am dorit niciodată, după cum este și normal, să fiu bolnav, dar de data aceasta mă rugam să am posibilitatea a rămâne aici întrucât eram foarte slăbit fizicește. Doream să dorm într'un pat, fără a mai simți durerile oaselor, provocate de plasa de sârmă, în loc de saltea, pe care o aveam în adăpostul-groapă, ca să nu mai amintesc de senzația de foame ce mă stăpânea în acele momente. Am fost repartizat să aștept în fața unei uși unde erau aparatele Röntgen. Stăteam pe o bancă, când s'au apropiat de mine și de camaradul Motter, german originar din România, Banat, deasemeni prizonier de războiu, două fete care făceau parte din personalul sanitar și ne-au întrebat în franțuzește: sunteți prizonieri de războiu? Răspunzându-le da, au tras mâinele de sub șorțurile albe imaculate, ne-au dat fiecăruia câteva țigări și s'au retras așa de repede, încât nici nu le-am putut mulțumi. Refuz să cred că au dispărut îndată dupăce ne-au dăruit țigările de teamă să fie văzute de cineva, la gândul că ar putea avea neplăceri pentru gestul făcut față de niște prizonieri de războiu, ci din dorința ca fapta lor să rămână anonimă. Compătimirea fetelor m'a determinat să uit, pentru moment, tratamentul belgienilor din fața bisericii, când ne scuipaseră și aruncaseră cu pietre asupra noastră.

Conștiința patriotică

În lagărul din Grosskirschbaum, destinat de către autoritățile germane a fi Centrul de Adunare al Românilor din Germania pentru formarea Armatei naționale, erau mulți elevi români ai școlilor de ofițeri și subofițeri veniți la cur-

suri de specializare. Pentru noi legionarii, misiunea ce o primisem de a ne înrola în cadrele viitoarei armate naţionale şi a continua lupta contra comunismului în noile împrejurări, era un fapt normal, căci corespundea afirmării noastre ideologice. Nu tot aşa de simplu şi natural se prezentau lucrurile cu elevii-ofiţeri şi subofiţeri. Ei treceau printr'o stare sufletească grea. Actul dela 23 August îi pusese în mare încurcătură. Mai întâi, era vestea ce-o primiseră de curând din ţară că li s'au acordat gradul de sublocotenent, respectiv de subofiţer, avansări care acum rămâneau suspendate în aer; apoi, ei erau pe punctul de a se întoarce acasă, unde urmau să fie încadraţi în unităţile respective; în sfârşit, noua situaţie îi desorientase complet. Unde era locul lor? De partea cui trebuia să se alăture pentru a-şi face datoria?

La Grosskirschbaum ne aflam faţă'n faţă grupul de „civilişti", în mare parte legionari printre care: Coman, Smultea, fraţii Rahmistriuc, Nelu Păunescu, Leonida Lutotovici, Constantin Nagacevschi şi grupul mult mai mare al acestor elevi-ofiţeri şi subofiţeri. Misiunea noastră, pentru moment, nu era de a face instrucţie, ci de a intra în contact cu aceşti militari, a le explica situaţia politică rezultată din evenimentele dela 23 August, cu invadarea teritoriului naţional de bolşevici şi gravele consecinţe ce vor urma pentru Statul Român, cu certitudinea în plus că, aşa cum prevestise Căpitanul, comuniştii nu vor respecta nici ordinea socială existentă şi nici independenţa Statului, că vom fi reduşi la sclavie politică şi socială. România Mare, fructul atâtor sforţări şi sacrificii, va dispărea pentru a face loc unui pseudo-Stat românesc condus de uneltele Moscovei, că suferinţe de nedescris se vor abate asupra poporului nostru.

După cum am arătat mai sus, aici nu se făcea instrucţie. Noi am rămas în haine civile, aşa cum venisem, în timp ce elevii şcolilor speciale din Germania purtau uniformele lor. Din cauza deosebirii de îmbrăcăminte şi mentalitate, contactul a fost oarecum dificil la început. Elevii au fost însă impresionaţi de faptul că la aceşti „civili" domnea o ordine şi o disciplină perfectă, că deşi civili, se comportau ca militarii,

că la masă şi în alte ocazii mergeau în coloană cântând. În felul acesta, procedând cu multă atenţie, fără a brusca situaţia, fără a impune înrolarea obligatorie în noua armată naţională, ci din contră făcând din adeziunea Românilor din Germania un act de voluntariat, în câteva zile atmosfera s'a desgheţat şi îndată au început discuţiile şi schimburile de păreri între noi pe un ton amical şi entuziast.

O chestiune care nouă legionarilor ni se părea extrem de dificilă, aceea a antagonismului dintre Mareşalul Antonescu şi Mişcare, a fost repede înlăturată dintre noi şi elevi când s'a aflat de trista soartă a Mareşalului. Eram tot atât de indignaţi ca şi ei, de actul dela Palat, încât aceste sentimente de reprobare ne-au apropiat şi mai mult. Elevii ofiţeri mai erau îngrijoraţi de problema, ce dealtfel ne frământa şi pe noi legionarii, de a nu fi siliţi să luptăm contra propriilor noştri fraţi. Armata română din ţară, lupta acuma alături de armata sovietică contra Germaniei. S'a garantat elevilor că nu vor fi puşi în situaţia de a lupta contra unor trupe româneşti.

În cursul şederii mele la Grosskirschbaum, mă împrietenisem cu un elev ofiţer. În discuţiile noastre zilnice ne împărtăşeam reciproc gândurile şi starea sufletească provocate de lovitura de stat dela 23 August 1944. În timp ce pentru noi continuarea luptei contra comunismului era un fapt normal, fiind înarmaţi cu învăţătura Căpitanului, lui nu-i venea tot atât de uşor. Vei vedea, îi spuneam eu, că poporul român va fi dus în robie, că toate vechile orânduiri vor fi nimicite şi o nouă formă de stăpânire, de tip comunist, după cum prevenise Căpitanul, se va instala în România, cu preţul unor crime fără precedent în istoria noastră. Ceece noi am suferit singuri ca legionari, între anii 1938-1944, acuma se ve extinde asupra întregului popor. Şansele de victorie în războiu, alături de Germania, sunt minime, continuam eu, dar noi, cei cari din întâmplare am avut ocazia să suferim mai puţin tragedia ce se desfăşoară actualmente pe pământul românesc, avem datoria, ca un act de protest istoric, să continuăm lupta contra comuniştilor, contra celor ce au ocupat Ţara şi îi vor schimba aspectul religios, naţional şi social.

Între timp războiul se terminase și am ajuns în lagărul de prizonieri din Bruxelles, după un marș de aproape o zi, prin zăpada viscolită. Când am sosit în lagăr, cât puteai cuprinde cu ochii în lung și în lat, nu vedeai decât sârmă ghimpată, între care se mișcau niște siluete de oameni lihniți de foame. Lagărul număra circa 20.000 de prizonieri, în cea mai mare parte germani și era păzit de englezi, deoarece prizonierii fuseseră făcuți în zona lor de ocupație. Cum mă găseam și eu în aceeași zonă, am avut aceași soartă. Am fost repartizat în Sectorul T Nr. 2221, unde majoritatea prizonierilor erau streini ce serviseră în armata germană. Am fost cartiruiți în gropile acoperite de corturi; aceea unde am fost eu repartizat nu avea nimic, era goală. Câteva nopți, împreună cu alți prizonieri români și bătrânii aduși la lucru, am dormit pe pământ, deasupra căruia se afla o tablă. Din cauza apei provenită din topirea zăpezii, pământul din groapă se transformase în mocirlă. Prima noapte a trebuit să dormim chirciți, unii lângă alții, în această băltoacă. Hrana era mai mult decât insuficientă. Rația de pâine pe care o primeam de obiceiu seara, era așa de mică încât o terminai dintr'o înghițitură. Când am sosit în Bruxelles, mi s'a spus de unii compatrioți că în același lagăr, cu puțin înaintea mea, mai fuseseră aduși aici, Ică Tănase, Dan Iasinschi, Nelu Păunescu, Leonida Lutovici și alții și că ei fuseseră mutați în lagărul din localitatea Edingen.

Sosirea transportului nostru a stârnit curiozitate în rândul celorlalți prizonieri români aflați de mai multă vreme aici și au venit mai toți să ne vadă. Printre acești români am avut surpriza și bucuria să descoper și pe prietenul meu elevul-ofițer din Grosskirschbaum. Eram așa de slab, încât el nu m'a recunoscut. Când i-am spus cine sunt, m'a luat în brațe și s'a bucurat foarte mult. Eu nici nu știam ce să-i spun la început și păstram oarecare rezervă. Mă temeam să nu-mi reproșeze că, urmând sfatul meu, a ajuns înapoia sârmei ghimpate. Mi-a spus să-l scuz pentru câteva minute. După scurt timp s'a întors cu o bucată de pâine oferindu-mi-o. M'a

luat apoi de braț și am plecat la plimbare, așa cum făceam în lagărul Grosskirschbaum unde ne cunoscuserăm. Mi-a povestit cu amănunte înrolarea lui în Armata națională și cum a fost făcut prizonier la terminarea războiului, pentruca apoi, de câteva luni, să fie adus în acest lagăr, unde acuma împărtășeam aceeași soartă, împreună.

Frigul iernii, condițiile de alimentare și încartiruire mai mult decât mizerabile, brăzdau urme adânci de suferinți pe fețele prizonierilor. Prietenul meu era însă nelipsit din mijlocul Românilor și mai ales din mijlocul bătrânilor compatrioți originari din teritoriile cedate ale Transilvaniei. Ii îmbărbăta prin cuvinte, le alina suferințele fizice, împărțind cu ei surplusul de alimente ce-l căpăta prin prestarea unei munci manuale destul de grea. Nu numai că nu regreta înrolarea în Armata națională, dar devenise unul din susținătorii moralului printre prizonierii acestei armate.

Am fost prezent la înfiriparea armatei naționale cu legionarii refugiați din Țară sau abia ieșiți din lagărele germane și cu elevi ai școlilor militare din Germania, dezorientați după lovitura dela 23 August. Am avut și bucuria să văd cum s'a realizat întrepătrunderea spirituală între acești tineri patrioți și cum prin eforturi supra-omenești s'a închegat o nouă linie de rezistență contra comunismului, când cei din Țară închinaseră steagul în mod lamentabil. Atunci am văzut ce energii creatoare și ce capacitate de sacrificiu ascunde ființa umană. Nicio speranță de nicăeri, și totuși s'a închegat această armată națională sub conducerea Generalului Platon Chirnoagă. Am fost prezent și la ultimele svâcniri de viață ale acestei armate, căci istoria ei nu s'a terminat pe Oder, ci a continuat în lagărele de prizonieri din Belgia. Acolo s'au înscris noi pagini de suferință, de dârzenie și demnitate omenească. Atunci ne-am cunoscut mai bine și ne-am legat strâns cu ofițerii și subofițerii din cadrele Armatei naționale, stăpâniți de clarviziune și conștiință patriotică.

6) DIN NOU ÎN GERMANIA

În ziua de 27 Mai 1946, mi s'a spus că voi fi transportat într'un spital din Germania, intrucât Statul belgian nu-şi poate asuma cheltuielile financiare pentru tratamentul medical al prizonierilor germani. La 28 Mai am ajuns în Germania, in localitatea Gütersloh-Westfalia. Am călătorit împreună cu mai mulţi prizonieri eliberaţi din lagărul Bruxelles şi ataşaţi transportului nostru. Printre aceştia erau şi o parte dintre compatrioţii transilvăneni, despre care am amintit că fuseseră trimişi de către Unguri la lucru în Germania. Am fost internat în spitalul din oraşul Gütersloh, o clădire mare destinată de către englezi pentru prizonierii de războiu. De prezenţa noastră aici a aflat Părintele Octavian Bârlea, reprezentantul Misiunii Greco-Catolice Române în Germania, care se îngrijea de situaţia Românilor refugiaţi, făcându-ne o vizită.

Am cunoscut aici pe sora de caritate germană, Berta Szepan, originară din Prusia Orientală, care făcea parte din Corpul sanitar al armatei germane retras împreună cu frontul militar şi se îngrijea din partea spitalului de bolnavii români veniţi cu mine din Belgia, internaţi aici. „Sora" Berta îşi dădea osteneala nu numai pentru buna îngrijire medicală a acestor oameni, ci se preocupa şi de starea lor sufletească şi problemele deştărării lor, ea însăşi împărtăşind aceeaşi soartă.

Dela spitalul din Gütersloh am fost transferat într'un spital DPs din localitatea Senne I, Westfalia, de unde în anul 1948 am fost eliberat ca vindecat şi trimis în lagărul DPs Senne I. În acest lagăr mi-am adus aminte de propunerea sublocotenentului englez de a schimba declaraţia făcută la Comisia de demobilizare şi anume a nu spune că m'am anunţat „voluntar" în Armată, ceeace mă va priva de avantajii materiale. Cu adevărat locatarii lagărului DPs Senne I primeau ajutoare în alimente şi articole de îmbrăcăminte, precum şi altele, dar eu eram exclus dela o asemenea asistenţă.

Majoritatea ajutoarelor veneau din America prin diferite organizaţii de asistenţă materială din cadrul Naţionilor Unite,

care ofereau refugiaţilor ajutoare consistente. În anul 1946, a luat fiinţă în America, Organizaţia „CARE" (Cooperative for American Remittances to Europe), prin ajutorul căreia se puneau la dispoziţia europenilor nevoiaşi şi deci a persoanelor DPs (Displaced persons — persoane deştărate), alimente şi îmbrăcăminte. Aceste donaţii veneau din partea populaţiei americane, a organizaţiilor caritative. Deşi nu primeam ajutor dela „CARE", eram mulţumit că în acea vreme nu am schimbat „declaraţia", aşa cum îmi propusese binevoitorul ofiţer englez şi pentru motivul că începuse să se înăsprească raporturile politice între Apus şi Răsărit. „Aliaţii apuseni" se declarau din ce în ce mai mult pentru o politică ostilă comunismului.

Nu ştiu datorită cărui fapt, la aproximativ două luni de trăire în lagăr, procesul bolii de plămâni s'a reactivat, fiind nevoit să mă reinternez în acelaşi spital de unde fusesem eliberat. Revenit aici, l-am cunoscut pe Dinu Cebuc, originar din Oltenia, fost subofiţer în armata română, venit în Germania la cursuri de specializare şi care după evenimentele dela 23 August 1944, nu s'a mai întors în ţară. Mă împrietenisem cu el şi aveam paturile unul lângă altul, când într'una din zile, a venit la mine în vizită Ică Tănase şi la intrarea lui în camera noastră, Cebuc l-a recunoscut imediat.

Pentru amândoi întâlnirea a fost o mare surpriză. Fără să întreb despre ce este vorba, mi-au lămurit că se cunosc din compania aceluiaşi regiment de infanterie din ţară, unde Cebuc era subofiţer, iar Ică Tănase, în timpul regimului antonescian, era considerat ca „element periculos pentru siguranţa Statului" şi fusese trimis aici cu ordin de concentrare. Cebuc avea însărcinarea specială din partea regimentului să-l supravegheze pe Ică Tănase. Comportamentul subofiţerului faţă de Tănase, în acea perioadă, a fost de bunăvoinţă. Astfel se explică faptul că, în momentul revederii, cei doi s'au îmbrăţişat, numindu-se reciproc, „leat". Aparţineau aceluiaşi contingent. Gradele însă, erau diferite: Ică Tănase fruntaş, sau caporal T. R., absolvent al Politehnicii din Timişoara, Dinu Cebuc, subofiţer. Cebuc nu avea nimic comun cu Mişca-

rea Legionară, însă persoana lui Ică Tănase îi impusese atât de mult încât l-a tratat omenește.

La câteva luni după încetarea războiului, porțile lagărelor înființate de Aliați, în diferite țări europene, acolo unde trupele germane se aflau la data capitulării, 8 Mai 1945, începuseră să se deschidă, captivii fiind eliberați. Nu rareori, pe arterele principale care legau marile așezări omenești între ele și acest tablou era frecvent și în Germania, vedeai prizonieri de război eliberați, solicitând lămuriri localnicilor, cum ar putea ajunge în cutare localitate, la vechiul lor domiciliu, al rudelor sau cunoscuților spre care vroiau să-și îndrepte pașii.

Dar de avantajul revederii Patriei, se bucurau numai ostașii băștinași, spre deosebire de sutele de mii de luptători voluntari din țările de Răsărit ale Europei, aflați la mare depărtare de glia lor ocupată de invazia comunistă, cu care stăpânire nu erau de acord și se stabileau acolo unde posibilitățile permiteau. Aceeași soartă au avut-o și Românii aflați la data terminării războiului, în Europa occidentală.

Conștienți de situația politică internațională ce dăinuia atunci, de faptul că despre o repatriere apropiată nu poate fi vorba și îngrijorați de soarta compatrioților deștărați, echipe speciale formate din legionari, le-au venit în ajutor, înfruntând greutățile lipsurilor materiale. Fără a mai respecta legile impuse de trecerea granițelor despărțitoare de țări, au îndrumat și condus către Centrele de adunare din Vest pe românii aflați în diferite locuri, pe cei cari se refugiaseră de pericolul asupririi comuniste, ce se abătuse asupra României. Aici, prin ajutorul organizațiilor locale și cele internaționale, prin cel oferit de biserici, Românii se bucurau de primirea celor strict necesare traiului zilnic, li se mijlocea legalizarea actelor în vederea aprobării șederii în țara respectivă, multora li se oferea posibilitatea să lucreze, în special la unitățile militare ale Aliaților, iar celor ce doreau, li se venea în ajutor pentru a emigra în alte țări, îndeosebi peste Ocean. În acordarea asistenței materiale sau sociale, de către echipele de legionari, nu se ținea cont de originea etnică a românului

respectiv, din ce anume organizație politică face parte sau cărei confesiuni aparține.

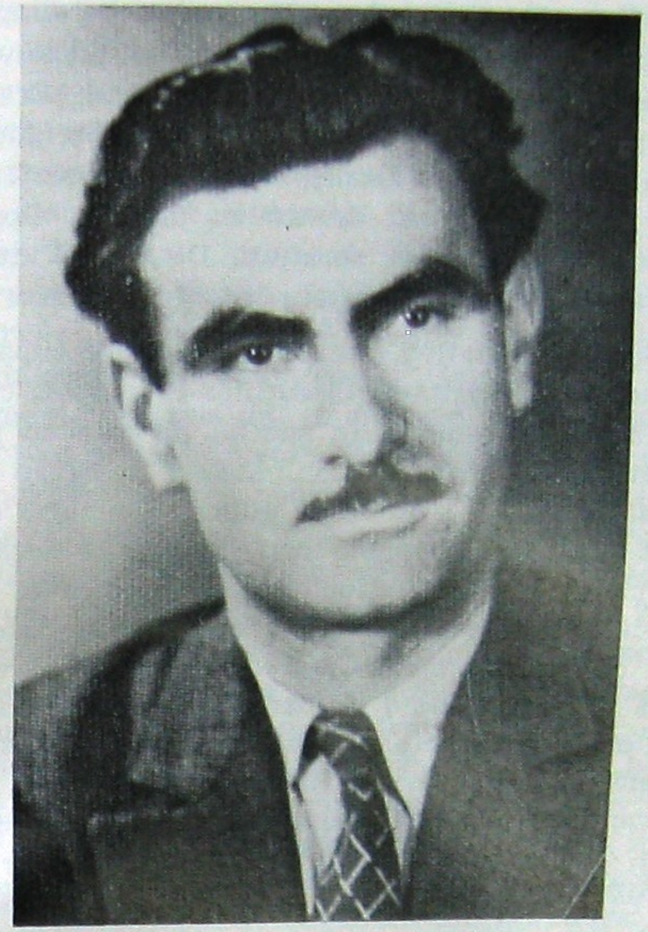
Plini de devotament și neprecupețită dăruire, legionarii din echipele de călăuzire au acționat în special în Austria, poarta pe unde refugiații au trecut către Apus. Salzburgul devenise centrul principal de asistență spirituală, socială și materială a exilaților, de unde nu rareori, în ciuda Alpilor înzăpeziți, în compania legionarilor, aceștia erau conduși către Occident. Ică Tănase, dupăce dăduse dovadă de dragoste camaraderească în comportamentul lui față de compatrioții cu care împărtășise vâltoarea războiului pe Oder, în suferințele frigului și lipsei de alimente din lagărele prizonieratului în timpul iernii, cutreera Germania pentru a întâmpina pe românii veniți recent, cu scopul de a-i îndrepta spre centrele unde se aflau compatrioții lor, sau, dela caz la caz, a le da îndrumări cum să-și rezolve diversele probleme ce le aveau. Aflând despre mine că sunt internat în spitalul DPs din Senne-Germania, printre camarazii veniți să mă vadă, a fost și Ică Tănase. Ne-am revăzut după aceea în orașul Hanovra.

Tragicul sfârșit al celui de al II-lea război mondial, care ne-a aruncat țara în brațele comuniștilor, creia probleme de înaltă conștiință națională și îngrijorare permanentă lui Ică Tănase; se îngrijea de soarta compatrioților, de nevoile lor, își făcea datoria față de problemele ce se iveau. Gândul însă, îi zbura mereu la situația ce se creiase în țară; avea toate cele necesare traiului, se bucura de libertatea acordată de țările vestice, dar nu-și găsea liniștea sufletească când se gândea că se află departe de granițele țării, de suferințele ce se abătuseră asupra României.

În ce privește sănătatea, mă simțeam din ce în ce mai rău; aceasta și din cauza celor suferite în lagărul din Bruxelles. Consultat de medicul curant al spitalului, Dr. Hohlbaum, german originar din Cehoslovacia, am aflat că starea procesului meu pulmonar este îngrijorătoare și dacă nu intervine ceva special în ceeace privește tratamentul, el își face grije de felul cum vor evolua lucrurile. Pe acea vreme se vorbea despre descoperirea unui medicament ce va

da rezultate bune în combaterea afecţiunilor pulmonare, medicament ce va salva viaţa multor oameni greu suferinzi. Sora de caritate Berta se afla într'un spital din Lüdenscheid şi eram în corespondenţă. În acel spital se experimenta noul medicament, despre care începuse să se vorbească, considerându-se că s'a descoperit antidotul tuberculozei pulmonare. Era vorba de preparatul T.B.I. inventat de prof. dr. med. Domag. Deşi medicamentul era în fază experimentală, întrucât ceva mai târziu s'a făcut uz de el în mod oficial, „sora" Berta mi-a procurat noul preparat dela spitalul unde se afla, pe care mi l-a trimis. Doctorul Hohlbaum în a cărui îngrijire mă aflam, pe răspundere proprie mi-a aplicat tratamentul cu noul medicament, dupăce am fost nevoit să semnez o declaraţie cerută din partea administraţiei sanatoriului şi anume că, în cazul unui rezultat nefericit, aceasta nu-şi asumă răspunderea. Am semnat formalitatea cerută fără nicio ezitare. Deşi între timp a intervenit o complicaţie serioasă în evoluţia tratamentului, înlăturată cu multă pricepere şi calm de către doctorul Hohlbaum, efectul noului preparat a fost surprinzător, căci după 6 luni de îngrijire, rana s'a vindecat şi am fost eliberat din spital.

Am fost din nou repartizat în lagărul Senne I şi apoi lagărul Schützenberg-Westfalia, iar ulterior am fost recunoscut ca DPs. Prin ajutorul lui Gică Tase, care se afla la München, la sfârşitul anului 1949 m'am stabilit în acest oraş. La 29 Iulie 1951 m'am căsătorit cu sora de caritate Berta Szepan; cununia religioasă a fost celebrată de Părintele Emilian Vasiloschi, Arhipresviter, Conducătorul Bisericii Ortodoxe Române din Germania.

Ică Tănase în Germania

GHEORGHE JUGĂNARU

Prigoana antonesciană împotriva Mişcării mi-a prilejuit să fiu zi de zi împreună cu Gheorghe Jugănaru, din anul 1941 până în 1944, când el a trebuit să se interneze în sanatoriu, iar eu, forţat de evenimentele războiului, să părăsesc Bulgaria. Era mai în vârstă decât mine cu aproximativ patru ani.

Rămăsese fără părinți din fragedă copilărie și împreună cu sora lui, au fost crescuți de rudele părinților. Absolvise școala comercială din Ploiești, de unde era originar. Era în bune relații de prietenie și camaraderie cu Gogu Ștefănescu, care a căzut în luptele dela Vâlcele, la 3 Septembrie 1940, unde Gheorghe Jugănaru a fost deasemeni prezent. Gogu Ștefănescu locuia în Ploiești la sora lui, Doamna Vintilescu, în cadrul cărei familii, Jugănaru era întotdeauna bine primit.

Fire tăcută, meditativă, era permanent preocupat de probleme legionare, majoritatea discuțiilor ce purtam cu el fiind axate pe astfel de teme și în special pe cele cu privire la spritualitate. Ținea cu multă seninătate post negru în fiecare Vineri a săptămânii. Îl preocupa educarea omului din punct de vedere spiritual, încercând mai întâi să se desăvârșească el însuși pornind dela soluționarea celor mai mici amănunte pe care viața de toate zilele i le oferea. Nu se putea împăca cu faptul că fusese omorît Căpitanul, datorită căruia, poate, se explica și felul lui de a fi, foarte puțin comunicativ. Îl înțelegeam pe Jugănaru nu din convorbirile ce le purtam, ci din comportamentul său în viața zilnică. Cu nerăbdare aștepta să treacă timpul pentru a se însera și a ieși din ascunzișul unde ne aflam, dornic a se regăsi în mijlocul camarazilor ce-i avea în subordine, de a căror educație legionară se ocupa cu multă dragoste.

În timpul refugiului nostru în Bulgaria, suferința fizică ce-o avea îi producea neliniște atunci când nu putea lua parte la acțiunile grupului nostru. Noi, ceilalți camarazi, l-am menajat în permanență cerându-i a nu face eforturi fizice, a nu presta o muncă ce i-ar putea dăuna sănătății. Dar foarte greu l-am putut reține dela acțiuni de muncă voluntară, în timpul războiului în Bulgaria, necesare pentru restaurarea unui canal de apă, care fusese avariat depe urma unui bombardament aerian. Nu rareori Jugănaru se prezenta la administrația districtului orășenesc, Sofia, cerând să fie trimis la lucru pentru a veni în ajutor celor rămași fără adăpost în urma stricăciunilor provocate de bombardamente. În cadrul unei astfel de acțiuni, împreună cu Jugănaru, am fost

repartizați la deblocarea unui canal, de unde am fost evacuați din cauza unei bombe neexplodate, lansată din avion și descoperită în raza terenului de lucru.

Pe când ne aflam în Bulgaria, Costache Georgescu cunoscând foarte bine starea sufletească a lui Jugănaru, pentru restabilirea echilibrului dintre elan — acțiune și forță fizică, l-a numit „profesor de limba bulgară", în cadrul grupului nostru. În timp ce noi lucram afară la diferite întreprinderi, el pregătea acasă lecțiile de limbă bulgară și ni le preda seara când eram cu toții împreună.

Evenimentele războiului, înaintarea trupelor sovietice în Bulgaria, l-au prins în spital. Starea sănătății lui era de așa natură, încât la plecarea noastră din Bulgaria nu l-am putut lua cu noi, întrucât i se făcuse o intervenție chirurgicală la plămân. Odată cu sosirea noastră la Viena, contactul cu el s'a întrerupt, iar după terminarea războiului s'a putut stabili corespondența între noi. Tase aflându-se pe acea vreme la München, a întreprins o acțiune de ajutorare materială a lui Jugănaru. Personal, prin ajutorul soției mele, i-am procurat același medicament de care m'am folosit eu pentru însănătoșire. Dar veștile ce le primeam dela el din Bulgaria, erau îngrijorătoare, întrucât operația ce i se făcuse îi afectase sistemul cardiac. Într'o scrisoare trimisă din sanatoriul Plovdiv, la 11 Septembrie 1949, Jugănaru îmi comunica: „Despre mine nu am ce să-ți scriu; când bine, când rău. În vara aceasta nu prea mi-a mers bine. Nu-mi pierd însă curajul și tot cred că mă voi îndrepta și de data aceasta". La 12 Iulie 1950, am primit o scrisoare în limba bulgară, probabil dela gazda unde locuise, comunicându-mi că Gheorghe Jugănaru s'a stins din viață, fără să precizeze ziua când a murit. Din scrisoare reieșea că a decedat în sanatoriul din Plovdiv, regiune denumită „Valea Trandafirilor", cum trandafir i-a fost sufletul! Cu puțin înainte a rugat pe gazdă să vină la el, întrucât nu se simțea bine.

Flacăra vieții ce abia mai pâlpâia în trupul lui Gheorghe Jugănaru, dupăce la 25 Decembrie 1949, într'o felicitare trimisă cu ocazia Sfintelor Sărbători ale Nașterii Domnului, îmi scria: „Din tot sufletul îți urez ție și familiei (este vorba de

familia legionară), Sărbători fericite, Anul Nou cu sănătate şi noroc!", s'a s t i n s.

Camaradul GHEORGHE JUGĂNARU: p r e z e n t!

În faţa Bisericii Newski
Dela dreapta: Autorul cărţii, Preot Petru Cojocaru şi Gheorghe Jugănaru

PĂRINTELE PETRU COJOCARU

Se stabilise ca în ziua de 29 Octombrie 1942, dimineaţa, împreună cu Gheorghe Jugănaru, când eram încă în Bucureşti, să facem ultimele pregătiri şi apoi să primim instrucţiuni în legătură cu plecarea noastră din ţară, urmând să ne continuăm drumul cu un automobil către Turnu Măgurele şi apoi spre Dunăre. Îndrumătorul nostru a venit însoţit de un camarad îmbrăcat cu o manta de ploaie de culoare neagră, pe cap avea o pălărie tot de aceeaşi culoare, iar în mână ţinea un geamantan de dimensiuni modeste. Mi-am dat seama că este un însoţitor de drum care împărtăşea soarta noastră. Fără a-i spune numele şi aceasta din motive de precauţie, ne-a explicat că persoana de faţă merge cu noi în Bulgaria, după care ne-a dat mâna urându-ne drum bun!

Stăteam toţi trei, camaradul necunoscut, Jugănaru şi eu în spatele maşinii cu care am plecat din Bucureşti, fără a schimba un cuvânt. Tăcerea era justificată de momentul despărţirii de ţară, de tot ceeace pentru fiecare dintre noi, până în acea clipă, urma să fie scris în cartea amintirilor vieţii. Priveam prin fereastra din spate a automobilului care lăsa în urmă nori de praf, căci mergeam pe o şosea ocolită şi încercam să deapăn cel puţin firul ultimelor clipe petrecute în România. Eram prea stăpânit de gândul şi de grija de a nu ne lăsa prinşi de jandarmi, ca să mă pot concentra asupra trecutului.

Gheorghe Jugănaru, tăcut, se complăcea în acea atmosferă de linişte, iar camaradul al cărui nume nu-l cunoşteam, cufundat în banca capitonată a automobilului, ţinea pe genunchi, cu amândouă mâinile, cufăraşul ce-l poseda. Admira din când în când aspectul toamnei, prin ţinutul ce-l străbăteam, toamnă care, prin vântul ei şuierător, desprindea ultimele frunze depe ramurile copacilor.

Am trecut cu bine Dunărea!

Ajunşi pe malul bulgăresc al fluviului, în scurtul popas ce l-am făcut, ne-am prezentat camaradului ce ne însoţea şi la rându-i a făcut acelaşi lucru, spunând: „Sunt Preotul ortodox, Petru Cojocaru!"

Dupăce am făcut cunoştinţă, stăpânit de mulţumire sufletească, pentrucă aveam de-aface cu o faţă bisercicească, i-am spus: „Sfinţiei Tale trebuie să datorăm faptul că am trecut cu bine Dunărea!" Mie, mai puţin a spus Părintele, dar desigur lucrurile sfinţite ce le am în cufăr, ne-au păzit de pericol.

A continuat să ne spună că în cufăraş are un Patrafir şi Sfânta Evanghelie. „Este tot ce am putut lua cu mine în grabă la plecare, căci poliţia era pe urmele mele şi vroia să mă aresteze". În momentul când ne povestea aceste lucruri, mi-am dat seama datorită cărui motiv Părintele Petru Cojocaru, în timpul călătoriei cu automobilul, ţinea cufărul pe genunchi, păzit cu ambele mâini, în timp ce eu şi Jugănaru, pe ale noastre, le pusesem la picioare.

Părintele Petru Cojocaru, născut la 28 Iunie 1915, era originar din Huşi sau Vaslui. Era paroh şi în acelaşi timp profesor de psihologie la liceul din localitatea unde slujea la altar. Era încadrat în Mişcarea Legionară şi pentrucă la una din predicile duminicale, în faţa enoriaşilor şi-a permis să critice guvernul antonescian, căruia i-a reproşat că a deslănţuit prigoana împotriva celor ce întotdeauna au fost propăvăduitorii credinţei în Dumnezeu, a fost nevoit să-şi aleagă refugiul, întrucât poliţia era pe urmele Sfinţiei Sale, pentru a-l aresta.

Ajunşi în Bulgaria, viaţa noastră de refugiaţi politici şi-a continuat firul în cadrul comunităţii legionare. Părintele se îngrijea de păstorirea noastră spirituală. Prin slujbele religioase celebrate într'una din camerele casei unde locuiam la Gorna Bania, îmbrăcându-şi de fiecare dată veştmântul adus din Ţară, în cufăraşul ce-l purtase pe genunchi, întreţinea vie flacăra credinţei strămoşeşti. După plecarea noastră din Bulgaria şi înfiinţarea Armatei Naţionale dela Viena, Părintele Petru Cojocaru a fost numit Preotul Regimentului românesc. Odată cu sfârşitul războiului, Sfinţia Sa a fost internat într'un lagăr din Austria, unde-l prinsese desnodământul conflictului armat. La scurtă vreme după aceasta, s'a aflat de sfârşitul tragic al Părintelui. Potrivit informaţiilor Maiorului german Werner Rösler, părintele Cojocaru, internat în lagărul din localitatea Leonding-Linz, Austria, când traversa strada, împreună cu un deţinut din lagăr, a fost călcat de o maşină, un Jeep american. Accidentul a fost mortal. Aceasta s'a întâmplat la 25 Mai 1945, în faţa casei în care locuia Maiorul Rösler, situată în apropierea cimitirului din localitate, unde Părintele Cojocaru şi-a găsit odihna veşnică.

Din cei trei camarazi:

Părintele Petru Cojocaru,
Gheorghe Jugănaru şi eu,

când în noaptea de 29 Octombrie 1942, strâns uniţi de acelaşi ideal, ne-am despărţit de malul românesc al Dunării, primul îşi doarme somnul de veci în pământul Austriei, iar al doilea, în cel al Bulgariei.

CUPRINSUL

Pagina

Cuvânt Înainte 7

I. PRIMII PAŞI ÎN MIŞCAREA LEGIONARĂ

1. Se percheziţionau mantalele 9
2. Organizarea Secţiei legionare în Rafinăria Vega . 12
3. Campania electorală din 1937 17
   Jean Ionescu 22
4. Corul legionar 25

II. DICTATURA REGELUI CAROL II

1. Suprimarea Constituţiei şi Plebiscitul 27
2. Serviciul militar 28
3. În Cehoslovacia 30
4. Pângărirea Tricolorului 32
5. Vestea asasinării Căpitanului 33
   Profesorul Mişu Tase 39
6. 21-22 Septembrie 1939 41
7. Comandamentul V Teritorial 45

III. BIRUINŢA ŞI PRIGOANA ANTONESCIANĂ

1. 3 Septembrie 1940 47
2. Evenimentele dela 21 Ianuarie 1941 48
3. Împuşcarea Comandantului Legionar Victor Silaghi şi a camaradului Badea Popescu 49
4. Prigoana 52
5. Plebiscitul 55
6. Urmărirea 56
7. Recensământul 59
8. Începutul războiului contra Rusiei Sovietice, 21-22 Iunie 1941 60
9. Cererea legionarilor către Mareşalul Antonescu de a fi trimişi pe front 64
10. O şedinţă în munţi 66

IV. PLECAREA DIN ŢARĂ ŞI ŞEDEREA ÎN BULGARIA

1. Trecerea Dunării în ţara vecină 70
2. Pe pământul Bulgariei 74
3. În localitatea Gorna Bania 78
4. Cum mi-am câştigat existenţa în Bulgaria . . 80
5. Noaptea de Înviere 84
6. „Jurnalul Căpitanului" 86
7. Cazul Vasilica Mustricu 88
8. Credinţa în Dumnezeu mai puternică decât comunismul 91
9. Din Sofia la Plevna 95

V. DUPĂ CAPITULAREA ROMÂNIEI

1. 23 August 1944 100
2. Plecarea din Bulgaria 101
   Mituş Rădulescu 104
3. În spital 106
4. „Fotografia Domnului Horia Sima" 109

VI. SFÂRŞITUL RĂZBOIULUI ŞI PRIZONIERATUL

1. Capitularea 111
2. Din lagăr în lagăr 112
3. Anchetarea mea 115

4. O ținută demnă de admirat 117
5. Lagărul de prizonieri din Bruxelles 119
6. Din nou în Germania 128
Gheorghe Jugănaru 133
Părintele Petru Cojocaru 136